
DISCOVER NE ROMANIA

**STRATEGIA REGIONALĂ DE
INOVARE
NORD-EST ROMÂNIA**

---

1. PREZENTAREA PROIECTULUI

Proiectul DISCOVER NE ROMANIA a fost pregătit în contextul în care ADR Nord-Est a intrat în contact cu familia regiunilor inovative din Europa prin intermediul a două proiecte internaționale PARTNER și SAIL (2000-2002) cu ajutorul cărora s-a evaluat posibilitatea identificării unui sistem regional de inovare în Regiunea de Nord-Est a României. În 2002 ADR Nord-Est s-a afiliat la rețeaua europeană IRE Network și a devenit membru al Asociației Europene a Agențiilor pentru Dezvoltare (EURADA). În calitate de membru IRE Network, ADR Nord-Est a organizat în octombrie 2003 o Zi Națională de Informare RIS, care s-a bucurat de interes atât din partea autorităților publice locale și centrale, a mediului academic și de sprijinire a afacerilor aducând numeroși reprezentanți internaționali (Italia, Belgia, Marea Britanie). Acesta a fost momentul în care s-au pus bazele proiectului RIS împreună cu viitorul partener Metron Srl Italia.

Titlul proiectului **Dezvoltarea unei Strategii Inovative Orientate Continuă spre Valorificarea Resurselor Economice din Nord-Estul României (DISCOVER NE ROMANIA)** este sugestiv pentru obiectivele strategice pe care și le-a propus:

- Stimularea factorilor politici în ceea ce privește promovarea și implementarea politicilor de cercetare și inovare în Regiunea de Nord-Est și în România;
- Facilitarea integrării universităților și institutelor de cercetare, împreună cu IMM-urile și companiile specializate din Regiunea Nord-Est prin asigurarea sprijinului necesar pentru a dezvolta structuri dedicate inovării și a deveni membri în rețele inovative regionale, naționale și internaționale.

Obiectivul proiectului **este de a dezvolta prima Strategie Regională Inovativă pentru Regiunea de Nord-Est a României, care să contribuie la valorificarea potențialului economic al acesteia pe baza unui sistem de sprijin inovativ.**

Ca **obiective specifice** proiectul și-a propus:

- Stabilirea cadrului pentru identificarea nevoilor de inovare în dezvoltarea unei afaceri cu implicarea mediului academic și a institutelor de cercetare în rezolvarea acestor nevoi;
- Dezvoltarea sistemului de sprijin, a culturii și conștientizării rolului inovării în dezvoltarea economiei regionale.

Aceste obiective au fost atinse prin mecanismul de analiză a nevoilor și de diagnostic tehnologic a regiunii precum și prin structura (priorități și domenii de intervenție) incluse în strategia regională de inovare care a fost agreată împreună cu structurile partenariale și factorii de decizie la nivel regional.

Lansarea oficială a proiectului a avut loc în luna octombrie 2005, iar durata de elaborare a strategiei a fost de 35 luni, structurată în 3 etape.

În **etapa 0**, după constituirea structurilor administrative ale proiectului, în primele luni ale anului 2006, au avut loc întâlniri pentru implicarea și mobilizarea tuturor actorilor regionali interesați și construirea „consensului regional”. În parteneriat cu Consultantul Internațional de Proces din Spania (Infyde), a fost realizată Strategia de Comunicare, care a fost implementată pe toată durata proiectului. Un rol important l-a avut realizarea Analizei Structurii Economice Regionale și a Tendințelor Tehnologice Internaționale, în vederea stabilirii contextului general actual și al perspectivelor de dezvoltare în viitor.

În **etapa 1** s-a efectuat Analiza Sistemului Regional de Inovare urmărind o abordare sectorială astfel:

- analiza nevoilor IMM-urilor din regiune, prin chestionarea unui număr de peste 2000 IMM-uri din regiune (cu asistență furnizată de către Consultantul Internațional de Proces – Infyde Spania), realizarea a 40 de interviuri directe (față-în-față) cu firme din regiune și a 20 de audieri tehnologice, cu asistență externă furnizată de către partenerul Fundecyt Spania;

- analiza ofertei regionale de cercetare-dezvoltare-inovare, prin realizarea a 41 interviuri directe (fa -în-fa) cu unit i de cercetare-dezvoltare din sectorul public/privat, dintre care 20 cu asisten extern furnizat de c tre partenerul Metron Srl Italia;
- analiza i evaluarea serviciilor i nevoilor de dezvoltare ale celor 9 structuri de transfer tehnologic i know-how existente în Regiunea Nord -Est.

În **etapa 2**, au fost finalizate urm toarele activit i:

- analiza SWOT pe sectoare: IMM-uri, cercetare-dezvoltare-inovare i transfer tehnologic;
- realizarea primului draft al matricei Strategiei Regionale de Inovare;
- organizarea a 3 Focus Grupuri sectoriale (IMM-uri, structuri de transfer tehnologic i mediul academic de cercetare);
- organizarea a 6 întâlniri jude ene, cu participarea membrilor grupurilor de lucru jude ene constituite deja la nivelul fiec rui jude i prezentarea primului draft al matricei Strategiei Regionale Inovative;
- realizarea unui document sintetic cuprinzând sursele de finan are existente la nivel na ional i european care ar putea finan a proiectele pilot identificate în cadrul proiectului RIS;
- identificarea proiectelor pilot din cadrul Strategiei Regionale de Inovare;
- dezvoltarea strategiei, elaborarea metodologiei de implementare i a grilei de indicatori de monitorizare.

2. STRUCTURI ADMINISTRATIVE ȘI DECIZIONALE ALE PROIECTULUI

Proiectul a fost implementat urmând metodologia de elaborare a strategiilor regionale de inovare acreditat de DG Entreprise și a beneficiat de contribuția unor parteneri internaționali de excepție: Metron Srl Italia și Fundecyt Spania.

Coordonator

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est a fost înființată la 1 aprilie 1999, în conformitate cu prevederile Legii nr.151/1998 privind dezvoltarea regională în România, ca organism non-guvernamental, de utilitate publică, cu personalitate juridică. Misiunea Agenției este de a genera dezvoltare economico-socială în Regiunea Nord-Est, de a elabora și promova strategii pentru a atrage resurse, identifica și implementa programe de finanțare. Agenția oferă servicii pentru stimularea creșterii economice durabile, a parteneriatelor și a spiritului antreprenorial. Sediul central al agenției se află la Piatra Neamă și structura organizatorică include un număr de 73 persoane. În fiecare din cele 5 județe ale regiunii, se află câte un birou teritorial constituit din două persoane.

În perioada 1999-2007 Agenția s-a dedicat în special implementării și monitorizării Programelor de finanțare Phare Coeziune Economică și Socială evidențiindu-se ca un campion regional în ceea ce privește volumul finanțărilor atrase și numărul proiectelor implementate. În perioada 2007-2013 Agenția va avea rolul de Organism Intermediar pentru implementarea Programului Operațional Regional stimularea și dezvoltarea parteneriatelor și a proiectelor de dezvoltare locală, regională și internațională. În continuare Agenția va rămâne fidelă misiunii sale continuând să inițieze activități de promovare regională prin organizarea, la nivel local și regional, a unor manifestări cu caracter de informare și prezentare, furnizarea de informații necesare dezvoltării contactelor economice în regiune și facilitarea creșterii rețelelor de sprijin pentru atragerea investitorilor și dezvoltarea turismului.

ADR Nord-Est este membru fondator al Birourilor Regionale de Cooperare Transfrontaliere Suceava și Iași precum și al Asociației Naționale a Agențiilor pentru Dezvoltare Regională (ROREG). ADR Nord-Est asigură funcția de multiplicator de informație europeană în cadrul rețelei de multiplicatori recunoscută de către Comisia Europeană în România și începând cu data de 26 martie 2008 găzduiește în sediul propriu un Centru de Informare EUROPE DIRECT.

Până în prezent, ADR Nord-Est a derulat în calitate de agenție de implementare peste 500 proiecte finanțate din Phare CES și Programe Românești. De asemenea, a inițiat în calitate de coordonator sau partener 17 proiecte internaționale (INTERREG IIIB CADSES, TACIS IB, DfID, GOF, Leonardo, etc).

Parteneri

Metron SRL Italia este o companie privată care oferă servicii de consultanță firmelor, consorțiilor și instituțiilor publice. Începând cu anul 1990, Metron Srl a fost implicat în proiecte inovative care sprijină dezvoltarea economică a regiunilor. Metron Srl este partener în cadrul a trei proiecte de strategie regională de inovare, finanțate de Comisia Europeană în cadrul Programului Cadru 6, Acțiuni de Suport Specific în Statele Asociate, în trei regiuni din România: proiectul REGIS Nord-Vest România, proiectul DISCOVER Nord-Est România și proiectul BUCUREȘTI ILFOV. La nivel european, Metron Srl a implementat cu succes un număr de peste 30 proiecte finanțate în cadrul PC 6, INTERREG, EQUAL, etc.

În cadrul proiectului DISCOVER NE ROMANIA Metron Srl a fost implicat în special în analiza profilului tehnologic al regiunii – oferta de servicii de inovare (structuri de cercetare-dezvoltare) și diagnoza structurilor de transfer tehnologic. Această activitate s-a materializat prin elaborarea unei metodologii dedicate de analiză a ofertei de inovare (chestionar și metode interviuri), întocmirea unui raport de diagnoză și configurarea propunerilor concrete de intervenții strategice.

Fundația pentru Dezvoltare Tehnică și Tehnologică (FUNDECYT) are un rol principal în dezvoltarea strategiei economice și inovative în Regiunea Extremadura din Spania. Este o organizație non-profit, înființată în 1995, cu obiectivul principal de a stimula cooperarea între firme, universități și administrația publică, pentru a crește dezvoltarea regională. În prezent Fundecyt are peste 50 de angajați, din care 15 sunt implicați direct în activități de cercetare și dezvoltare. Fundecyt își desfășoară activitatea în funcție de nevoile IMM-urilor, Universității și a centrelor tehnologice din regiune, contribuind astfel la beneficiul întregii comunități. Urmând acest traseu, Fundecyt a implementat proiecte în domeniul cercetării, tehnologiei și dezvoltării, atât la nivel național, cât și european, proiecte de cooperare (INTERREG), proiecte de transfer tehnologic (Programul Cadru IV), proiecte educaționale (LEONARDO DA VINCI), proiecte RIS. Fundecyt deține statutul de Centru Regional de Inovare (CENEO).

Datorită experienței sale rolul principal al FUNDECYT în cadrul proiectului DISCOVER NE ROMANIA a fost acela de a analiza nevoile de inovare ale sectorului de producție. Această acțiune s-a materializat prin elaborarea unei grile de indicatori de evaluare a potențialului inovativ al unei societăți comerciale, evaluarea noilor competențe de dezvoltare ale societăților comerciale din Regiunea Nord-Est punând la punct după modelul spaniol o metodologie de auditare care să permit companiilor intervievate să acționeze concret înspre dezvoltarea competitivă.

Pe parcursul proiectului s-a urmărit identificarea elementelor de bună practică și asigurarea unui transfer eficient de know-how, care s-a materializat prin stabilirea unui dialog continuu între membrii echipei de proiect, multitudinea de întâlniri organizate cu toți experții internaționali, efectuarea unor vizite de studiu focusate pe exemple de proiecte și soluții inovative elaborate în rile și regiunile partenere: Italia-Abruzzo și Spania-Extremadura. Aceste vizite au avut la bază sprijinul informativ furnizat de **INFYDE Spania**, care în calitate de **Consultant Internațional de Proces** a asistat proiectul RIS DISCOVER NE ROMANIA pe tot parcursul etapelor de implementare identificând caracteristicile sistemului economic regional care pot fi valorificate în contextul tendințelor tehnologice internaționale, prezentând cele mai adecvate experiențe RIS din Italia și Spania și organizând programul întâlnirilor internaționale astfel încât să poată fi valorificate cât mai multe din contactele identificate. ADR Nord-Est împreună cu Fundecyt Spania au pregătit și depus o aplicație în cadrul Programului INTERREG IVC OPEN CREASOFT care îi propune să dezvolte și să pună în practică mecanismele de sprijin inovativ necesare creșterii competitivității sectorului IMM. În luna februarie 2008 Metron Srl a organizat o misiune economică care a adus în Regiunea de Nord-Est 10 reprezentanți de autorități publice locale, companii și asociații antreprenoriale din regiunea Abruzzo, cu scopul de a stabili contacte directe de colaborare între omologii celor două regiuni. La întâlnirea intermediată de ADR Nord-Est au participat la interfață 15 reprezentanți ai județelor Suceava, Neam și Bacău.

Unitatea de Management

Reprezintă una dintre structurile administrative ale proiectului și este constituită din 7 reprezentanți ai ADR Nord-Est:

- Constantin Apostol, Director General – Coordonator Proiect
- Gabriela Macoveiu, Director Comunicare și Promovare Regională – Manager de proiect
- Elena Nane, Director Economic – Coordonator financiar
- Elena Paicanu, șef Birou Comunicare Regională – Expert Relații Publice și Comunicare
- Alina Cișitanu, Expert Planificare și Programare
- Gabriela Purcărea, Expert Planificare și Programare
- Liliana Baicu, Expert Sprijinirea Afacerilor
- Daniela Cișlin, Expert Sprijinirea Afacerilor

Are rolul de a asigura implementarea de zi cu zi a proiectului prin coordonarea și efectuarea activităților stabilite, realizarea managementului tehnic, administrativ și financiar al proiectului.

Comitetul de Coordonare (CC)

Este constituit din actorii-cheie din regiune (actori politici și decizionali, reprezentanți ai mediului de afaceri și financiar), având ca responsabilități supravegherea activităților proiectului și a calității acestora. Rolul acestui comitet este de a aproba propunerile de bază ale strategiei, a diferitelor rapoarte și, în final, a priorităților privind alocarea proiectelor care vor fi definite în cadrul strategiei. Întâlnirile CC sunt periodice, fiecare membru având capacitatea de a propune modificări și îmbunătățiri la activitățile proiectului, propunerile vor fi prezentate Unității de Management.

Structura Comitetului de Coordonare este:

- ADR Nord-Est
- Ministerul Economiei și Finanțelor
- Consiliul Județean Neam
- Asociația Oamenilor de Afaceri 2003 Iași
- Direcția Regională de Statistic Neam
- Universitatea Tehnică "Gh.Asachi" Iași - Centrul de Cercetare și Transfer Tehnologic Polytech
- Institutul de Cercetări Economice și Sociale "Gheorghe Zane" Iași
- Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Fizică Tehnică (IFT Iași)
- Institutul de Cercetări Biologice Iași
- Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Vaslui
- PLANTAVOREL SA Piatra-Neam
- ELECTROCONTACT SA Botoani
- CEFIDEC Vatra Dornei

Panelul de Referință (PR)

Este constituit ca un organism tehnic care contribuie la identificarea obiectivelor și măsurilor incluse în Strategia Regională de Inovare.

Are rolul de a superviza implementarea și dezvoltarea activităților proiectului, în vederea îmbunătățirii impactului acestuia asupra dezvoltării socio-economice regionale.

Structura Panelului de Referință este:

- ADR Nord-Est
- Consiliul Județean Iași
- Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași
- Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară "Ion Ionescu de la Brad" Iași
- Universitatea Bacău
- Universitatea „George Bacovia” Bacău
- Universitatea " Ștefan cel Mare" Suceava
- Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Textile și Pielărie, Centrul de Cercetări Textile – Moldova, Iași
- Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Bacău
- Consiliul Național al Intreprinderilor Private Mici și Mijlocii din România, Biroul Regional Iași
- ANIMMC - Oficiul Teritorial Iași
- BCR Sucursala Piatra Neam
- Parcul Științific și Tehnologic TEHNOPOLIS Iași
- Parcul Industrial HIT Hemeiu , Bacău
- Metron SRL, Italia
- Fundecyt, Spania

3. ANALIZA SOCIO-ECONOMIC A REGIUNII NORD-EST

3.1. PREZENTAREA PRINCIPALELOR CARACTERISTICI ALE REGIUNII

Regiunea acoperă partea de Nord-Est a țării și conform tradiției este o parte din vechea regiune istorică a Moldovei. Cu o suprafață totală de 36.850 km² și o populație de 3.734.546 locuitori, **Regiunea Nord-Est este cea mai mare dintre cele opt regiuni de dezvoltare ale României.**

Geografic, regiunea se învecinează la Nord cu Ucraina, la Sud cu județele Galați și Vrancea (Regiunea Sud-Est), la Est cu Republica Moldova iar la Vest cu județele Maramureș și Bistrița-Năsăud (Regiunea Nord-Vest) și județele Mureș, Harghita și Covasna (Regiunea Centru).

Beneficiind de o bogată tradiție istorică, culturală și spirituală, regiunea îmbină în mod armonios tradiționalul cu modernul și trecutul cu prezentul, potențialul acestuia putând fi folosit pentru dezvoltarea infrastructurii, a zonelor rurale, a turismului și a resurselor umane.

RELIEF

Regiunea este caracterizată printr-o **îmbinare armonioasă a tuturor formelor de relief**, 30% reprezentând-o munții, 30% relieful subcarpatic, iar 40% revine podiului. Această ultimă formă de relief ocupă peste 70% din suprafața județelor Botoșani, Vaslui și Iași.

La Vest, Munții Carpați stau ca un zid cu înălțimi apropiate de 2000m în Nord (Vf. Pietrosu, Vf. Rarău, Vf. Giumalău, Vf. Ocolu Mare, Vf. Hațmau Mare) și cu o scădere de înălțime spre Sud (Munții Ciuc, Munții Troțului, în mică măsură, Munții Vrancei).

Subcarpații au înălțimi cuprinse între 700-800m și înconjoară munții ca un brâu strâns. În continuare, jumătatea estică este împărțită în două mari zone: Câmpia colinară a Moldovei, în partea nordică și Podiul Bârladului, în partea de Sud.

Partea de Nord-Vest a regiunii este cunoscută și sub numele de Podiul Sucevei cu o înălțime medie de 500m și este faimoasă pentru "obcinele" sale (uoare ondulate ale reliefului, ca un lanț de unde petrificate).

CLIMA

Diferitele tipuri de relief creează zone climatice cu diferențe semnificative între cele muntoase și cele de deal și de câmpie.

În zona muntoasă a regiunii (zona vestică a județelor Suceava, Neam și Bacău), climatul este continental moderat, cu veri răcoroase și ierni bogate în precipitații sub formă de ninsoare. În zona subcarpatică de dealuri și câmpie (perile estice ale județelor Suceava, Neam, Bacău precum și întreg teritoriul județelor Botoani, Iași, Vaslui), climatul este continental, cu veri călduroase și secetoase, iar iernile sunt reci și de cele mai multe ori fără zăpadă.

Temperatura medie anuală a aerului este de 2°C în zona de munte și de 9°C în zona subcarpatică de dealuri și câmpie.

REȚEAUA HIDROGRAFICĂ

Regiunea este străbătută de un număr de **opt cursuri importante de apă**, care se repartizează pe direcția Nord-Sud, cele mai mari bazine hidrografice revenind Siretului (42.890km²) și Prutului (10.990km²). Acesta din urmă, se constituie în graniță naturală cu Republica Moldova, pe o distanță de cca. 680km.

Multe din cursurile de apă ale regiunii au beneficiat de ample lucrări de amenajări și regularizare. Pe râul Bistrița s-a amenajat încă din anii '70 o "salbă" de apăte microhidrocentrale și, de asemenea, cel mai mare lac de acumulare al regiunii („Izvoru Muntelui”), cu un volum la nivel normal de retenție de 1.130mil.mc.

RESURSE EXPLOATABILE ALE SUBSOLULUI

- **Mangan:** Dadu, Ciocnești-Oară, Vatra Dornei, Iacobeni, Țaru Dornei, Broteni;
- **Sulfuri polimetalice:** Cărlibaba, Fundu Moldovei, Valea Corbului, Gemenea, Leul Ursului;
- **Apă minerale carbogazoase:** Neagra Țării, Țaru Dornei, Vatra Dornei, Poiana Negrii, Dorna Căndreni, Poiana Stampei, Cosna, Oglinzi, Bălănești;
- **Apă minerale sulfuroase și feruginoase:** Strunga, Nicolina Iași-județul Iași, Brânceni, Murgești, Pungești, Gura Morii - județul Vaslui, Băile Slănic, Moinești, Târgu Ocna, Poiana Sărat, Sărata-Bacău - județul Bacău;
- **Materiale de construcții:**
  - Calcare: Pojorâta, Câmpulung Moldovenesc, Botuș - județul Suceava, Bicăz Chei - județul Neam, Bărbănești, Costești, Ipatele, Păun, Schitu Duca, Deleni, Strunga - județul Iași, Darabani, Ștefănești, Lipiceni - județul Botoani;
  - Argile: Bistrița, Timișești, Tașca, Girov, Ozana-județul Neam, Vlădiceni - județul Iași, Bucecea, Dorohoi, Leorda, Mihăileni, Botoani - județul Botoani, Doftana, Măgura, Călugăra - județul Bacău;
  - Gresii: Tarcu - județul Neam, Căușă, Tudora, Hudești - județul Botoani, Ghimeș-Frget și la Est de zona Slănic Moldova - județul Bacău, Solca Pălinoasa - județul Suceava;
  - Gipsuri: Miorcani, Darabani - județul Botoani, Perchiu Onești - județul Bacău;
  - Nisipuri cuarțoase: Miorcani și Alba Dudești;
  - Nisipuri pentru construcții: Hudești - județul Botoani, Lespezi - județul Iași, Cornăel, Urechești Gârlești, Orbeni - județul Bacău;
- **Turbiditate:** Poiana Stampei - județul Suceava, Dersca - județul Botoani;
- **Sare:** Cacica - județul Suceava, Moinești, Sărata, Târgu Ocna - județul Bacău.
- **Zăcămintă de sulf** în Masivul Călimani;
- **Zăcămintă de Țăsturi bituminoase:** Tăzlău-Neam;
- **Găze naturale** la Tăzlău-Oituz - județul Bacău, Tăzlău, Roman - județul Neam, Todirești și Frasin.

ORGANIZARE ADMINISTRATIV A REGIUNII NORD-EST

Regiunea Nord-Est este alcătuită din șase județe (Bacău, Botoșani, Iași, Neam, Suceava, Vaslui), cu o populație de 3.734.546 locuitori situându-se din acest punct de vedere, pe **primul loc între cele opt regiuni ale țării** (17,27% din populația totală a României).

Ca întindere, regiunea acoperă o suprafață de 36.850km² (15,46% din suprafața totală a țării), cele mai întinse județe fiind Suceava, cu o suprafață de 8.553km² și Bacău, cu 6.621km².

Organizare administrativă a Regiunii Nord-Est în anul 2005

Unitate teritorială	Suprafața totală (km ²)	Numărul locuitorilor (la 1.07.2005)	Numărul municipiilor	Numărul orașelor	Numărul comunelor	Numărul satelor
Bacău	6.621	723.518	3	5	85	491
Botoșani	4.986	459.900	2	5	71	330
Iași	5.476	813.943	2	2	93	418
Neam	5.896	570.682	2	3	78	344
Suceava	8.553	705.752	5	11	93	379
Vaslui	5.318	460.751	3	2	81	449
Total Regiune	36.850	3.734.546	17	28	505	2.411

Sursa: Anuarul Statistic al României 2006

Județul Bacău este situat în jumătatea estică a țării, în bazinul mijlociu al Siretului și Trotușului. Amplasarea sa a contribuit la dezvoltarea zonei beneficiind de avantajele drumului european E85 ce trece pe aici. Orașele, precum Târgu Ocna și Moinești s-au dezvoltat datorită resurselor naturale (minerale de sare). Stațiunea turistică Slanic Moldova și-a dobândit o faimă internațională datorită apelor curative bogate în săruri. Orașul Bacău a fost sediul unei episcopii catolice, statut dobândit printr-o patentă a papei Bonifaciu al IX-lea. În Bacău, se concentrează o gamă diversificată de întreprinderi din sectorul industrial, infrastructura afacerilor, sectorul bancar, precum și institute de învățământ de stat și particulare.

Județul Botoșani este situat în extremitatea de Nord-Est a României, între cursurile superioare ale râurilor Siret la Vest și Prut la Est. Orașul Botoșani a apărut la o intersecție favorabilă de drumuri comerciale, care i-au asigurat prosperitate de timpuriu. Este recunoscut mai ales prin geniile pe care le-a dat culturii românești: Mihai Eminescu, George Enescu și Nicolae Iorga.

Județul Iași este situat în partea central-estică a Moldovei, în bazinele mijlocii ale râurilor Prut și Siret. Orașul Iași, denumit și capitala Moldovei istorice, este cel mai mare oraș din regiune (307.377 locuitori) fiind un important centru universitar cu cele apte instituții de învățământ superior. Tot aici este dezvoltat un important nucleu de cercetare-dezvoltare, orientat spre sectorul industrial, bine reprezentat în majoritatea ramurilor sale. În Iași se află cel mai mare lăcaș de cult ortodox din România - Catedrala Mitropolitană (1840-1880). Cu ocazia marii sărbători a celor 2000 de ani de creștinism, orașul Iași a fost desemnat unul dintre cele cinci orașe europene destinate pelerinajului internațional.

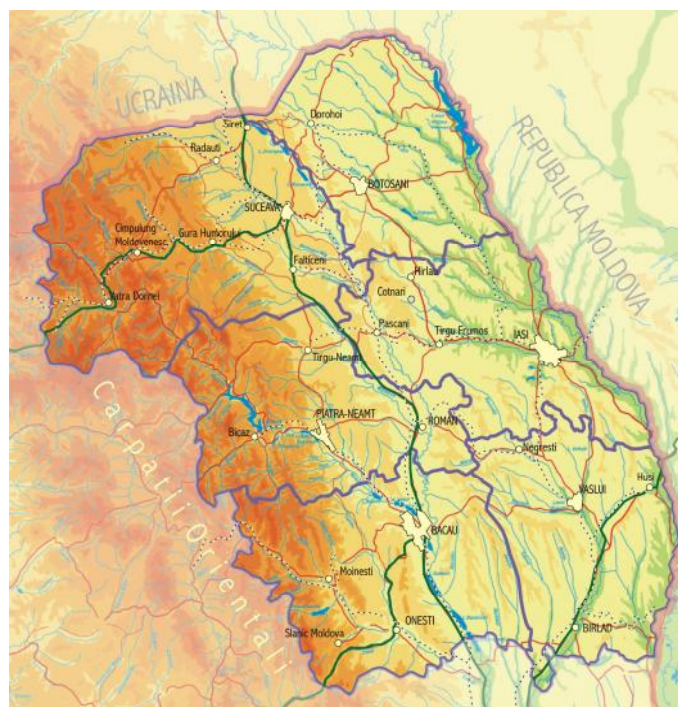
Județul Neam este situat în partea central-nordică a Moldovei, în bazinele râurilor Bistrița, Siret și Moldova. Orașul de reședință Piatra-Neam, atestat istoric din anul 1392 sub numele de Piatra lui Crăciun, situat în apropierea masivului Ceahlău, acest adevărat "Olimp al Moldovei", nu este numai o răscruce de drumuri turistice, ci și un important obiectiv industrial și turistic, de înădănd monumente istorice și de arhitectură.

Distanțe rutiere între principalele municipii din regiune și capitală (în kilometri)

	Bacău	Botoșani	Iai	Piatra-Neamț	Suceava	Vaslui	București
Bacău	-	193	130	58	151	83	294
Botoșani	193	-	125	145	42	258	499
Iai	130	187	-	139	145	71	430
Piatra-Neamț	58	145	139	-	103	129	354
Suceava	151	42	145	103	-	216	457
Vaslui	83	258	71	129	216	-	359

Sursa: Anuarul Statistic al României

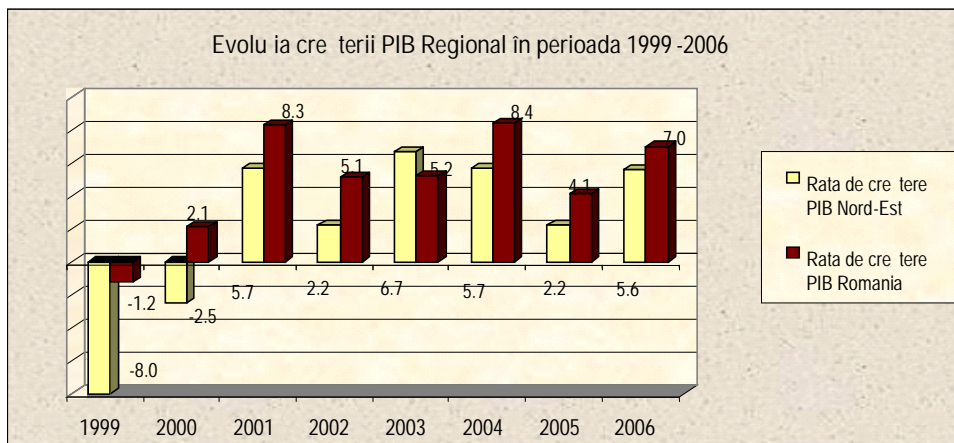
3.2. CADRUL ECONOMIC SI SOCIAL

Condițiile geografice și istorice au determinat o serioasă rămânere în urmă, din punct de vedere socio-economic, a Regiunii Nord-Est. Caracteristica economică a anilor '60 era preponderent agrară și nivelul de trai foarte scăzut. În perioada 1965-1985, s-a efectuat o industrializare forțată în regiune, în scopul redresării situației economice prin achiziționarea de capacități de producție de concepție modernă la nivelul țărilor dezvoltate, fapt ce a determinat crearea unei culturi industriale, calificarea forței de muncă și formarea unui număr mare de specialiști. Totuși, dezvoltarea industrială a fost mult prea diversificată și nu a ținut cont de condițiile specifice și de resursele naturale, energetice și de mediu existente în regiune.

Perioada 1998-1999 a fost marcată de maximă recesiune atât la nivel național cât și regional. S-au făcut simțite efectele liberalizării cursului de schimb valutar, cât și a programelor de restructurare în întreprinderile cu pierderi începute pe parcursul anului 1997. Managementul defectuos, datorat reticenței la implementarea sistemului de asigurare al calității producției și produselor, a strategiei de dezvoltare a întreprinderilor, a aplicării principiilor de marketing în promovarea produselor, împreună cu pierderea piețelor de desfacere și reducerea nivelului de competitivitate a produselor, coroborate cu lipsa resurselor

de meninere a investițiilor au determinat o scădere industrial accentuată începând cu 1997, cu implicații grave asupra dezvoltării regiunii în toate celelalte domenii.

- modificări procentuale față de anul anterior -

Graficul de mai sus prezintă evoluția creșterii economice în perioada 1999-2006 în Regiunea Nord-Est comparativ cu situația la nivel național, remarcându-se următoarele:

- în 1999 scăderea economică regională este cu 50% mai mare decât cea înregistrată la nivel național
- în anul 2001 se înregistrează pentru prima dată o creștere economică de 8,32%, superioară celei naționale, ca efect atât al politicii monetare și fiscale promovate la nivel național cât și ca urmare a fondurilor de care a beneficiat Regiunea Nord-Est, începând cu 1999
- în anul 2003 creșterea economică de 8,3% a fost superioară valorii înregistrate la nivel național de 5,2%, dar în anul 2004 creșterea economică în Regiunea Nord-Est a fost de 5,7%, sub nivelul național de 8,4%
- după ce s-a înregistrat o creștere economică modestă de numai 2,2% în anul 2005, în special datorită diminuării producției agricole ca urmare a ploilor și inundațiilor care au afectat toate regiunile României, în anul 2006 creșterea PIB regional este mai substanțială de 5,6%, dar inferioară totuși valorii înregistrate la nivel național (7,0%).

COMPARAȚII PRIVIND PIB/LOCUIȚOR

Unul din indicatorii care furnizează informații relevante cu privire la situația economică a regiunii este produsul intern brut regional pe locuitor (PIBR/loc). Tabelul de mai jos prezintă produsul intern brut al Regiunii Nord-Est pe cap de locuitor în perioada 2000-2004 comparativ cu celelalte regiuni și cu cel național, dar și cu nivelul mediei europene.

Din analiza datelor se observă că produsul intern brut pe cap de locuitor în Regiunea Nord-Est are cel mai scăzut nivel comparativ cu celelalte regiuni din România, reprezentând 69,2% din valoarea înregistrată la nivel național a PIB/loc în anul 2004, dar este, în același timp, regiunea cu cel mai scăzut PIB/locuitor din media UE 27 dintre regiunile Uniunii Europene (23,6% la nivelul anului 2004).

	Anul	Naional	Nord-Est	Sud-Est	Sud	Sud-Vest	Vest	Nord-Vest	Centru	București
PIB / locuitor (RON)	2000	3582,6	2506,7	3185,2	2920,7	3000,9	3676,7	3331,3	3838,6	7408,2
PIB/locuitor din cel naional (%)		100	70	88,9	81,5	83,8	102,6	93	107,1	206,8
PIB/ locuitor din media UE 27 (%)			18,2	23,2	21,5	22,1	26,9	24,3	27,9	54
PIB / locuitor (RON)	2001	5211,0	3737,4	4490,0	4138,0	4378,1	5521,2	4811,1	5465,0	11028,6
PIB/locuitor din cel naional (%)		100	71,72	86,16	79,4	84,01	105,95	92,32	104,87	211,64
PIB/ locuitor din media UE 27 (%)			19,7	23,6	21,8	23,2	29,3	25,5	28,8	58
PIB / locuitor (RON)	2002	6950,0	4970,9	5966,7	5562,6	5553,0	7527,4	6538,1	7505,3	14466,9
PIB/locuitor din cel naional (%)		100	71,52	85,85	80,03	79,89	108,3	94,04	107,98	208,15
PIB/ locuitor din media UE 27 (%)			21,1	25,2	23,6	23,6	32	27,8	31,8	61
PIB / locuitor (RON)	2003	9090,3	6575,9	7788,1	7377,3	7698,0	10265,1	8783,7	9747,7	17638,9
PIB/locuitor din cel naional (%)		100	72,33	85,67	81,15	84,69	112,92	96,62	107,23	194,04
PIB/ locuitor din media UE 27 (%)			22,6	26,7	25,4	26,6	35,4	30,3	33,6	60,3
PIB / locuitor (RON)	2004	11372,0	7868,6	10319,2	9488,1	9476,3	13042,9	11053,6	11852,9	21778,2
PIB/locuitor din cel naional (%)		100	69,2	90,7	83,4	83,3	114,7	97,2	104,2	191,5
PIB/ locuitor din media UE 27 (%)			23,6	30,7	28,4	28,8	39	33	35,5	64,5

Sursa: Anuarul Statistic al României 2002 -2006

Concluzii cheie în dezvoltarea socio-economic general :

- Condițiile geografice și istorice au determinat o serioasă rătăcire în urmă, din punct de vedere socio-economic, a Regiunii Nord-Est
- Regiunea Nord-Est are cel mai scăzut PIB pe locuitor din România și UE
- Creșterea economică lent înregistrată în Regiunea Nord-Est în perioada 2002-2005, situația îmbunătățindu-se în anul 2006 când PIB regional a crescut cu 5,6%, valoare totuși inferioară celei înregistrate la nivel național (7,0%).

MEDIUL DE AFACERI

Companiile au o flexibilitate mai mare, sunt mai receptive la nevoile pieții, mai inovative și abile în a răspunde cerințelor consumatorilor, îmbunătățind mediul competițional, amplificând cultura organizatorică și creând condițiile stabilității sociale.

Comparând definiția IMM-urilor din România cu cea recomandată în UE, putem observa faptul că a fost realizată armonizarea clasificării micro-intreprinderilor și IMM-urilor. Astfel, prin **microintreprindere** se înțelege o companie care are un număr maxim de 9 salariați și o cifră de afaceri de maxim 2 milioane euro, **intreprindere mică** poate avea maxim 49 de salariați, cifra de afaceri fiind de maxim 10 milioane Euro și **intreprindere mijlocie** este considerată societatea comercială care are maxim 249 de salariați, iar cifra de afaceri de maxim 250 milioane Euro.

Din anul 2000, odată cu relansarea economică, are loc o creștere a companiilor înregistrate în Regiunea Nord-Est de la 36.688 unități, ajungând până la 49.325 de unități în 2005. Astfel, Regiunea Nord-Est deține o pondere de circa 11,13% din totalul companiilor la nivel național, în anul 2005.

Se constată, la nivelul anului 2005, că cea mai mare pondere o deține microintreprinderile cu 87,22%, urmate de IMM-uri cu 12,27%. Această tendință este în concordanță cu situația înregistrată la nivel național.

Numărul de IMM-uri la 1000 locuitori este cel mai redus comparativ cu celelalte regiuni în perioada 2000 – 2005, înregistrându-se totuși o creștere importantă la nivelul anului 2005 (12,18 IMM/1000 locuitori – 2000 versus 13,1 IMM/1000 de locuitor în anul 2005).

Repartiția firmelor în cadrul Regiunii Nord-Est în perioada 2000-2005

	An de referință	Total	din care		
			0-9	10-249	peste 250
Număr unități	2000	36688	31666	4715	307
	2001	37199	32007	4890	302
	2002	37534	32239	5001	294
	2003	40855	35008	5554	293
	2004	45462	39543	5643	276
	2005	49325	43021	6057	247
Număr salariați	2000	487429	64575	181659	241195
	2001	492339	71493	185425	235421
	2002	474390	69664	191870	212856
	2003	480076	79148	205397	195531
	2004	473610	91200	211209	171201
	2005	460363	99057	212599	148707
% salariați în total regiune	2000	100	13,25	37,27	49,48
	2001	100	14,52	37,66	47,82
	2002	100	14,68	40,45	44,87
	2003	100	16,49	42,78	40,73
	2004	100	19,26	44,60	36,15
	2005	100	21,52	46,18	32,30

Sursa: Anuarul statistic al României 2001 – 2006

Perioada 2000-2005 este caracterizată prin creșterea numărului de salariați la nivelul microintreprinderilor și IMM-urilor și descreșterea semnificativă la nivelul întreprinderilor mari. Întreprinderile mici și mijlocii constituie un segment important al economiei regiunii, absorbind la nivelul anului 2005 o mare parte din numărul total al salariaților care activează în firme (46,18%), înregistrându-se o creștere importantă față de situația înregistrată în anul 2000 (37,27%). Dacă se țin cont și de cei ce activează în microintreprinderi, se obține o pondere totală de 67,70%.

Deși deține o pondere de 0,50% din numărul total de firme, întreprinderile mari contribuie cu 31,38% din cifra de afaceri și deține 32,30% din salariile din întreprinderi.

Repartizarea numărului de unități locale active pe sectoare de activitate în 2005

Domeniu de activitate (secțiuni CAEN)	Total	Număr unități			%		
		0-9	10-249	>250	0-9	10-249	>250
Total Regiunea Nord-Est	49325	43021	6057	247	87,22	12,28	0,5
Industria extractivă	89	49	32	8	55,06	35,96	8,99
Industria prelucrătoare	7577	5378	2054	145	70,98	27,11	1,91
Energie electrică și termică, gaze și apă caldă	72	11	31	30	15,28	43,06	41,67
Construcții	2834	2146	669	19	75,72	23,61	0,67
Comerț, reparații auto și bunuri	25338	23104	2225	9	91,18	8,78	0,04
Hoteluri și restaurante	2237	1987	250	-	88,82	11,18	-
Transport, depozitare și telecomunicații	3362	3032	303	27	90,18	9,01	0,8
Tranzacții imobiliare, închirieri, servicii	5813	5464	343	6	94	5,9	0,1
Învățământ	152	136	16	-	89,47	10,53	-
Sănătate și asistență socială	782	753	29	-	96,29	3,71	-
Servicii colective, sociale și personale	1069	961	105	3	89,9	9,82	0,28

Sursa: Anuarul Statistic al României 2006

Repartiția IMM-urilor pe sectoare ale economiei respectă distribuția națională a acestora din punct de vedere al ponderilor de înute:

- Microintreprinderile de în majoritatea în totalul unităților active în industria prelucrătoare și servicii. În comerț se regăsesc 91,18% microintreprinderi din totalul unităților, în transport și comunicații 90,18%, în domeniul hotelurilor și restaurante 88,82% și construcții cu 75,72%;
- IMM-urile de în ponderi ridicate în domeniile energiei electrice și termice (43,06%), industriei extractive (35,96%) și industriei prelucrătoare (27,11%);
- Cele mai multe din întreprinderile mari activează în sectorul energiei electrice și termice, cu 41,67% din totalul unităților active.

Cifra de afaceri a unităților locale active pe activități și clase de mărime 2005

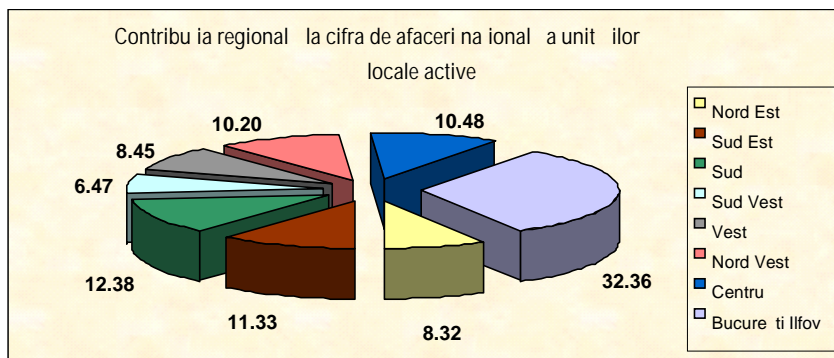
	Total	milioane RON prețuri curente			%		
		0-9	10-249	>250	0-9	10-249	>250
Total Regiunea Nord-Est	42795	8665	20701	13429	20,25	48,37	31,38
Industria extractivă	450	14	124	312	3,11	27,56	69,33
Industria prelucrătoare	13821	878	5157	7786	6,35	37,31	56,33
Energie electrică și termică, gaze și apă caldă	2487	3	110	2374	0,12	4,42	95,46
Construcții	3330	307	2384	639	9,22	71,59	19,19
Comerț, reparații auto și bunuri	18507	6151	10962	1394	33,24	59,23	7,53
Hoteluri și restaurante	468	179	289	-	38,25	61,75	-
Transport, depozitare și telecomunicații	2311	484	1003	824	20,94	43,40	35,66
Tranzacții imobiliare, închirieri, servicii	974	518	436	20	53,18	44,76	2,05
Învățământ	16	10	6	-	62,50	37,50	-
Sănătate și asistență socială	78	52	26	-	66,67	33,33	-
Servicii colective, sociale și personale	353	69	204	80	19,55	57,79	22,66

Sursa: Anuarul Statistic al României 2006

Informațiile mai relevante pot fi obținute analizând care este contribuția la cifra de afaceri și pe sectoare de activitate a unităților active repartizate pe clase de mărime:

- IMM-urile aduc cel mai mare aport la cifra de afaceri total regională cu 48,37%, urmate de întreprinderile mari cu 31,38% și, într-o măsură mai mică, de microintreprinderi cu 20,25%. IMM-urile aduc cel mai mare aport la cifra de afaceri regională în sectorul construcțiilor cu 71,59%, hotelurilor și restaurantelor cu 61,75%, comerțului cu 59,23%.
- Microintreprinderile își aduc cel mai mare aport în sectorul tranzacțiilor imobiliare cu 53,18%, hotelurilor și restaurantelor cu 38,25% și comerțului cu 33,24%.

- Intreprinderile mari contribuie la cifra de afaceri din fiecare sector (cu excepția domeniului hotelier, s n tate i înv mânt), iar în anumite sectoare de in o pondere majoritar : energie electric i termic (95,46%), industria extractiv (69,33%) i industria prelucr toare (56,33%).

Comparând contribu ia unit ilor locale active din Regiunea Nord-Est la cifra de afaceri na ional , observ m c aceasta contribuie cu un procent redus de 8,32%, superior regiunii Sud -Vest.

INVESTI IILE STR INE

În ciuda atractivității costurilor sc zute cu for a de munc – ca principal avantaj competitiv, România înregistreaz în continuare unul dintre cele mai sc zute niveluri ale investi iilor str ine directe (ISD) pe cap de locuitor.

Majoritatea ISD care s-au f cut în ultimii ani au fost privatiz ri masive i nu investi ii de tip green-field. De obicei, companiile multina ionale care opereaz în România nu sub-contracteaz firme locale, din cauza deficienelor acestora în ceea ce prive te managementul, calificarea profesional , calitatea tehnologiei i a produselor. În consecin , multe companii multina ionale import cea mai mare parte a componentelor utilizate, un procent foarte mic dintre acestea apel ând la furnizori locali. Aceast situa ie limiteaz avantajele care ar putea fi generate de prezen a investitorilor str ini în economia na ional .

Structura investi iilor str ine directe realizate pân în anul 2005

Regiune de dezvoltare	Soldul investi iei str ine Milioane euro	% total
Nord Est	18	0,1
Sud Est	1752	11,6
Sud Muntenia	1273	8,5
Sud Vest	405	2,7
Vest	1093	7,3
Nord Vest	1035	6,9
Centru	1038	6,9
Bucure ti Ilfov	8426	56
România	15040	100

Sursa: Buletin statistic INS 2006

Investi iile str ine în România s-au orientat în func ie de accesibilitatea pie elor vestice (inclusiv existen a aeroporturilor interna ionale) i de caracterul urban al zonelor vizate, inclusiv existen a unui nivel adecvat al facilit ilor i serviciilor. În aceste condi ii nu este surprinz tor c destina iile favorite ale investitorilor str ini sunt Bucure ti-Ilfov i Sud-Est.

Societ ți comerciale cu participare str ăn în la capital ă și valoarea capitalului social subscris în perioada 1991-2005

Regiune	Societ ți comerciale		Valoarea capitalului social subscris	
	Num ăr	%	- mii RON-	%
Nord Est	4749	4,0	1317431,4	3,9
Sud Est	6496	5,5	4200327,7	12,4
Sud Muntenia	4781	4,0	8174536,0	24
Sud Vest	2975	2,5	654694,7	1,9
Vest	12858	10,9	2164666,0	6,4
Nord Vest	11622	9,8	1864685,8	5,5
Centru	11132	9,3	1792433,9	5,3
Bucure ți Ilfov	64507	54,2	13838737,2	40,7
România	119120	100	34007512,8	100

Sursa: Registrul Na ional al Registrului Comer ului, Sinteza statistic ă a datelor din Registrul Central al Comer ului, nr. 104

Capacitatea Regiunii Nord-Est de a atrage ISD este influen at negativ de accesibilitatea redus ă dinspre ă și înspre restul Europei, caracterul rural al regiunii, calitatea insuficient ă a infrastructurii de transport, precum ă și de percepția existen ei corupției ă și a unui mediu de afaceri dificil.

Stimularea investi iilor str ăne în regiune va avea un efect pozitiv pe pia a muncii din regiune, prin cre terea constant ă a cererii pentru calificarea for ei de munc ă și prin dezvoltarea serviciilor. Disponibilitatea for ei de munc ă înalt calificat ă este un factor important al localiz ării investi iilor, c ăci pe m sur ce transferul activit ăilor productive ă și creative se intensific ă, cererea de for de munc ă înalt calificat ă cre te. Informa iile economice de ultim or arat faptul c regiunile care au reu it s atrag un volum important de investi ii se confrunt deja cu dificult ăți în a g si pe pia a muncii for a de munc ă înalt calificat ă, în special în domeniile tehnic ă și administrativ.

COMER EXTERIOR

Consecin a nivelului sc ăzut al inov ării, dublat de productivitatea sc ăzut ă, ca urmare a utiliz ării de tehnologii ă și instrumente de management dep ăsite, este c exporturile române ăti se limiteaz ă la sectoarele unde valoarea adăgat ă și costurile sunt mici. Pentru a dezvolta economia rom ăneasc ă, trebuie stimulat dezvoltarea companiilor pe pie ele interna ionale, în special în acele zone caracterizate de valoare adăgat ă ridicat ă.

Evolu ăia activit ăilor de comer exterior în perioada 2003-2005

	Export FOB – milioane euro				Import CIF – milioane euro				Deficit – milioane euro			
	Nord-Est	Cre tere anual	România	Cre tere anual	Nord-Est	Cre tere anual	România	Cre tere anual	Nord-Est	Cre tere anual	România	Cre tere anual
2003	1310		15614		1290		21201		20		-5587	
2004	1540,9	17,63	18935	21,27	1624,2	25,91	26281	23,96	-83,3	-516,5	-7346	31,48
2005	1840,7	19,46	22255	17,53	1889,2	16,32	32569	23,93	-48,5	-41,77	-10314	40,4

Sursa: Comisia Na ional ă de Prognoz ă – Disparit ăi regionale la orizontul anului 2008

Regiunea Nord-Est se remarcă în anul 2005 cu o creștere a exporturilor cu 19,46% peste nivelul mediei naționale, în timp ce importurile au înregistrat o creștere cu 16,32%, mult sub media națională de 23,93%. Referitor la soldul balanței comerciale, Regiunea Nord-Est a înregistrat în anul 2005 o diminuare a deficitului cu 41,77%, în timp ce la nivel național a existat o creștere de 40,40%.

Structura exporturilor industriei prelucrătoare continuă să reflecte dominanța sectoarelor industriale tradiționale, care folosesc forța de muncă cu grad redus de pregătire și absența relativă a sectoarelor de înaltă tehnologie. Produsele textile și îmbrăcămintea continuă să dețină primul loc în volumul exporturilor, ponderi mai importante deținând industria lemnului și chimică.

Importul este realizat în majoritate de industria prelucrătoare și s-a datorat în principal importurilor de mașini și utilaje, datorită eforturilor de modernizare și rețehnologizare.

INFRASTRUCTURA DE AFACERI ȘI STRUCTURILE DE SPRIJIN PENTRU IMM-URI

Dezvoltarea infrastructurii de afaceri și a posibilităților de acces la aceasta, pentru o îmbunătățire a accesului la mediul de afaceri, furnizarea de informații, servicii și tehnologii cu scopul de a crește nivelul competitivității afacerilor au fost sprijinite prin programe de finanțare alimentate din fondurile de preaderare și prin programe guvernamentale.

În Regiunea Nord-Est, activează 3 incubatoare de afaceri și 33 centre de consultanță. Cele trei incubatoare de afaceri asigură incubarea pentru 118 firme, contribuind la realizarea a 230 noi locuri de muncă. Centrele de consultanță din regiune oferă servicii de instruire, consultanță și informare. Consultanța este oferită în domeniile juridic și financiar contabil, iar cea specializată în afaceri este încă insuficient dezvoltată.

În Regiunea Nord-Est au fost dezvoltate următoarele proiecte de infrastructură de afaceri:

- PHARE CES 2000:
  - Parcul de dezvoltare a infrastructurii de afaceri pentru IMM-uri și întreprinderii private din Bacău (Parc Industrial HIT Hemeiui).
  - Centrul universitar de inovație și parc de dezvoltare a infrastructurii de afaceri pentru IMM-uri și investitori private – TEHNOPOLIS Iași
- PHARE CES 2001:
  - Incubatorul de afaceri pentru IMM-uri din Botoșani
  - Centrul Economic Bucovina, Suceava
- PHARE CES 2002
  - Centrul de afaceri Tutova-Bârlad, județul Vaslui
- PHARE CES 2004-2006
  - Centru de Resurse pentru Afaceri – Vaslui
  - Centru Expozițional Moldova Iași

De asemenea, proiectele care se află pe lista de rezervă în cadrul licitației Phare 2004-2006 vor fi dezvoltate și finanțate ulterior prin fondurile structurale:

- Centru de afaceri multifuncțional Trotu (proiect aflat în lista de rezervă)
- Centru de promovare și dezvoltare a mediului de afaceri Neam (rezervă)

Guvernul României a promovat crearea infrastructurii de bază necesară îmbunătățirii mediului de afaceri din România și prin Programul „Parcuri Industriale”, care a avut ca scop stimularea investițiilor pentru îmbunătățirea infrastructurii economice regionale, respectiv organizarea de parcuri industriale, științifice și tehnologice, prin care să se creeze facilități pentru desfășurarea activității agenților economici. Parcurile industriale care au primit autorizare de funcționare sunt:

- Parc Industrial Mecanica Ceahlău, județul Neam
- Parc Industrial Botoșani, constituit prin asociere SC Electromining SA, SC Electrocontact SA, SC Mecanica SA

De asemenea, se remarcă înființarea primului cluster înregistrat în Regiunea "ASTRICO NORD-EST", la sfârșitul anului 2006. Clusterul activează în domeniul textil, promovând interesele a 7 firme cu activitate de producție și comercializare de tricotaje, având ca suport SC RIFIL S.A. Descrierea calitativă a acestor entități se regăsește în cadrul secțiunii 3.

PROGRAME DE FINANȚARE PENTRU SPRIJINIREA MEDIULUI DE AFACERI

În perioada de pre-aderare, dezvoltarea mediului de afaceri a fost sprijinită prin programe cu finanțare europeană și guvernamentală. Astfel, principalele programe de finanțare de care au beneficiat companiile private din Regiunea Nord-Est sunt următoarele:

Programe de pre-aderare:

- Programul PHARE CES 98, primul program lansat la nivel regional prin licitație publică de proiecte, cu un buget alocat regiunii de 4.550.600 euro și având ca obiectiv principal dezvoltarea turismului, a resurselor umane și sprijinirea inițiativelor IMM-urilor;
- Programul Phare CES 2000 „Schema de finanțare pentru întreprinderi noi, micorîntreprinderi și IMM-uri nou înființate”, suma contractată în Regiunea Nord-Est fiind de 3.156.240 euro;
- Programul PHARE CES 2000 – linie de credit pentru IMM-uri, cu un buget total de 8.1 milioane de euro, destinat pentru 4 regiuni, printre care și Regiunea Nord-Est, derulat prin Banca Comercială Română;
- Programul Phare CES 2000 „Schema de consultanță și instruire pentru IMM-uri”, cu un buget alocat de 201.925,83 euro și având ca obiectiv creșterea nivelului de performanță a serviciilor furnizate de IMM-uri;
- Programul Phare CES 2001 „Asistență pentru IMM-uri”, cu un buget contractat de 3.650.972 euro;
- Programul Phare CES 2000 „Dezvoltarea resurselor umane”, sumă contractată 3.303.495 euro, având ca obiectiv principal calificarea și recalificarea forței de muncă, în scopul de a o face mai adaptabilă la nevoile în continuă evoluție pe piața a muncii;
- Programul Phare CES 2001 „Dezvoltarea resurselor umane”, cu o sumă contractată de 3.334.628,55 euro;
- Programul SAPARD „Dezvoltarea și diversificarea activităților economice din mediul rural”.

Programe guvernamentale:

- Dezvoltarea afacerilor HG 520/2000, cu un buget alocat de 11.067.349.110 ROL și având ca obiectiv principal dezvoltarea afacerilor în zone defavorizate;
- Sprijinirea investițiilor HG 521/2000, cu un buget alocat de 31.200.252.094 ROL având ca obiectiv principal facilitarea dezvoltării investițiilor mari în zonele defavorizate;
- Dezvoltarea Regiunii Nord-Est, cu un buget alocat de 263 miliarde ROL și având ca obiectiv principal crearea de noi locuri de muncă;
- Subprogramul „Investiții în turism”, suma contractată în Regiunea Nord-Est fiind de 40 miliarde ROL;
- Subprogramul „Dezvoltarea orașelor prin stimularea activităților întreprinderilor mici și mijlocii”, având un buget alocat de 15.213.490.000 ROL;
- Programul național multianual pe perioada 2002-2005 pentru sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor, întreprinderilor mici și mijlocii și cooperativelor derulat de către ANIMMC.

Concluzii cheie privind mediul de afaceri:

- Numărul companiilor private a avut o evoluție ascendentă în Regiunea Nord-Est, de la 36.688 unități în anul 2000, ajungând până la 49.325 de unități în 2005, reprezentând 11,13% din totalul companiilor la nivel național;
- Numărul de IMM-uri la 1000 locuitori a crescut de la 12,18 IMM/1000 locuitori la nivelul anului 2000 la 13,1 IMM/1000 locuitori în anul 2005, dar este încă cel mai redus comparativ cu celelalte regiuni;

- Reparti ia regional a intreprinderilor pe sectoare ale economiei respect distribu ia na ional ;
- Infrastructura de baz pentru sprijinirea afacerilor s-a dezvoltat în ultima perioad , dar este insuficient valorificat ;
- Serviciile de consultan specializat pentru dezvoltarea afacerilor sunt înc insuficient dezvoltate i utilizate de c tre companii;
- Ponderea sc zut a investi iilor str ine în Regiunea Nord-Est, reprezentând doar 0,1% din totalul ISD la nivelul anului 2005;
- Activitatea de comer exterior a Regiunii Nord-Est înregistreaz cre teri în ultima perioad , în anul 2005 fiind de 19,46%, superioar cre terii na ionale de 17,53%.

ANALIZA ECONOMIC SECTORIAL

Evolu iile regionale din ultimii ani au fost marcate de diminuarea produc iei agricole, mai ales în zonele cu un pronun at profil agricol, dar i de ritmul sus inut al lucr rilor de construc ii, în condi iile în care, în zonele afectate de plo i i inunda ii au fost necesare ample lucr ri de refacere a infrastructurii (drumuri, poduri, terasamente de cale ferat , etc.), dar i de refacere a spa iului locativ.

INDUSTRIA

În anul 2006, valoarea adaugat brut în industrie la nivelul Regiunii Nord-Est a înregistrat o cre tere de 2% fa de situa ia înregistrat în anul 2005, valoarea înregistrat în anul 2006 fiind sub media na ional de 6,4%.

-modific ri procentuale fa de anul anterior-

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Produs Intern Brut									
Nord-Est	-2,5	8,3	5,2	6,7	5,7	2,2	5,6	6,6	6,3
Total economie	2,1	5,7	5,1	5,2	8,4	4,1	7,0	6,6	6,4
din care valoare ad ugat brut în:									
INDUSTRIE									
Nord-Est	4,7	13,5	-5,2	7,2	3,0	-1,4	2	4,5	5,2
Total economie	5,9	4,4	5,1	4,4	6,5	2,5	6,4	4,8	5,7

Sursa: Comisia Na ional de Prognoz – Disparit i regionale la orizontul anului 2008

În cadrul Regiunii Nord-Est este de remarcat evolu ia produc iei industriale din jude ul Neam , cu o cre tere estimat la peste 5%, dar i continuarea declinului produc iei industriale din jude ul Suceava, de circa 10%, jude care da circa 18 procente din valoarea ad ugat brut a regiunii i care cunoa te pentru al doilea an consecutiv reduceri drastice ale produc iei industriale.

În ceea ce prive te ritmul de cre tere al industriei din Regiunea Nord-Est, acesta se va accelera an de an, în 2007 cre terea fiind estimat la 4,5%, pentru ca în 2008 s ajung la 5,2%.

Valoarea producției industriale în perioada 2000-2004

în milioane RON preuri curente

	2000	2001	2002	2003	2004	% PIB 2000	% PIB 2001	%/ PIB 2002	% PIB 2003	% PIB 2004
Nord Est (mil. RON în preuri curente)	2557,7	4093,9	4870,3	5917,8	6780,7	26,50	28,55	26,17	24,03	23,05
Nord Est (mil. euro)	1179	1408	1558,49	1575,98	1674,2					
România (mil. RON în preuri curente)	21948	32304,7	42609,8	49489,7	60794,9	27,30	27,66	28,13	25,05	24,66
România (mil. euro)	10118	11116	13635,15	13179,68	15011					

Sursa: Anuarul Statistic al României 2002-2005

În anul 2004, ponderea contribuției industriei în PIB-ul regional a fost de 23,05%, în scădere față de valorile înregistrate în anii anteriori, aceeași situație înregistrându-se și la nivel național.

Indicele de specializare regional în sectorul industrial în anul 2004 evidențiază următoarele particularități:

- Industria textilă și de confecții de înaltă pondere importantă în totalul activităților industriale din Regiunea Nord-Est (23,3% din totalul unităților prelucrătoare ale regiunii);
- Industria lemnului este specifică Regiunii Nord-Est (20,9), această caracteristică fiind datorată abundenței resurselor naturale.

Concluzii cheie pentru sectorul industriei:

- Evoluția producției industriale în Regiunea Nord-Est este caracterizată de disparități intraregionale, astfel în județul Suceava se înregistrează un declin masiv al producției industriale de -20,2% în anul 2005 și -10% în anul 2006;
- Valoarea adăugat brut în industrie a înregistrat o creștere de 2% față de situația înregistrată în anul 2005, dar mult sub media națională de 6,4%;
- Contribuția industriei la PIB regional este în scădere în perioada 2001-2004 (28,55% în anul 2000 față de 23,05% în anul 2004).

AGRICULTURA ȘI SILVICULTURA

În anul 2006 s-a înregistrat un nivel aproape egal cu cel din 2005 în condițiile în care producția agricolă din regiune a fost serios afectată de condițiile climatice vitrege din anii 2005 și 2006. În special anul 2005 este caracterizat de reducerea masivă a producției agricole ca urmare a efectelor dezastruoase pe care le-au avut inundațiile asupra culturilor agricole în toate regiunile rii, valoarea adăugat brut în agricultură reducându-se cu mai mult de 10 procente. În Regiunea Nord-Est diminuarea valorii adăugate brute din agricultură a fost de -15%.

-modificări procentuale față de anul anterior-

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Produs Intern Brut									
Nord-Est	-2,5	8,3	5,2	6,7	5,7	2,2	5,6	6,6	6,3
Total economie	2,1	5,7	5,1	5,2	8,4	4,1	7,0	6,5	6,4
din care valoare adăugată brut în:									
AGRICULTUR									
Nord-Est	-16,0	18,8	9,8	-2,5	6,5	-15,0	0,1	3,2	3,2
Total economie	-18,1	28,0	-6,7	5,2	18,9	-13,9	0,5	3,0	3,2

Sursa: Comisia Națională de Prognoză – Disparități regionale la orizontul anului 2008

Pentru agricultură, în perioada 2007-2008 creșterile prognozate la nivelul Regiunii Nord-Est se situează în jurul mediei naționale în condiții climatice normale.

Contribuția agriculturii (inclusiv vânătoare, silvicultură, pescuit și piscicultură) la PIB

	2000	2001	2002	2003	2004	% PIB 2000	% PIB 2001	% PIB 2002	% PIB 2003	% PIB 2004
Nord-Est (mil. RON în prețuri curente)	1647,6	2682	3497,7	4099,1	4650	17,10	18,70	18,80	16,64	15,81
Nord-Est (mil. euro)	825	1030	1119,29	1091,65	1148,14					
România (mil. RON în prețuri curente)	8901,5	15617,9	17307,6	22849,2	30579,6	11,07	13,37	11,43	11,56	12,41
România (mil. euro)	4460	6000	5538,44	6085,03	7550,5					

Sursa: Anuarul Statistic al României 2003 - 2006

În anul 2004, aportul agriculturii la PIB-ul regional este de 15,81%, valoare superioară celei la nivel național (12,41%), ceea ce denotă **dependența ridicată a economiei regionale de agricultură**, dar se remarcă totuși tendința descendentă între 2001-2004 de la 18,70% la 15,81%.

Regiunea Nord-Est contribuia cu 15,2% în anul 2004 la nivelul producției agricole naționale, fiind pentru prima dată când Regiunea Nord-Est a fost depășită din acest punct de vedere de regiunile Sud-Muntenia (18,54%) și Sud-Est (16,93%).

AGRICULTURA

Deși Regiunea Nord-Est deține o mare suprafață de teren agricol, 15,45% din suprafața agricolă totală a țării, acest resurs nu poate fi eficient valorificat, productivitatea fiind scăzută la toate tipurile de culturi, datorită influenței următorilor factori:

- calitatea terenului, cu o diversificare pronunțată și alternanța categoriilor de sol;
- exploatarea suprafețelor agricole pe loturi mici (1-3ha), datorită rămășiței fondului funciar ca urmare a punerii în proprietate privată a suprafețelor prin Legea Nr.18/1991 și nivelul scăzut de mecanizare (în situația în care o exploatare rentabilă se realizează pe loturi de cel puțin 50ha/1tractor);

- gradul mare de s r c ie a proprietarilor, care întâmpin mari dificult i în realizarea culturilor i cre terea animalelor;
- neasigurarea, odat cu dreptul de proprietate asupra terenurilor, a mijloacelor adecvate pentru efectuarea lucr rilor agricole.
- lipsa capitalului pentru restructurarea i modernizarea agriculturii.

SILVICULTURA

Silvicultura reprezint pentru regiune o activitate cu tradi ie, având urm toarele caracteristici:

- Confruntat cu un export necontrolat de bu teni i cherestea în primii ani dup 1989, silvicultura a înregistrat în ultimii doi ani o tendin de trecere de la exploatarea primar a lemnului la exploatarea secundar i chiar la cea superioar ;
- În regiune î i desf oar activitatea sute de firme al c ror obiect de activitate îl reprezint exploatarea i prelucrarea lemnului, majoritatea fiind axate pe produc ia de mobil , juc rii, parchet stratificat i îmbin ri din lemn. Acestea au dobândit în ultimii ani o imagine pozitiv pe plan extern. Exportul de lemn i produse din lemn este dirijat în special c tre ri vest-europene, cum ar fi Germania, Austria, Italia, Olanda, Suedia;
- Datorit lipsei unor programe de investi ii i a slabei re tehnologiz ri a industriei de prelucrare a lemnului i mobilei, în loc s se desfac la export produse finite, care ar contribui la rentabilizarea i revitalizarea acestui sector economic, se înregistreaz mari cantit i de materie prim brut (cherestea i profile).

Exploata rile forestiere au o contribu ie însemnat prin volumul de mas lemnoas extras din Regiunea Nord-Est i prin marile suprafe e împ durite existente (Suceava 420.797ha, Bac u 266.261ha, Neam 256.463ha), furnizând în anul 2005, 25,12% din cantitatea total de mas lemnoas a României. În volumul de mas lemnoas pus în circuitul economic, ponderea cea mai mare o ocup r inoasele cu 2.134,5mii mc. reprezentând 54,21%, urmate de fag cu 959,9mii mc, reprezentând 24,38% din totalul masei lemnoase.

Masa lemnoas pus în circuitul economic 2005 (mii mc)

Unitate teritorial	Total	R inoase	Fag	Stejar	Diverse specii tari	Diverse specii moi
România	15671,3	6060,5	4794,2	1586,1	1852,1	1378,4
Nord – Est	3937,3	2134,5	959,9	131,6	381,8	329,5
Bac u	680,0	217,7	32104	23,2	67,8	49,9
Boto ani	134,0	1,5	3302	27,4	43,2	28,7
Ia i	274,3	4,3	37,2	36,3	91,6	104,9
Neam	961,9	543,4	281,6	18,1	64,0	54,8
Suceava	1711,0	1366,7	267,0	5,3	53,0	19,0
Vaslui	176,1	0,9	19,5	21,3	62,2	72,2

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

Regiunea reprezint cel mai mare furnizor de mas lemnoas introdus în circuitul economic (3937,3mii mc), reprezentând 25,12% din masa lemnoas total la nivelul anului 2005, în descre tere fa de situa ia din anii preceden i (32,83% în anul 2003 i 26,70 în anul 2004). Jude ele care cunosc dezvoltarea cea mai puternic a sectorului silvic sunt Suceava, Neam i Bac u. Acestea de in atât cel mai mare volum de mas lemnoas pus în circula ie la nivelul regiunii cât i cuantumul cel mai ridicat al popula iei ocupate în acest sector de activitate fa de totalul popula iei ocupate.

Concluzii cheie în agricultur i silvicultur :

- Contribu ia agriculturii la PIR regional (15,81%) este superioar fa de cea la nivel na ional (12,41%) - anul 2004, sugerând dependen a crescut a economiei regionale de agricultur ;
- Exploatarea agricol se face pe loturi reduse, de 1-3 ha;

- o Silvicultura reprezintă pentru regiune o activitate cu tradiție, fiind cel mai mare furnizor de mas lemnoasă introdus în circuitul economic național.

SERVICII

În anul 2005, în Regiunea Nord-Est s-a înregistrat o creștere procentuală de 9%, superioară valorii înregistrate la nivel național de 8,1%. Evoluția ascendentă s-a înregistrat și în anul 2006, creșterea sectorului serviciilor fiind de 6,5%, valoare apropiată de cea înregistrată la nivel național de 6,8%.

În acest sector se pune accent pe valorificarea potențialului turistic. Regiunea Nord-Est beneficiază de prezența a numeroase obiective și monumente istorice și de un peisaj de o frumusețe aparte care pot constitui premisele pentru o dezvoltare viitoare a acestui domeniu. De asemenea, se pune accent și pe dezvoltarea altor tipuri de servicii cum sunt comunicațiile, serviciile financiar-bancare și de asigurări, informatic și activități conexe.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Produs Intern Brut									
Nord-Est	-2,5	8,3	5,2	6,7	5,7	2,2	5,6	6,6	6,3
Total economie	2,1	5,7	5,1	5,2	8,4	4,1	7,0	6,6	6,4
din care valoare adăugată brut în:									
SERVICII									
Nord-Est	-3,7	3,1	10,5	9,5	6,0	9,0	6,5	7,0	6,5
Total economie	5,5	3,6	7,1	5,5	6,8	8,1	6,8	6,7	6,5

Sursa: Comisia Națională de Prognoză – Disparități regionale la orizontul anului 2008

În continuare este prezentată evoluția sectorului serviciilor în perioada 2000-2003 în regiune, comparativ cu nivelul național.

Contribuția serviciilor la PIB

	2000	2001	2002	2003	% / PIB 2000	% / PIB 2001	% / PIB 2002	% / PIB 2003
Nord Est (mil. RON în prețuri curente)	44.190	62.386,5	84.988,5	118.327,6	45,86	41,87	45,7	48,1
Nord Est (mil. euro)	2.214	2.307	2.719,64	3.151,21				
România (mil. RON în prețuri curente)	411.414,4	581.595,9	773.827,5	1.030.629,1	51,18	47,70	51,1	52,2
România (mil. euro)	20.616	21.401	24.762,48	27.446,85				

Sursa: Anuarul Statistic al României 2002-2005

În anul 2003, serviciile au contribuit cu 48,1% la PIB regional, remarcându-se o creștere constantă în perioada 2001-2003 de la 43,5% la 48,1%. Se remarcă faptul că evoluția ascendentă este mai mare decât cea înregistrată la nivel național.

Sectorul este caracterizat prin:

- existența unei puternice concentrații în centrele dezvoltate ale regiunii, Iași și Bacău, în restul teritoriului având o pondere foarte mică;
- este concentrat pe activități de comerț alimentară publică, serviciile directe către populație fiind insuficiente și de slabă calitate;
- serviciile de sănătate și asistență socială sunt sub standardele de calitate necesare;
- activitățile de transport marfă și călători s-au orientat pe două direcții:
  - transportul feroviar a rămas în sectorul de stat și a suferit o restructurare la nivelul regiunilor în vederea modernizării infrastructurii existente;
  - transportul auto a cunoscut o dezvoltare deosebită, cu precădere în sectorul privat, apărând companii de transport marfă și călători, organizate modern și eficient.

În construcții, comerț și transporturi, regiunea contribuie la totalul național în apropiere de media națională. În serviciile publice din învățământ, contribuie la valoarea națională pe fiecare subsector menționat este superioară mediei și asigură cel mai semnificativ aport. Se observă o contribuție mai redusă din partea subsectoarelor: activități financiar-bancare, tranzacții imobiliare.

TURISMUL

Turismul reprezintă un important sector economic cu potențial insuficient dezvoltat, în comparație cu importanța acestuia și contribuția sa la crearea PIB-ului în țări precum Spania, Grecia, Marea Britanie, Italia, unde strategii adecvate și susținute de dezvoltare a turismului, cu accent pe exploatarea specificului regional, au condus la obținerea unor venituri economice importante din acest sector al activității industriale.

Datorită condițiilor favorabile de care dispune, a frumuseții locurilor, purității aerului, apelor, zonelor montane din județele Bacău, Neamț și Suceava, precum și a inestimabilului patrimoniu cultural și religios existent, Regiunea Nord-Est deține un potențial turistic relativ ridicat, care poate fi comparat cu alte zone turistice renumite din țară și din străinătate. Alături de pitorescul regiunii, binecunoscuta ospitalitate, tradițiile populare, obiceiurile, specificul gastronomiei moldovenești, tradițiile degustării de vinuri din podgoriile Cotnari și Huși dau culoare locală pentru atragerea turiștilor.

Turismul cultural are un potențial deosebit de dezvoltare datorită faptului că în Regiunea Nord-Est există un număr însemnat de monumente istorice și culturale aflate în patrimoniul cultural mondial, național și local: muzee (artă, istorie, etnografie și folclor, etc); case memoriale ce au aparținut unor oameni de cultură, artiști însemnați; cetăți de scaun, curți domnești, etc.

Potențialul de dezvoltare al **turismului balneo-terapeutic** este evidențiat de bogăția izvoarelor minerale din Sînic Moldova (ce datează din 1800) și Târgu Ocna (Bacău), stațiunile balneo-climaterice din municipiile Câmpulung Moldovenesc și Vatra Dornei (Suceava), salina de la Târgu Ocna-Bacău, stațiunile balneo-climaterice Strunga și Nicolina (județul Iași), centrul balnear de la Ghermești (situat la aproximativ 25 de kilometri de Huși, care captează apă de la izvoarele minerale sulfuroase aflate în apropiere).

Turismul rural și agroturismul – se remarcă mari posibilități de dezvoltare a turismului rural, și îndeosebi a agroturismului, deoarece zonele rurale ale regiunii dispun, pe lângă un cadru natural pitoresc, nepoluat și cu multiple variante de recreere și de un valoros potențial cultural și istoric.

În zona rurală a Regiunii Nord-Est există numeroase biserici, mănăstiri (Vrâncă, Putna, Voroneț, Agapia, Moldovița, Sucevița, etc), muzee, case memoriale, conace, hanuri și curți domnești. Multe dintre acestea reprezintă deosebite valori culturale și istorice.

Zonele rurale sunt p str toare ale datinilor, tradi iilor, me te ugurilor i obiceiurilor str vechi, unde talentul i atrac ia c tre frumos se materializeaz în adev rate opere de art - ceramic , covoare esute manual, cojoc rit, es turi, instrumente populare, m ti.

Eco-turism – Regiunea Nord-Est de ine peste 1.500ha de rezerva ii forestiere, faunistice i florale precum i monumente ale naturii specifice sectorului montan.

Turism de afaceri i evenimente

Evenimente tiin ifice prin organizarea de sesiuni de comunic ri tiin ifice, colocvii, cursuri interna ionale (îndeosebi în municipiile Ia i, Bac u i Suceava), stimulat i de existen a, pe de o parte, a rezerva iilor naturale i arheologice: rezerva iile floristice Stâncu- tef ne ti, Ripiceni, rezerva ia de tisa Tudora;

Evenimente etnografice - Manifest rile artistice i s rb torile populare tradi ionale organizate pe tot cursul anului aduc în aten ia publicului larg spiritul viu, autentic al meleagurilor moldave, prin portul popular, cântece i dansuri, obiceiuri str vechi - festivaluri de art plastic , de folclor, de datini i obiceiuri (spre exemplu, Festivalul Na ional "Trandafir de la Moldova" de la Strunga, Ia i, Festivalul "Datini i obiceiuri de iarn " din Ia i, Târguri ale me terilor populari ("Cucuteni 5000" - Ia i); Festivalul interna ional de folclor "Ceahl ul" (Neam); Festivalul interna ional de folclor "Arcanul" (Suceava); Festivalul interna ional "Hora din b trâni" (Vaslui);

Evenimente artistice (festivaluri, stagiuni, turnee, vernisaje etc.): Festivalul de Teatru de la Piatra - Neam , Festivalul interna ional de art plastic Tescani (Bac u), Festivalul de umor de la Vaslui.

În cele ce urmeaz este prezentat situa ia indicatorilor economici ce caracterizeaz acest sector:

Situa ia asupra capacit ii i activit ii de cazare turistic în 2000-2006

		Capacitatea de cazare în func iune (mii locuri-zile)	Sosiri(mii)	Din care turi ti str ini	Innopt ri (mii)	Din care turi ti str ini	Indice de utilizare a capacit ii in func iune (%)	Durata medie de edere (nop i/turist)	Durata medie de edere (nop i/turist str in)
Nord Est	2000	4624	543		1468		31,7	2,7	
România		50197	4920		17647		35,2	3,59	
Nord Est	2001	4651	535		1406		30,2	2,62	
România		51882	4875		18122		34,9	3,71	
Nord Est	2002	4615	535		1332		28,9	2,48	
România		50752	4847		17277		34	3,56	
Nord Est	2003	4963	553		1450		29,2	2,62	
România		51632	5056		17845		34,6	3,52	
Nord Est	2004	5049	618	111	1489	214	29,5	2,41	1,93
România		53988	5638	1359	18500	3333	34,3	3,28	2,45
Nord Est	2005	5284	621	109	1435	207	27,2	2,31	1,9
România		54978	5805	1429	18372	3464	33,4	3,16	2,42
Nord Est	2006	5528	678	98	1599	191	28,9	2,36	1,95
România		56499	6216	1379	18991	3242	33,6	3,05	2,35

Sursa: Anuare Statistice ale României 2001-2006, Publica ii INS 2005 -2007

De i modernizarea capacit ilor de cazare, trecute în proprietate privat s-a realizat într-un procent mai mare de 90%, punerea în valoare a zonelor cu poten ial turistic i a bazelor de tratament printr-o activitate promo ional adecvat cât i serviciile oferite turi tilor au fost la un nivel sc zut, fapt ce a determinat

existența atât a unei durate medii de ședere inferioare celorlalte regiuni, cât și a unui indice de utilizare a capacității de cazare foarte redus.

În acest context, se observă că în Regiunea Nord-Est indicele de utilizare a capacității în funcție de înregistrarea unei traiectorii sinusoidale de la 31,7% în anul 2000 până la 28,9% în anul 2006.

De asemenea, se remarcă faptul că în perioada 2000-2005 se înregistrează o scădere a numărului de înnoptări de la 1468mii persoane în 2000 la 1435mii persoane în anul 2005, dar anul 2006 este caracterizat de o creștere importantă de 11,42% a numărului de înnoptări.

Durata medie de ședere pe turist la nivelul anului 2006 este de 2,36 nopți/turist, în timp ce valorile sunt inferioare atât valorii naționale cât și din celelalte regiuni, cu excepția regiunii București - Ilfov care înregistrează cea mai mică valoare a indicatorului de numai 2,01 nopți/turist. Se remarcă faptul că în perioada 2000-2005 durata medie de ședere a înregistrat o scădere continuă atât la nivel național cât și regional, dar anul 2006 este caracterizat de o ușoară creștere a duratei medii de ședere în Regiunea Nord-Est, deși la nivel național evoluția descendentă a continuat.

Structura de primire turistică cu funcțiuni de cazare 2000-2005

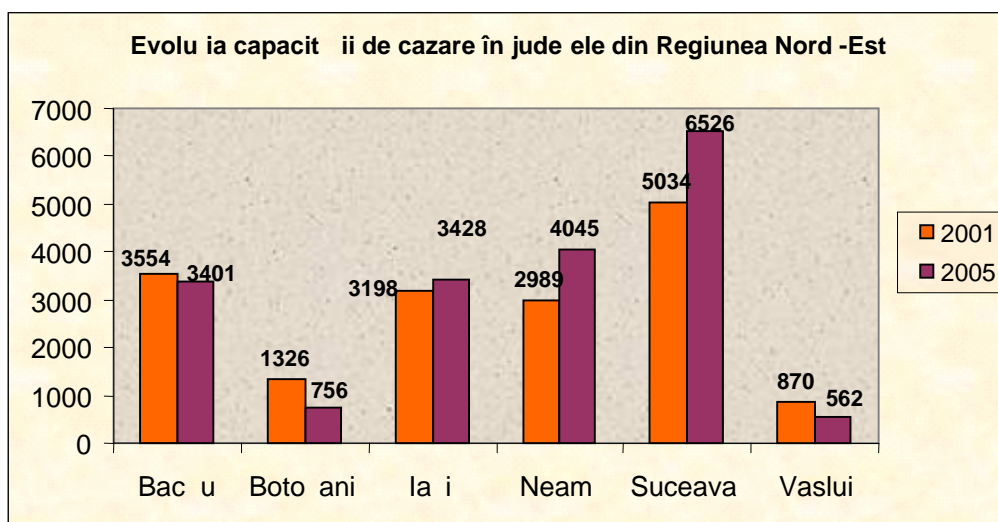
număr unități

	Unitate teritorială	Total	Hoteluri/moteluri	Vile	Pensiuni turistice	Pensiuni agroturistice	Alte tipuri de structuri
2000	Nord Est	250	81	38	46	28	57
	Total	3121	943	1066	361	240	511
2005	Nord Est	402	90	47	68	134	63
	Total	4226	1154	1021	597	956	498

Sursa: Anuare Statistice ale României 2001-2006

Se remarcă în intervalul 2000-2005 o creștere a numărului de hoteluri, pensiuni turistice și agroturistice, ceea ce denotă dezvoltarea spiritului antreprenorial în sectorul turistic. Creșterea spectaculoasă a numărului de pensiuni agroturistice este extrem de importantă, activitățile turistice din mediul rural reprezintă o alternativă economică pentru locuitorii din mediul rural, contribuind la creșterea economică și ca o consecință a accesării Programului SAPARD.

În graficul prezentat mai jos este reprezentată evoluția capacității de cazare existente (nr. locuri) în Regiunea Nord-Est, structurată pe județe, în perioada 2001-2005.

Sursa: Anuare Statistice ale României 2002 - 2006

Se poate observa c jude ul cu cea mai mare capacitate de cazare este Suceava, situa ie normal dac avem în vedere condi iile de relief deosebit de favorabile pentru turism, precum i spiritul antreprenorial deosebit de dezvoltat al locuitorilor din acest jude , la polul opus fiind jude ele Boto ani i Vaslui.

Concluzii cheie pentru sectorul turismului:

- o Cre terea num rului de structuri de primire turistic
- o Indicele redus de utilizare a capacit ii de cazare în func iune (28,90%) în compara ie cu alte regiuni i nivelul na ional (33,6%) – anul 2006;
- o Durata medie de edere redus de 2,36 nop i per turist, inferioar valorii la nivel na ional (3,05 nop i per turist) – anul 2006.

**POPULA IA I FOR A DE MUNC
EVOLU IA POPULA IEI**

La 1 iulie 2005, popula ia total a Regiunii Nord-Est era de 3.734.546 locuitori situându-se din acest punct de vedere, pe primul loc între cele opt regiuni ale rii (17,27% din popula ia total a României). Popula ia regiunii se concentreaz în 45 centre urbane, 505 comune i 2.411 sate.

Situa ia comparativ pe regiuni între ponderea popula iei urbane i rurale în perioada 2001-2005

Regiunea	România	NE	SE	S	SV	V	NV	Centru	Bucure ti- Ilfov
2001									
Urban(%)	54,6	43,5	56,8	41,6	45,3	62,2	52,6	60,3	88,8
Rural (%)	45,4	56,5	43,2	58,4	54,7	37,8	47,4	39,7	11,2
2002									
Urban(%)	53,26	40,77	55,26	40,64	44,72	61,71	51,14	58,85	88,86
Rural (%)	46,74	59,23	44,74	59,36	55,28	38,29	48,86	41,15	11,14
2003									
Urban(%)	53,37	40,77	55,19	40,71	45,33	61,67	51,17	59,23	88,80
Rural (%)	46,63	59,23	44,81	59,29	54,67	38,33	48,83	40,77	11,20
2004									
Urban(%)	54,9	43,6	55,5	41,4	47,2	63,7	52,8	60	90,6
Rural (%)	45,1	56,4	44,5	58,6	52,8	36,3	47,2	40	9,4
2005									
Urban(%)	54,9	43,4	55,5	41,7	47,5	63,6	53,1	59,8	90,5
Rural (%)	45,1	56,6	44,5	58,3	52,5	36,4	46,9	40,2	9,5

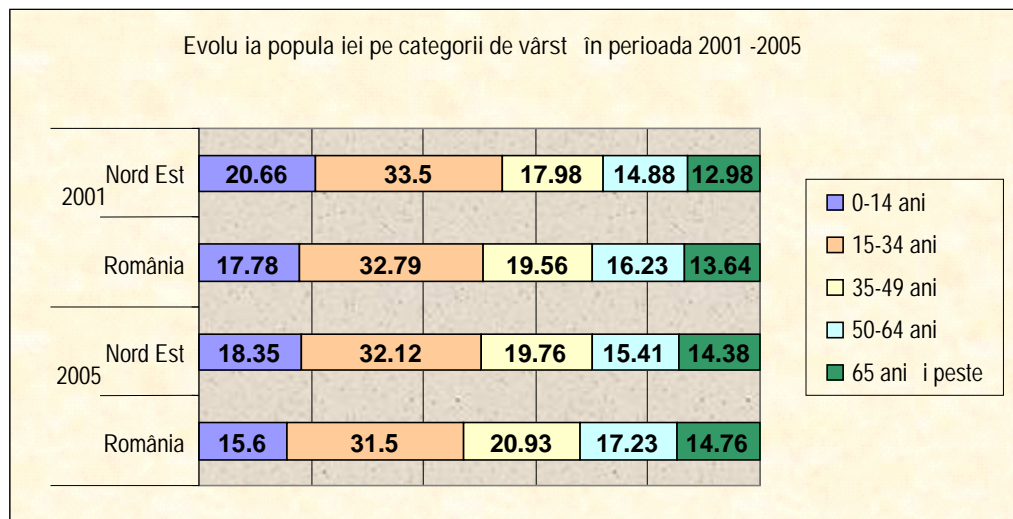
Sursa: Anuarul Statistic al României 2002-2006

Al turi de Sud i Sud-Vest, Regiunea Nord-Est de ine o popula ie majoritar concentrat în zona rural .

În anul 2005, regiunea avea o densitate medie de 101 ,3 locuitori/kmp, situându-se astfel la un nivel superior mediei pe ar (90,7 locuitori/kmp). Jude ul cu cea mai mare densitate este Ia i cu 148,6 locuitori/kmp iar cel cu cea mai mic densitate este Suceava cu 82,5 locuitori/kmp.

Popula ia României, în continu sc dere, este afectat i de fenomenul de îmb trânire, fenomen care se manifest în cea mai mare parte a Statelor Membre ale Uniunii Europene. Începând cu 1990 segmentul popula iei în vârsta de pân la 14 ani a intrat în declin concomitent cu expansiunea segmentului de vârsta de peste 65 de ani. Num rul de na teri scade continuu, lucru care a început s se reflecte i în sc derea popula iei din categoria de vârste cuprinse între 15 - 19 ani.

Pe termen lung, aceste noi tendințe demografice vor afecta atât sistemul educațional, în sensul reducerii efectivilor de elevi și studenți, cât și expansiunea cererii pentru servicii de sănătate și de protecție socială. Procesul de îmbătrânire a populației va exercita o influență negativă asupra întregii economii, pe măsură ce numărul populației inactive va dezechilibra, în sensul împovărării, sistemul asigurărilor sociale.

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2002 și 2006

Ponderea cea mai ridicată în segmentul populației tinere se înregistrează în Regiunea Nord – Est, 18,35 % la nivelul anului 2005, în uor declin față de situația înregistrată în anul 2001.

Din total, ponderea populației tinere cuprinsă între 15-34 ani este reprezentativă (32,12%), dar se observă și un procent destul de ridicat al populației îmbătrânite, cu vârsta de 65 ani și peste, 14,38% din total situându-se la acest nivel, în creștere față de nivelul înregistrat în anul 2001 (12,98%).

Din tabelul prezentat se observă că, atât la nivel național cât și la cel regional în perioada 2001-2005, are loc o scădere a populației per total în paralel cu scăderea populației urbane (exceptând anul 2004 pentru populația din mediul urban, fenomen care ar putea fi explicat prin declararea a o serie de comune drept orașe).

Evoluția populației pe sexe și medii

- număr persoane-

	2001	2002	2003	2004	2005
Nord Est	3836835	3743242	3743819	3738601	3734546
Urban, din care:	1664997	1526407	1526398	1629448	1620437
Femei	856543	788275	789712	842808	838670
Rural, din care:	2171838	2216835	2217421	2109153	2114109
Femei	1081530	1102020	1101224	1046155	1048350

România	2240 8393	21794793	21733556	21673328	21623849
Urban, din care:	12243748	11608735	11600157	11895598	11879897
Femei	6340211	6029693	6033756	6191301	6187381
Rural, din care:	10164645	10186058	10133399	9777730	9743952
Femei	5118692	5122562	5093555	4910421	4892950

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

Structura pe sexe a populației la nivel global, pe regiune, evidențiază o repartizare echilibrată a populației în Regiunea Nord-Est, 49,48% din populația totală a regiunii fiind bărbați, iar 50,52% femei.

Diminuarea populației din mediul urban per ansamblu are ca principale cauze atât scăderea sporului natural cât și a migrației dinspre mediul urban către cel rural.

Începând cu 1995, Regiunea Nord-Est a pierdut cel mai mare număr de populație, situație înregistrată și la nivelul anului 2005. Regiunile care atrag populația datorită standardelor de viață mai ridicate și a oportunităților oferite sunt București-Ilfov și Vest.

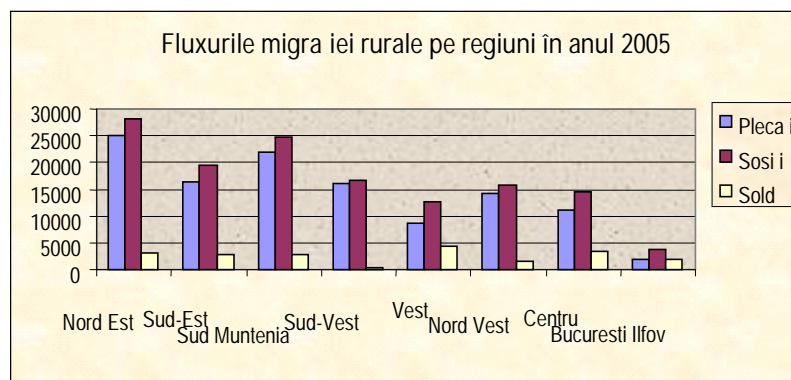
Persoanele predispuse a migra sunt, de obicei, tinerii care sunt atrași de posibilitatea accesării unei slujbe mai bune și a unei vieți sociale mai atractive, mai precis tinerii cu vârste cuprinse între 20 și 39 de ani.

Fluxurile migrației pe regiuni în anul 2005

	Intern			Internțional		
	Plecați	Sosiți	Sold	Emigranți	Imigranți	Sold
Nord-Est	47150	43430	-3720	1852	339	-1513
Sud-Est	35248	34408	-876	1180	233	-927
Sud Muntenia	40517	39333	-1184	453	143	-310
Sud-Vest	29848	29168	-680	488	113	-375
Vest	23849	25638	1789	1418	292	-1126
Nord-Vest	28742	28426	-316	1595	278	-1317
Centru	27902	28093	191	2164	241	-1923
București-Ilfov	39312	44108	4796	1808	2065	257

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

Este de menționat că, în același timp, există un fenomen de migrație către zonele rurale, specific în special populației de peste 40 de ani și care afectează atât Regiunea Nord-Est cât și celelalte regiuni ale țării. În general, este cazul persoanelor care în urma restructurării companiilor de stat nu au reușit să se reprofileze, fiind astfel forțati să se întoarcă în zonele rurale unde desigur activități agricole de subsistență. Această situație este prezentată la nivelul anului 2005 în graficul de mai jos:

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

În ceea ce privește migrația oficială internațională, după 1990, România s-a confruntat cu mișcări masive ale populației spre diverse locații. Datele statistice oficiale nu oferă o imagine de ansamblu reală asupra fenomenului, pentru că nu sunt incluse date despre migrația temporară, un fenomen foarte important. Migrația externă a populației active neînregistrată, ridică probleme demografice și sociale importante care nu pot fi surprinse în nici un studiu bazat pe date statistice oficiale.

De asemenea, imigrația în România a înregistrat un trend ascendent, imigranții provenind în special din țări precum Republica Moldova, Italia, Germania având ca motivă realizarea de activități pentru scopuri lucrative. Destinația favorită a imigranților este Regiunea București-Ilfov cu 41,03%, urmată de Regiunile Nord-Est, Nord-Vest și Centru.

ANALIZA STRUCTURALĂ A PIEȚEI MUNCII

Regiunea Nord-Est s-a confruntat în ultimul an al secolului XX cu probleme deosebite în ceea ce privește omajul. Începând cu anul 2003, se remarcă o descrescere de la an la an a ratei omajului, ajungând în anul 2006 la 5,9%, marcând atât procesul de redresare economică, cât și migrația în străinătate.

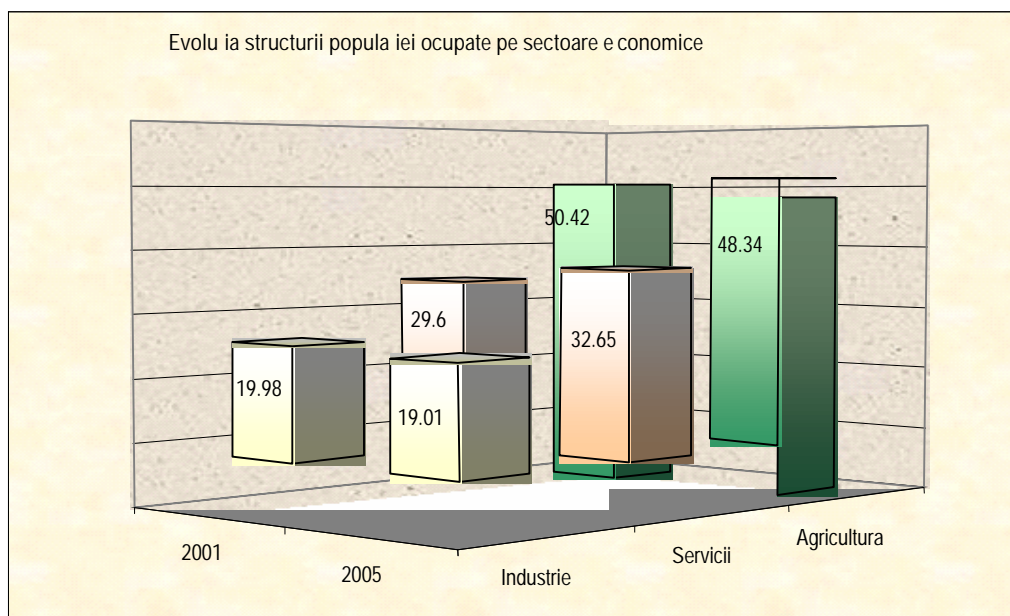
La nivelul regiunii s-a manifestat o tendință de scădere continuă a ponderii populației ocupate până în anul 2004 ca urmare a fenomenului de declin economic care s-a accentuat, multe din întreprinderile cu capital majoritar de stat, care mobilizau cel mai mare număr de salariați, au efectuat restructurări, ceea ce a însemnat, odată cu renunțarea la o serie de activități și disponibilizarea unui mare număr de personal.

Începând cu anul 2005 se remarcă o creștere a numărului de persoane ocupate, astfel la sfârșitul anului 2006, populația ocupată civilă a Regiunii Nord-Est era de 1.278.300 persoane, reprezentând 15,15 % din totalul populației ocupate civile active.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Omeri - mii persoane						
Nord-Est	166,2	158,8	127,3	106,2	92,3	79,7
România	826,9	760,6	658,9	557,9	523	480
Rata omajului						
Nord-Est	10,6	10,8	9	7,8	6,8	5,9
România	8,8	8,4	7,4	6,3	5,9	5,4
Populație ocupată civilă - mii persoane						
Nord-Est	1401,8	1308,9	1290,9	1253,3	1265,6	1278,3
România	8562,5	8329	8305,5	8238,3	8390,4	8435

Din total populație ocupată în anul 2005, 48,34% activează în agricultură, 32,65% în servicii, iar 19,01% în industrie. Se remarcă trendul ascendent al sectorului serviciilor în perioada 2001-2005, cei mai mulți agenți economici activând în sfera comerțului.

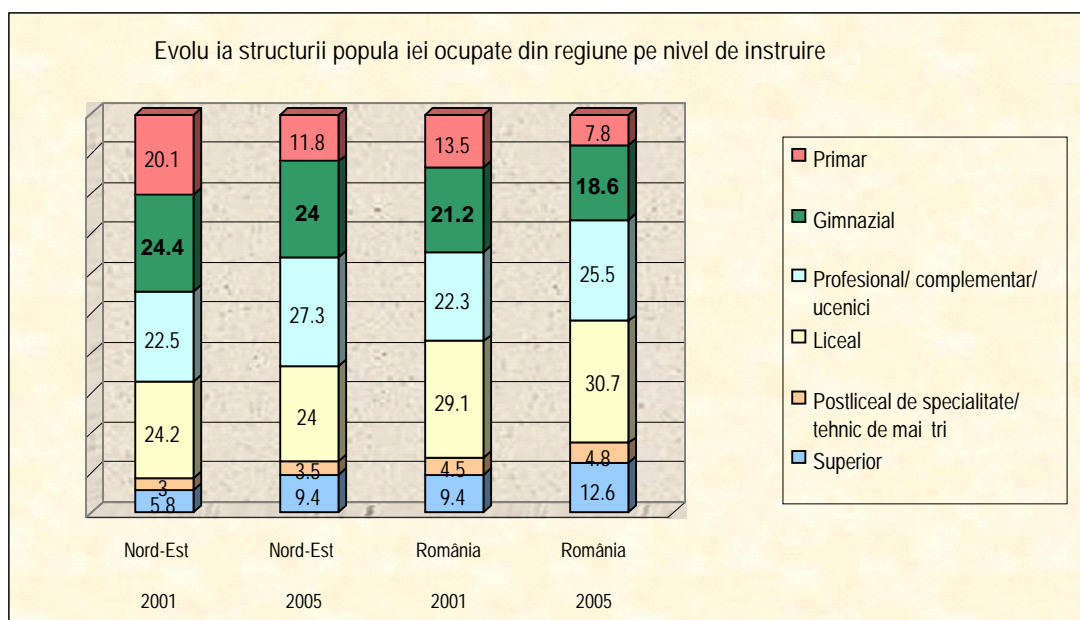

Sursa: Prelucrare informații din Anuarul Statistic al României – 2002 și 2006

Ponderea în domeniul agricol este de cel puțin zece ori mai mare decât în regiunile din țări ale Uniunii Europene. În agricultură, din total populație ocupată, 32% sunt cu vârste cuprinse între 45-64 de ani, iar 8,3% cu vârste de peste 65 de ani - fenomen de îmbătrânire a populației ocupate în agricultură.

În ceea ce privește calificarea forței de muncă, se constată că cea mai mare pondere din populația ocupată o are în cei cu studii liceale și profesionale (51,30%), urmat de cei cu studii gimnaziale (24%). Doar 9,4% de în studii superioare.

Sursa: Prelucrare informații din Anuarul Statistic al României 2002 și 2005

Regiunea Nord-Est deține o pondere peste media națională a persoanelor ocupate cu educație primară sau fără coală absolvită, situație explicată de faptul că este o regiune preponderent rurală.

Concluzii cheie:

- o ponderea ridicată a populației concentrate în mediul rural: 56,6 % din total populație regional (anul 2005)
- o din total populație ocupată 48,34 % activează în agricultură ;

INFRASTRUCTURA EDUCATIONALĂ

Factorul esențial în dezvoltarea unei economii naționale și, implicit, regionale este reprezentat într-o măsură foarte mare de capitalul uman. Deși este dificil de cuantificat și reprezintă în sine un concept controversat, capitalul uman ar putea să includă resursele umane cu un anumit nivel de educație.

Regiunea Nord-Est cuprinde toate formele de învățământ, numărul elevilor înscriși în învățământul preuniversitar și universitar în anul școlar 2005-2006 fiind de 771.342 elevi, reprezentând 17,69% din totalul absolvenților din România, iar, în ceea ce privește învățământul superior, în centrele universitare din regiune învață 78.970 studenți.

Pentru a avea o imagine mai bună privind populația școlară din regiune prezentăm în tabelul de mai jos numărul de elevi/studenți înregistrați în Regiunea Nord-Est în anul școlar 2005-2006.

POPULAȚIA ȘCOLARĂ DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE TOATE GRADELE, ÎN ANUL ȘCOLAR 2005/2006

	Pre-școlar	Elementar			Liceal	Profesional și de ucenici	Post- liceal și mai înalt	Superior	Total
		Primar	Gimnazial	Special					
Bacău	24412	35194	35556	458	23033	10217	955	7872	137697
Botoșani	16311	23830	23132	395	13267	8040	247	92	85314
Ialomița	28140	41444	39291	988	27792	14166	2369	60686	214876
Neamț	16499	25580	26950	404	18671	8070	904	332	97410
Suceava	25945	37314	37224	840	23224	10642	920	9909	146018
Vaslui	17672	24863	23224	401	15201	8310	277	79	90027
Nord-Est	128979	188225	185377	3486	121188	59445	5672	78970	771342
ROMÂNIA	648338	931973	949273	19315	767439	284412	43617	716464	4360831
% Nord-Est	19,90	20,20	19,53	18,05	15,79	20,90	13,00	11,02	17,69

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

Deși regiunea dispune de un personal cu o bună experiență în formarea și instruirea resurselor umane și, pe de altă parte, de un bun potențial în ceea ce privește numărul de persoane înscrise în diverse forme de învățământ, o problemă cu care se confruntă regiunea este migrația tinerilor absolvenți în regiuni mai dezvoltate sau chiar în alte țări, deoarece oferta locurilor de muncă în regiune este extrem de scăzută în anumite domenii comparativ cu alte regiuni, unde există o ofertă mai bună pentru aceleași domenii și mai bine plătite.

Concluzii cheie

- o Regiunea Nord-Est beneficiază de un număr ridicat de absolvenți, reprezentând 17,69% din totalul absolvenților
- o Regiunea Nord-Est este a treia regiune din țară ca număr de studenți, 11,02% din totalul numărului de studenți
- o Migrația tinerilor absolvenți în regiuni mai dezvoltate sau în alte țări

3.3.SECTORUL CERCETARE, DEZVOLTARE, INOVARE, TRANSFER TEHNOLOGIC I SOCIETATEA INFORMA IONAL

tiin a, tehnologia i inovarea reprezint domenii strategice care asigur progresul tehnologic constant i, în consecin , durabilitatea dezvolt rii i competitivitatea economic a unei ri.

Acest domeniu se caracterizeaz prin dinamism i complexitate, domeniu ce se bazeaz pe utilizarea la scar larg a rezultatelor inov rii, a transferului tehnologic, a comunic rii rapide i moderne, a diversit ii metodelor de prelucrare a informa iilor i au condus la un nou tip de societate i anume conceptul de „societate informa ional ”. Suportul tehnologic al noului concept de societate informa ional se bazeaz pe trei componente: tehnologia comunica iilor, tehnologia informa iei i multimedia (sector de produc ie pentru con inutul informa ional). Interferen a acestor componente a condus la apari ia unor noi servicii i aplica ii (telefonie mobil , re ele de calculatoare de tip Intranet i Internet, etc.).

Domeniul cercet rii dezvolt rii inov rii (CDI), transfer tehnologic (TT) i IT reprezint la ora actual sectoare economice de sine st t toare care la rândul lor constituie suport pentru dezvoltarea celorlalte sectoare economice, deschizând noi orizonturi pentru cre terea competitivit ii agen ilor economici i, nu în ultimul rând, conducând la crearea de noi locuri de munc .

Sectorul CDI, TT i IT se caracterizeaz printr-o evolu ie ce este influen at de o serie de schimb ri de referin , cauzate de implica iile procesului de aderare al României la UE:

- Eforturi sporite de aliniere la obiectivele politicii UE stabilite de Agenda Lisabona, av ând în prim plan cre terea competitivit ii economice bazat pe cunoa tere, fixându-se inta ca, pân în anul 2010, minim 3% din PIB s fie utiliza i pentru cheltuieli CDI, din care minim 2% din partea industriei;
- Perspectiva de cre tere a cererii de programe CDI din partea întreprinderilor, datorit cre terii presiunii generate de a fi în acord cu reglement rile tehnice i economice ale UE (nivel tehnologic, calitate, protec ia mediului, cerin e comerciale) în vederea asigur rii competitivit ii i accesul la pie ele UE i interna ionale.

PRINCIPALELE INSTRUMENTE DE IMPLEMENTARE A POLITICILOR CDI ALE ROMÂNIEI

Obiectivele politicilor din domeniul CDI sunt implementate în principal prin **programele de cercetare-dezvoltare i inovare coordonate de Autoritatea Na ional pentru Cercetare tiin ific (ANCS)**, în calitate de organ de specialitate al administra iei publice centrale, aflat în subordinea Ministerului Educa iei, Cercet rii i Tineretului, având misiunea de a asigura elaborarea, aplicarea, monitorizarea i evaluarea politicilor în domeniul cercet rii tiin ifice, dezvolt rii tehnologice i inov rii:

- **Programul Cercetare de Excelen (CEEX)**, lansat în 2005, având ca obiectiv **dezvoltarea ariei române ti a cercet rii i**, astfel, a asigura în consecin :
  - cre terea capacit ii comunit ii tiin ifice i tehnologice din România de a se integra în Aria European a Cercet rii (ERA),
  - preg tirea în vederea particip rii la viitorul Program Cadru de Cercetare 7 al Uniunii Europene pe perioada 2007-2013 (PC7).

Programul stimuleaz dezvoltarea colabor rii între unit ile i institu iile de cercetare-dezvoltare, universit i i întreprinderi care s determine un impact în calitatea cercet rii în România.

- **Planul Na ional pentru cercetare-dezvoltare i inovare (PNCDI I)**, lansat din 1999, într-o variant ini ial cu 4 programe, extins în perioada 2001-2004 cu alte 11 programe orientate pe domenii tiin ifice i tehnice specifice. Prin PNCDI se asigur i participarea la programele interna ionale din domeniul CDI, prin programul dedicat colabor rii tiin ifice i tehnice interna ionale – CORINT. **Planul Na ional actual s-a încheiat în 2006. ANCS a lansat în cursul trim. III 2007 Planul Na ional CDI pentru perioada 2007-2013 – PNCDI II.**

- **Programele nucleu de cercetare-dezvoltare**, lansate în 2003, pentru finanțarea activităților CDI specifice la nivelul institutelor naționale de profil.
- **Programul de granturi pentru cercetare științifică**, lansat din 1996. Programul susține în special formarea și dezvoltarea carierelor științifice și a echipelor de cercetare performante.
- **Planul sectorial CDI al MEdCT - ANCS**, lansat în 2004, pentru a susține realizarea obiectivelor strategice de dezvoltare la nivel de sector, inclusiv întărirea capacității ANCS de a elabora și implementa politici specifice domeniului.
- **Programul INFRATECH** pentru dezvoltarea infrastructurii de inovare și transfer tehnologic a fost lansat în anul 2004 și reprezintă instrumentul de susținere a constituirii și dezvoltării entităților din infrastructura de inovare și transfer tehnologic (parcuri științifice și tehnologice, incubatoare tehnologice și de afaceri, centre de transfer tehnologic, centre de informare tehnologică precum și officii de legătură cu industria).
- **Programul IMPACT** lansat în anul 2006, pentru a asigura dezvoltarea portofoliului de proiecte CDI ce urmează să beneficieze de finanțare din fonduri structurale.

Accesul la programele CDI finanțate din fonduri publice este în regim competițional, cu excepția programelor nucleu de CDI, este deschis tuturor categoriilor de participanți - instituții cu profil CDI, universități, întreprinderi cu capacitate de cercetare-dezvoltare, IMM-uri, etc.

Sectorul CDI beneficiază și de avantajele financiare datorate racordării la sistemul CDI al UE, mai precis asocierea la Programele Cadru și Programul Euratom, dar și la alte programe CDI desfășurate în spațiul european, cum ar fi EUREKA, COST.

FINANȚAREA ACTIVITĂȚILOR DE CERCETARE-DEZVOLTARE ȘI INOVARE

Nivelul activităților de cercetare, dezvoltare și inovare în România rămâne foarte scăzut, în ciuda existenței unei tradiții academice ce acoperă peste 50 de domenii științifice și tehnologice și a eforturilor depuse pentru alinierea la standardele UE. În 2004, România a cheltuit 0,39% din PIB pentru activități de cercetare și dezvoltare (din care 0,19% cheltuieli publice), ceea ce reprezintă mai puțin de jumătate din media înregistrată în noile state membre și o cincime din media UE 25. Deși alocările bugetare pentru cheltuieli de cercetare și dezvoltare s-au dublat în 2006, ajungând la 0,38% din PIB, pentru a atinge ținta de 3% stabilită prin strategia de la Lisabona, contribuția sectorului privat la cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare trebuie de asemenea să crească.

România are un nivel foarte scăzut al cheltuielilor totale pentru cercetare-dezvoltare, ele reprezentând cca. un sfert din media UE-25. România se situează sub nivelul înregistrat de țările din centrul și sud-estul Europei în privința intensității C&D. Un aspect pozitiv este ponderea mai mare a sectorului privat în finanțarea cheltuielilor de C&D, comparativ cu cele 10 state noi membre ale UE.

Se constată că în anul 2006 în Regiunea Nord Est cheltuielile efectuate din fonduri publice (62,26%) dețin o pondere mult mai mare față de cele efectuate de întreprinderi (31,06%), situație diferită față de perioada 2000-2004 când în Regiunea Nord-Est cheltuielile private erau de peste 50%.

Cheltuielile totale din activitatea de cercetare-dezvoltare pe surse de finanare în Regiunea Nord-Est

- mii RON în preuri curente-

		Total	Intreprinderi	%	Fonduri publice	%	Alte surse	%	Strănutate	%
2000	Nord Est	16345	8938	54,69	6833	41,81	364	2,23	208	1,28
	România	296204	145010	48,96	120859	40,8	15833	5,35	14501	4,9
2001	Nord Est	26774	12132	45,31	9670	36,12	559	2,09	441	16,48
	România	459342	218631	47,6	197332	42,96	5715	1,24	37663	8,2
2002	Nord Est	29047	15059	51,84	12037	41,44	690	2,38	1261	4,34
	România	574386	238771	41,57	278042	48,41	17107	2,98	40466	7,05
2003	Nord Est	37490	22142	59,06	14079	37,55	727	1,94	543	1,45
	România	762064	345872	45,39	362965	47,63	11654	1,53	41574	5,46
2004	Nord Est	50439	26448	52,44	22259	44,13	1094	2,17	638	1,26
	România	952872	418843	43,96	467267	49,04	14398	1,51	52364	5,5
2005	Nord Est	65326	20292	31,06	40674	62,26	1808	2,77	2548	3,9
	România	1183659	440670	37,23	633261	53,5	47537	4,02	62191	5,25

Sursa: INS – Cercetare-Dezvoltare în România, 2005-2006

Se remarcă faptul că fondurile atrase din strănutate au suferit o creștere importantă, reprezentând 3,9% din cheltuielile totale în anul 2005, față de numai 1,26% în anul 2004, ceea ce certifică eforturile de internaționalizare ale organizațiilor implicate în CDI din Regiunea Nord-Est.

Cheltuielile C&D în plan regional sunt raportate la total cheltuieli C&D

Cheltuieli totale C&D	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Nord Est	5,52	5,83	5,06	4,92	5,29	5,52
Sud-Est	6,29	6,15	4,59	3,47	3,19	3,59
Sud Muntenia	13,27	14,09	15,82	13,92	14,11	11,34
Sud-Vest	4,51	4,84	3,76	2,80	5,66	3,80
Vest	5,51	3,79	4,63	6,11	4,78	4,46
Nord Vest	3,78	4,16	6,74	4,80	3,41	7,52
Centru	7,81	6,05	6,70	6,66	4,86	4,49
București Ilfov	53,31	55,09	52,70	57,33	58,70	59,29

Sursa: Prelucrare informatică din Anuarul Statistic al României 2001 - 2006

În ceea ce privește repartiția cheltuielilor C&D pe regiuni, se remarcă trendul ascendent al ponderii cheltuielilor efectuate în Regiunea Nord-Est de la 4,92% în anul 2003 la 5,52% în anul 2005. De asemenea, Regiunea Nord-Est se situează pe locul 4 în ceea ce privește ponderea cheltuielilor CD pe regiuni.

SITUAȚIA UNITĂȚILOR CARE DESFOARĂ ACTIVITĂȚI DE CERCETARE-DEZVOLTARE

Activitățile de cercetare-dezvoltare continuă să se desfășoare, în cea mai mare parte, în sectorul public (peste 60%).

În regiune există numeroase unități de cercetare: unități CD, instituții de învățământ superior, stațiuni agricole și agenți economici. Vezi *Anexa 1 – Centre de cercetare și excelență*.

Important este dezvoltarea pe care a cunoscut-o în ultimii ani dezvoltarea centrelor de cercetare și excelență din cadrul universităților din regiune, recunoscute de către Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNSIS) în cadrul Programului guvernamental CEEX.

În acest context, în perioada 2001-2006 în Regiunea Nord-Est s-au înființat 12 Centre de Excelență în cadrul următoarelor universități: Universitatea Al.I. Cuza Iași, Universitatea Tehnică Gh. Asachi Iași și Universitatea de Medicină și Farmacie Gr.T Popa Iași.

De asemenea, în perioada 2001-2006 CNSIS a recunoscut 79 de centre de cercetare în Regiunea Nord-Est, localizate în cadrul Universității Al.I. Cuza Iași, Universității Tehnice Gh. Asachi Iași, Universității de Medicină și Farmacie Gr.T Popa Iași, Universității din Bacău și Universității „tefan cel Mare” din Suceava.

Lista centrelor de cercetare și excelență din Regiunea Nord-Est este prezentată în Anexa 2.

SITUAȚIA PERSONALULUI DIN ACTIVITĂȚILE DE CERCETARE DEZVOLTARE

Salariile reduse, resursele materiale total neadecvate realizării de performanțe, precum și oportunitățile oferite de programele de cercetare din alte țări, au condus treptat la scăderea numărului de salariați din activitatea de cercetare – dezvoltare, dar și la creșterea mediei de vârstă a personalului înalt calificat din activitatea de CD, astfel încât cei cu vârste de peste 40 de ani reprezintă, în prezent, aproximativ 60% din totalul cercetătorilor.

	Nord-Est	Sud-Est	Sud	Sud-Vest	Vest	Nord-Vest	Centru	București-Ilfov
Salariați din activitatea de CD (număr persoane)								
2002	3368	1934	4016	2757	1925	3183	3479	18590
2003	2926	1934	4205	2841	3268	2742	2508	20631
2004	3168	1922	4080	2799	3315	2302	2508	20631
2005	3704	1898	3850	2569	1855	2690	2419	22050
din care Cercetători								
2005	2872	1455	2256	2142	1275	1760	1807	16071
Salariați din activitatea de CD la 10000 persoane ocupate civile								
2002	25,7	18,9	32,9	31,4	23,6	28,1	41,1	187,2
2003	22,7	18,9	24,8	32,5	40,3	24,2	33,9	196,9
2004	25,3	18,8	34,5	33,0	40,5	20,5	24,9	210,3
2005	29,3	18,5	32,4	30,0	22,2	23,5	24,0	207,6

Sursa: Prelucrare informații din Anuarul Statistic al României 2001 - 2006

În ceea ce privește numărul de salariați din activitatea de CD, Regiunea Nord-Est este una din puținele regiuni care este caracterizată de un trend ascendent, astfel, dacă în anul 2003 erau doar 2926 de salariați, în anul 2005 numărul acestora a crescut la 3704 persoane. De asemenea, trebuie subliniat faptul că Regiunea Nord-Est se situează pe locul 2 în țară ca număr de cercetători, după București-Ilfov.

De asemenea, indicele de salariați din activitatea CD la 1000 persoane ocupate este de 29,3 în anul 2005, în creștere față de situația înregistrată în anii anteriori.

SITUAȚIA IMM-URILOR INOVATIVE

În ceea ce privește companiile ce au ca principal domeniu de activitate în documentele de statutare activitatea de CD, este important de subliniat că, exceptând regiunea București-Ilfov care beneficiază de o situație specială, Regiunea Nord-Est înregistrează cel mai mare număr de IMM-uri – 40 unități, valoare egală cu cea din Regiunea Nord-Vest.

	Nord- Est	Sud- Est	Sud	Sud- Vest	Vest	Nord- Vest	Centru	Bucure ti Ilfov
Numar unit i locale								
2001	31	20	17	19	24	38	22	163
2002	36	24	24	21	31	41	28	209
2003	45	25	25	18	37	45	38	255
2004	40	23	23	20	30	40	32	247
Num r persoane ocupate								
2001	1353	1211	1625	641	915	1125	993	7823
2002	1757	1402	1760	1191	1292	1384	1057	8375
2003	1855	1569	1355	864	1058	1325	843	8702
2004	1429	1599	1308	1091	805	1184	556	10655
Cifra de afaceri - mld lei								
2001	129	139	291	142	141	150	178	1445
2002	268	196	365	198	226	184	207	2024
2003	370	268	291	155	214	252	187	2511
2004	414	389	390	286	274	261	199	3333

Sursa: Rolul IMM-urilor în economia româneasc , INS 2006

În plus, se remarc faptul c Regiunea Nord-Est este a doua regiune în func ie de cifra de afaceri înregistrat de IMM-urile inovative, dup Regiunea Bucure ti –Ilfov.

IMM-URI CU ACTIVITATE DE INOVARE

În general, este cunoscut capacitatea redus i interesul sc zut al agen ilor economici pentru activit ile de cercetare-dezvoltare i inovare – atât pentru cele proprii cât i pentru cele desf urate în parteneriat cu institu iile de profil CD, precum i capacitatea redus de absorb ie a rezultatelor cercet rii.

Studiul „România – An Assessment of the Lisbon Scorehead”, elaborat de c tre Societatea Român de Economie în 2004 caracterizeaz situa ia actual a inov rii în firmele române ti astfel:

- principala surs de competitivitate o reprezint costurile sc zute i nu gradul de inovare al produselor i tehnologiilor;
- tehnologiile noi provin în general din import sau din investi ii str ine directe i nu din efort local.

Ancheta statistic privind activitatea de inovare efectuat de Institutul Na ional de Statistic relev faptul c în Regiunea Nord-Est se înregistreaz un num r de 688 întreprinderi cu activitate de inovare, valoarea total a cheltuielilor efectuate la nivelul anului 2004 pentru inovare fiind de 387.624 mii lei (RON).

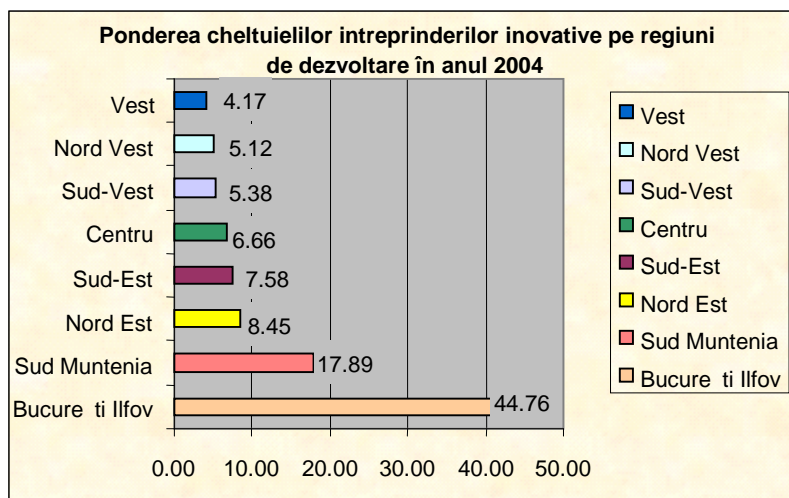
Activitate de inovare în anul 2004

	Cheltuieli de inovare (mii lei RON – pre uri curente)					
	Num r de întreprinderi cu activitate de inovare	Cheltuieli de inovare	Cheltuieli C&D intern	Cheltuieli CD extern	Achizi ii echipament, software	Achizi ii de alte cuno tinte externe
România	5171	4588077	745334	144854	2852917	845972
Nord Est	688	387624	38282	2861	341178	5303
Sud-Est	923	347979	37258	4708	305355	658
Sud Muntenia	457	820913	97895	36890	669968	16160
Sud-Vest	216	246867	57524	5626	179954	3763
Vest	354	191261	27565	12024	148199	3473
Nord Vest	675	235015	44420	8801	167190	14604
Centru	712	305669	62930	13418	219140	10181
Bucure ti Ilfov	1176	2053749	379460	60526	821933	79183

Sursa de date: Ancheta Inovare în Industrie i Servicii 2004, INS 2006

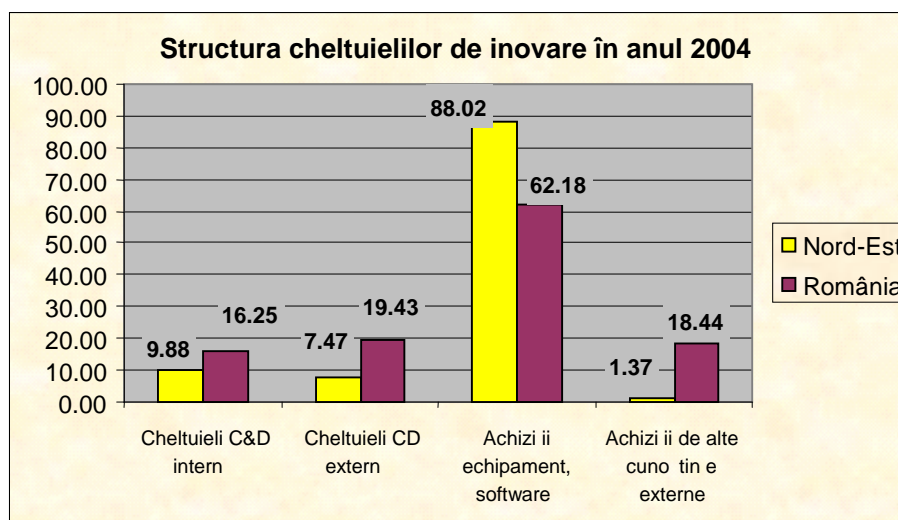
Regiunea Nord-Est activează 13,30% din numărul total al întreprinderilor inovative, fiind o pondere medie având în vedere că în Regiunea Sud-Vest se înregistrează cea mai mică pondere de 4%, iar în Regiunea București-Ilfov 22,74%.

Din punct de vedere al volumului cheltuielilor de inovare efectuate de întreprinderi, Regiunea Nord-Est înregistrează o pondere de 8,45%, situându-se pe locul 3 între regiunile de dezvoltare.

Sursa: Prelucrare date statistice din Ancheta Inovare în Industrie și Servicii 2004, INS 2006

Cheltuielile pentru inovare și repartizarea acestora depinde foarte mult de strategia pe care o urmează întreprinderea, o întreprindere fiind inovatoare chiar dacă nu alocă resurse pentru cercetare-dezvoltare, dar înregistrează cheltuieli pentru introducerea de tehnologie nouă sau pentru adaptări, achiziționări de brevete, invenții, licențe.

Sursa: Prelucrare date statistice din Ancheta Inovare în Industrie și Servicii 2004, INS 2006

Din structura graficului se poate observa tendința întreprinderilor de a investi în mașini, echipamente și software, în Regiunea Nord-Est ponderea acestor cheltuieli fiind de 88,02%, superioară mediei naționale de 62,18%. Ponderea cheltuielilor de cercetare dezvoltare internă de 9,88% sau externă de 7,47% este

inferioar nivelului înregistrat la nivel național – 16,25%, respectiv 19,43%.

Informații complementare oferite studiul „Mediul de afaceri, situația și performanțele IMM-urilor în 2006” desfășurat de către Consiliul Național al Intreprinderilor Private Mici și Mijlocii din România (CNIPMMR), pe un eșantion considerat reprezentativ pentru România din toate punctele de vedere, asigurând un suport informațional adecvat realizării de constatări, observații, concluzii și recomandări temeinic fundamentate, inclusiv în domeniul „Inovarea și informatizarea IMM-urilor”.

În ceea ce privește natura eforturilor de inovare, se constată că cele mai multe IMM-uri s-au concentrat cu precădere spre noile produse (34,73%) și noile tehnologii (32,82%), dar numai 0,38% au pus accent pe înnoirea sistemului informatic. Se remarcă faptul că ponderea IMM-urilor din Regiunea Nord-Est care nu au avut abordări inovatoare este mai mică decât media națională (18,70% față de 19,98%).

Diferențierea obiectului inovării în funcție de ramura economică de apartenență a IMM-urilor

Domenii de inovare	IMM-urile grupate pe regiuni de dezvoltare							
	Nord-Est	Sud-Est	Sud	Sud-Vest	Vest	Nord-Vest	Centru	București Ilfov
Noi produse	34,73	45,73	50,47	24,00	39,19	37,50	46,09	38,86
Noi tehnologii	32,82	30,15	33,96	12,00	25,68	22,37	18,75	31,44
Noi abordări manageriale și de marketing	25,57	21,11	19,34	42,00	36,49	19,74	19,53	19,21
Sistem informatic	0,38	0,00	0,00	2,00	8,11	0,00	0,00	1,31
Nu este cazul	18,70	25,13	16,51	22,00	12,16	28,29	14,84	19,65

Sursa de date: „Mediul de afaceri, situația și performanțele IMM-urilor în 2006”, CNIPMMR 2006

Dacă realizăm o analiză comparativă pe regiuni de dezvoltare, constatăm că IMM-urile din Regiunea Nord-Est se concentrează într-o măsură mai mică sursele de achiziționare de noi produse, ponderea înregistrată fiind una dintre cele mai reduse, dar se remarcă faptul că acordăm atenție sporită noilor tehnologii, valoarea înregistrată fiind deosebit de mare doar de Regiunea Sud.

Ancheta statistică privind inovarea relevă faptul că factorii care blochează inovarea se pot împărți în trei categorii: factorii de cost, factorii privind acumularea de cunoștințe și factorii de piață. În acest context, motivul blocajului l-a constituit lipsa surselor de finanțare, costurile de inovare ridicate, piața dominată de întreprinderi consacrate, dificultățile în găsirea partenerilor de cooperare, cererea fluctuantă de bunuri și servicii inovative sau lipsa de personal calificat.

Analiza IMM-urilor din punctul de vedere al procentului din investiții dedicat inovării în produse, procese sau organizare evidențiază că 30,89% dintre firmele investigate nu au alocat inovării nici un procent din investiții.

Diferențierea investițiilor în inovare în funcție de amplasarea pe regiuni a IMM-urilor

Pondere din investiții dedicat inovării	IMM-urile grupate pe regiuni de dezvoltare							
	Nord-Est	Sud-Est	Sud	Sud-Vest	Vest	Nord-Vest	Centru	București Ilfov
0%	30,89	26,06	18,50	25,00	11,27	36,99	25,00	16,75
1-5%	15,85	28,19	20,50	29,55	14,08	13,70	15,83	24,40
6-10%	19,11	19,68	16,00	20,45	26,76	16,44	22,50	20,57
11-20%	13,01	12,23	23,50	11,36	22,54	13,70	25,00	21,05
21-50%	13,01	9,04	12,00	6,82	18,31	13,70	3,33	11,48
Peste 50%	8,13	4,79	9,50	6,80	7,04	5,48	8,33	5,74

Sursa de date: „Mediul de afaceri, situația și performanțele IMM-urilor în 2006”, CNIPMMR 2006

IMM-urile din Regiunea Nord-Est care fac investiții în inovare sunt caracterizate de o disponibilitate ridicată de a aloca fonduri în această direcție comparativ cu alte regiuni, astfel 21,14 din IMM-uri alocă peste 21% din totalul investițiilor în cheltuielile legate de inovare, fiind a treia regiune după Vest și Sud-Muntenia.

În ceea ce privește transferul de tehnologie, principala modalitate prin care s-a realizat acesta a fost, în Regiunea Nord-Est, prin privatizarea întreprinderilor și cumpărarea acestora de către firme private străine care au re tehnologizat procesele de producție, obținându-se astfel produse de o calitate superioară, la prețuri avantajoase și cu o productivitate crescută. Totuși, această modalitate nu a putut fi practicat decât în cazul a puține întreprinderi, datorită lipsei de atractivitate a multora din ele. Deficiențele în domeniul dezvoltării tehnologice constituie un obstacol major pentru întreprinderi, în special pentru IMM-uri, care nu dispun de resursele financiare necesare procesului de inovare.

INFRASTRUCTURA DE TRANSFER TEHNOLOGIC ȘI INOVARE

Infrastructura de transfer tehnologic și inovare, respectiv organizațiile specializate pentru difuzarea, transferul și valorificarea în economie a rezultatelor de cercetare-dezvoltare, este încă insuficient consolidată și valorificată, dat fiind faptul că structurile create nu au avut încă un impact semnificativ asupra economiei naționale. În România există 7 parcuri tehnologice și științifice, distribuite neuniform în cele opt regiuni. În momentul de față, doar 5 dintre ele sunt operaționale, printre ele numărându-se Parcul TEHNOPOLIS Iași și Parcul Industrial HIT Hemeiu.

Dezvoltarea și consolidarea infrastructurii de transfer tehnologic și inovare este un obiectiv importat al politicilor guvernamentale din domeniul CDI, care poate asigura dezvoltarea unui mediu foarte favorabil pentru:

- Stimularea parteneriatelor între agenții economici și organizațiile de cercetare
- Stimularea cererii și a activităților proprii de cercetare-dezvoltare ale agenților economici, cu prioritate în domeniile ale tehnologiilor de vârf
- Creșterea numărului de firme inovative în domeniile tehnologice avansate, prin sprijinirea înființării și dezvoltării acestora.

În Regiunea Nord-Est există următoarele structuri de infrastructură:

➤ **Parcul științific și tehnologic TEHNOPOLIS Iași**

Obiectivul acestui proiect este construirea unui parc industrial destinat industriilor de înaltă tehnologie ce include companii din domeniile IT și biotehnologiei. În acest fel se dorește stoparea migrației forței de muncă tinere și specializate din aceste domenii, prin asigurarea de locuri de muncă pentru absolvenții din domeniu.

Parcul este amplasat în municipiul Iași, la 5 minute de gara Nicolina și de drumul național București – Iași și la 35 de minute de aeroportul Iași.

Parcul cuprinde 14 loturi pentru mici clădiri industriale, 10 loturi destinate clădirilor industriale de dimensiuni medii și 8 loturi pentru clădiri mari. Pe aceste loturi vor fi construite 2 clădiri model pentru construcțiile industriale de dimensiuni medii și vor fi reabilitate alte două hale industriale deja existente.

Lucrările ce vor fi finanțate constau în:

- conectarea Parcului la toate utilitățile, respectiv construirea rețelelor de alimentare cu apă, gaze naturale, energie electrică, canalizare și încălzire (aprox. 400 m)
- construirea drumurilor din interiorul Parcului
- construirea unei clădiri industriale (model) destinate întreprinderilor mici (200 mp)
- construirea a două hale industriale (modele) destinate întreprinderilor mijlocii (600 mp)
- construirea unei hale industriale pentru întreprinderile mari (800 mp – model)

- refacerea a două hale industriale deja existente și conversia lor în clădiri destinate birourilor (650 mp, respectiv 2500 mp)
- utilizarea cu mobilier și echipament
- lucrări pentru stabilizarea solului în zonă.

➤ **Parcul Industrial HIT Hemeiu și Bacău**

În localizarea acestui parc s-a ținut cont de amplasarea geografică, de infrastructura județelor, de dinamismul mediului de afaceri și de posibilitățile de calificare și specializare a personalului. Astfel, deoarece județul Bacău se situează pe primul loc în Moldova centrală în ceea ce privește infrastructura comunicațiilor, dispunând de instituții de învățământ mediu și superior necesare specializării personalului în domeniul informatic, acest Parc va fi amplasat în imediata apropiere a municipiului Bacău.

În acest fel, Parcul Industrial H.I.T. reprezintă o oportunitate atât pentru județele Regiunii de Nord-Est, cât și pentru județele din partea de nord a regiunii de Sud-Est (județele Vrancea și Galați), cu efecte în reducerea migrației forței de muncă către regiuni mai dezvoltate din punct de vedere economic și, implicit, reducerea omajului cu costuri sociale mult mai reduse.

Amplasamentul parcului este favorizat de apropierea de numeroase căi de comunicare: 1 km până la DN 15 Bacău – Piatra Neam, 13 km până la aeroportul Bacău, 5,5 km până la calea ferată.

Parcul are o suprafață totală de 10,85 ha, fiind situat în comuna Hemeiu, la 9 km de municipiul Bacău. Lucrările finanțate au ca scop realizarea infrastructurii parcului industrial, respectiv clădiri, hale, ambianță și utilități.

Parcul are următoarea structură:

- zona de servicii și producție software pentru IMM (1450 mp)
- zona de producție industrială, cu o suprafață totală de 5000 mp, formată din 4 hale și un depozit
- zona de servicii cu o arie construită de 500 mp
- zona comercială
- spații de producție și servicii formate din două tronșoane fiecare în suprafață de 216 mp
- centru de instruire IT, compus din două clădiri, cu o arie construită de 63 mp
- sediul administrativ al parcului (345 mp)
- centru de afaceri (292 mp)

➤ **Parcul Industrial Botoșani** este realizat într-un parteneriat public-privat, fiind administrat de către SC ELECTROMINING SA Botoșani și are ca sectoare în industria prelucrătoare, mecanică, construcții de mașini. Serviciile oferite sunt următoarele:

- Servicii de bază
- Locații pentru companii din industria prelucrătoare, de distribuție și de prestări servicii
- Asistență în recrutarea de personal și management executiv
- Servicii de finanțe-contabilitate și audit
- Informatică
- Asistență juridică
- Transport persoane și marfă
- Consiliere pentru proiecte de finanțare

Beneficiarii ai serviciilor oferite sunt societăți comerciale din sectorul de producție, comerț, distribuție și societăți comerciale prestatoare de servicii care asigură managementul parcului

Suprafața totală este de 129.500 mp din care:

- Parc Industrial clădiri existente - 84.265 mp suprafață construită desfurată
- Parc Industrial clădiri noi - 20.000 mp teren compact
- Centrul Comercial în partea de vest a ansamblului

➤ **Parcul Industrial Ceahlău** este administrat de către SC MECANICA CEHLĂU SA și are ca sectoare întregi: construcții de mașini, industrie ușoară. Servicii oferite sunt următoarele:

- Servicii de bază
- Locații pentru companii din industria ușoară, construcții de mașini, etc.
- Servicii suport
- Servicii de proiectare, servicii de întreținere a imobilelor, utilajelor, instalațiilor, utilizarea macaralelor, distribuția utilităților și întreținerea liniilor aferente.

Suprafața totală este de 10,44 ha din care suprafața dezvoltată 3,15 ha și suprafața nedezvoltată : 7,29 ha (din care 4,43 ha suprafață construibilă, restul fiind ocupat de căi de acces, locuri de parcare, spații verzi, calea ferată).

➤ **Zona Industrială Buhuși** este administrată de către SC STOFĂ BUHUȘI SRL și furnizează societăților comerciale din industria ușoară și nu numai următoarele tipuri de servicii:

- Servicii de bază
- Locații pentru companii din industria ușoară, textile, mecanică, IT
- Servicii suport

Suprafața totală este de 24 ha din care suprafața dezvoltată 15 ha și suprafața nedezvoltată 9 ha.

➤ **Zona Industrială Siret** este realizată într-un parteneriat public privat administrat de către Primăria Orașului Siret și se adresează următoarelor sectoare întregi:

- Industrie ușoară
- Industria lemnului
- Industrie mecanică
- Industrie alimentară
- Industrie textilă

Suprafața totală este de 21,15 ha din care suprafața dezvoltată 15,85 ha și suprafața nedezvoltată 5,30 ha.

➤ **“ASTRICO NORD-EST”** primul cluster înregistrat în Regiunea Nord-Est la sfârșitul anului 2006 și-a început activitatea la 01.01.2007.

Clusterul a fost gândit ca un grup industrial care pune împreună și dorește să promoveze interesele a 7 firme din domeniul textil din regiune, cu activitate de producție și comercializare de tricotaje având ca suport SC RIFIL S.A. ce reprezintă un nume care poate da consistență și în același timp credibilitate noii entități.

Printre scopurile „ASTRICO NORD-EST” se pot enumera:

- consolidarea și dezvoltarea piețelor existente și desfășurarea de acțiuni comune pentru deschiderea de noi piețe și de desfacere prin promovarea produselor și serviciilor realizate de membrii asociației;
- adoptarea unei politici comerciale comune neaducând atingere personalității juridice a fiecăruia dintre membrii asociației;
- apărarea interesului fiecărui membru al asociației împotriva politicilor comerciale incorecte a altor operatori economici externi sau din țară;
- participarea în comun la punerea în valoare a inițiativelor de dezvoltare tehnologică în ramură;
- participarea în comun la rezolvarea problemelor de mediu;
- elaborarea și derularea de programe comune de pregătire și perfecționare a forței de muncă;
- formularea de propuneri de elaborare a programelor ce au drept scop îmbunătățirea calității produselor și serviciilor realizate de membrii asociației;
- realizarea și punerea în valoare a unor proiecte finanțate din fonduri structurale europene;
- realizarea în nume propriu de activități de creație, mică producție și comercializare de produse în numele membrilor asociației sub un brand propriu.

SOCIETATEA INFORMAȚIONALĂ

Extinderea permanentă și susținută a pieței tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) constituie un factor important care contribuie la dezvoltarea infrastructurii informaționale și la creșterea competitivității economiei. România înregistrează, conform ultimului studiu EITO (European Information Technology Observatory) una dintre cele mai mari dinamici la nivel regional.

Dezvoltarea laturii informaționale, în societatea românească de tranziție, reprezintă un element de bază pentru modernizarea și eficientizarea fiecărui domeniu de activitate. În regiune, ultimii ani au adus o dezvoltare fără precedent a societății informaționale, prin îmbunătățirea rețelei de comunicații și creșterea numărului agenților economici care oferă servicii informaționale. Această dezvoltare este detașată superior dezvoltării din celelalte ramuri de activitate înregistrată în ultimul interval de timp.

În privința dotărilor cu PC-uri și a penetrării acestora, se remarcă o evoluție ascendentă, cu o rată medie anuală de creștere a volumului vânzărilor de peste 50%, rămânând totuși ca rată de penetrare (10,9 PC-uri/100 de salariați la sfârșitul anului 2004) sub media UE-15 (aprox. 40 PC-uri/100 loc.). Creșterea competiției în rândul furnizorilor de Internet, precum și consolidarea unei culturi în domeniu reprezintă avantaje comparative pentru evoluția economică a țării, coroborat cu evoluția ascendentă a industriei de software.

Repartizarea principalilor indicatori IT pe regiuni de dezvoltare, în anul 2004

Regiune	Ponderea nr. de întreprinderi cu conexiune Internet - %	Număr de PC la 100 de salariați din regiune	Ponderea numărului de PC conectate la Internet din total PC din regiune - %	Ponderea numărului de specialiști TIC la 100 de salariați din regiune - %
Nord Est	18,3	10,9	40,5	1,5
Sud Est	14,4	12,5	33,5	1,1
Sud Muntenia	24,6	11,8	41,6	1,6
Sud Vest	19,5	10,9	41,8	1,5
Vest	19,0	11,4	40,7	1,9
Nord Vest	18,6	13,8	39,5	2,6
Centru	14,4	10,7	34,8	1,5
București Ilfov	32,3	17,1	52,5	2,3
România	21,4	13,3	44,0	1,8

Sursa: Buletin Statistic INS 2006

De asemenea, sectorul e-banking este într-un proces spectaculos de dezvoltare, dat fiind faptul că băncile au dezvoltat programe pentru promovarea efectului plăților prin mijloace electronice, înregistrându-se o creștere a tendinței de utilizare a cardurilor.

În Regiunea Nord-Est se înregistrează o creștere a numărului de firme furnizoare de echipamente de hardware și software și firme care procesează date și baze de date.

	Nord-Est	Sud-Est	Sud	Sud-Vest	Vest	Nord-Vest	Centru	București Ilfov
Număr unități locale								
2001	307	299	269	210	344	548	590	1632
2002	386	359	381	287	437	686	751	1990
2003	558	525	554	379	622	979	1066	2717
2004	736	658	666	481	792	1237	1309	3495
Număr persoane ocupate								
2001	994	958	878	680	2069	2711	3038	10526

2002	1246	1108	1123	859	2191	2796	3161	9531
2003	1599	1427	1367	1100	2447	3113	3814	11802
2004	2261	1734	1585	1343	2928	3760	4463	14306
Cifra de afaceri - mld lei								
2001	229	214	443	173	587	829	589	7779
2002	516	559	1083	384	1013	1512	1336	11050
2003	776	731	1129	594	1550	1839	1815	15472
2004	1568	980	1295	1006	1645	2799	2558	19234

Sursa: Rolul IMM-urilor în economia românească, INS 2006

Tabelul de mai sus evidențiază trendul ascendent al IMM-urilor având ca domeniu de activitate TIC, numărul de unități locale înregistrând o creștere spectaculoasă de 139,73% în perioada 2001-2004. De asemenea, numărul persoanelor ocupate în domeniu a crescut de la 994 în 2001 la 2261 în 2004.

EXPERIENȚE REGIONALE ÎN DOMENIUL CDI

Un lucru pozitiv pentru regiune în domeniul cercetării-dezvoltării și inovării l-a constituit derularea proiectului PARTNER Thematic Network, care a avut ca scop sprijinirea regiunilor care realizează proiecte de strategii de inovare regională. Prin acest proiect în care Agenția pentru Dezvoltare Regională a fost partener s-a urmărit obținerea următoarelor rezultate:

- sprijin metodologic pentru regiunile din rile candidate care realizează sau se pregătesc să realizeze proiecte de strategii de inovare regională
- schimb de informații, experiențe și bune practici între regiuni
- creșterea nivelului de conștientizare asupra importanței strategiilor de inovare regională
- legături de cooperare între Statele Membre ale Uniunii Europene, rile Candidate, Noile State Independente și Regiuni din rile Mediteraneene.

Tot în domeniul dezvoltării inovative, dar și al cooperării academice cu mediul industrial, ADR Nord-Est a fost partener într-un alt program aflat în derulare. Acest program numit SAIL (Strengthening Academic and Industrial Links) NETWORK a avut ca scop facilitarea schimbului de cunoștințe și experiențe la nivel transnațional privind cooperarea academică și industrială între regiuni din următoarele ri: Germania, Creta, Islanda, Spania, Marea Britanie, Suedia, România, Irlanda de Nord, Cipru, Polonia și Israel.

Prin acest program la nivelul Regiunii Nord-Est s-au obținut următoarele rezultate:

- promovarea dezvoltării inovative și furnizarea de informații asupra oportunităților pentru îmbunătățirea parteneriatului transnațional prin oferirea unor activități de schimb de experiențe incluzând schimbul de funcționari și vizite de studiu
- includerea cooperării academice și industriale pe agenda politică a regiunilor reprezentate în rețea
- diseminarea informațiilor prin intermediul unui web-site, a unui newsletter și a două conferințe

Având în vedere că în regiune există un potențial de resurse umane care nu a fost încă exploatat și, pe de altă parte, câteva orașe mari reședințe de județ au o bază de pornire (aeroporturi, universități, utilități, spații disponibile), putem estima că prin intervenția cu mijuri specifice, sectoarele CDI, TT și IT în regiune vor înregistra o relansare care să aibă impact asupra dezvoltării în ansamblu a economiei regionale.

Concluzii cheie:

- finanțarea sectorului de cercetare-inovare în proporție de 60,26% din fonduri publice - 2005;
- în perioada 2002 -2005 cheltuielile pentru cercetare dezvoltare anuale efectuate în Regiunea Nord-Est, au înregistrat un trend ascendent, dar care nu a depășit 5,52 % din cele efectuate la nivel național;

- numărul de salariați din cercetare dezvoltare a înregistrat în ultimii ani o evoluție ascendentă, ajungând în 2005 la 3704 de salariați;
- receptivitate scăzută a agenților economici pentru realizările cercetării-dezvoltării-inovării datorată capacității reduse de absorbire a rezultatelor de cercetare de către agenții economici;
- numărul de întreprinderi având ca domeniu principal de activitate cercetarea dezvoltarea este de 40, iar numărul de întreprinderi cu activitate de inovare este de 688 (13,30% din nivelul național)– 2005;
- lipsa unei comunicări între parteneri, în consecință, a unor parteneriate care să permit dezvoltarea acestui sector;
- transferul tehnologic și de inovare către economie este într-un stadiu incipient de dezvoltare, deoarece infrastructura de specialitate pentru difuzarea, transferul și valorificarea rezultatelor CDI este încă în proces de cristalizare.

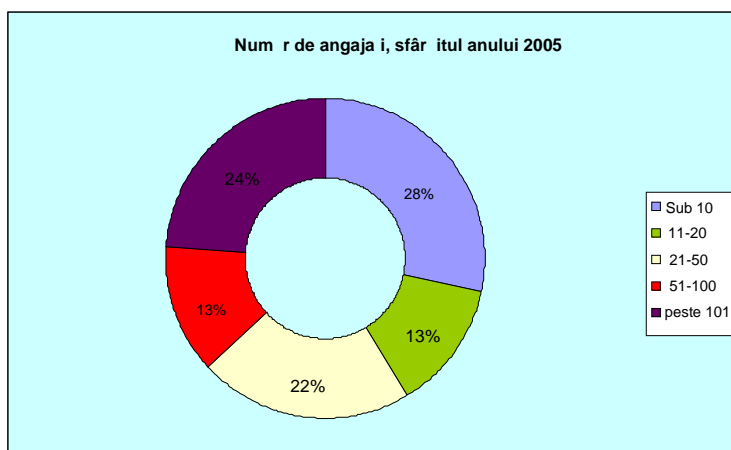
4. ANALIZA SECTORIAL

4.1 REZULTATE REIE ITE ÎN URMA ANALIZEI IMM-URILOR

Următoarele rezultate reflectă o imagine de ansamblu asupra companiilor regionale. În acest scop, au fost expediate prin e-mail un număr total de 2.000 chestionare. Ca modalitate de abordare, ne-am concentrat în primul rând pe caracteristicile și problematica întreprinderilor regionale și, în al doilea rând, pe analiza capacității acestora de a dezvolta noi produse și nivelul de adaptare la noile condiții de piață. În cele din urmă, am vizat modalitatea în care acestea dezvoltă activități interne inovative și de colaborare.

Predominanța IMM-urilor

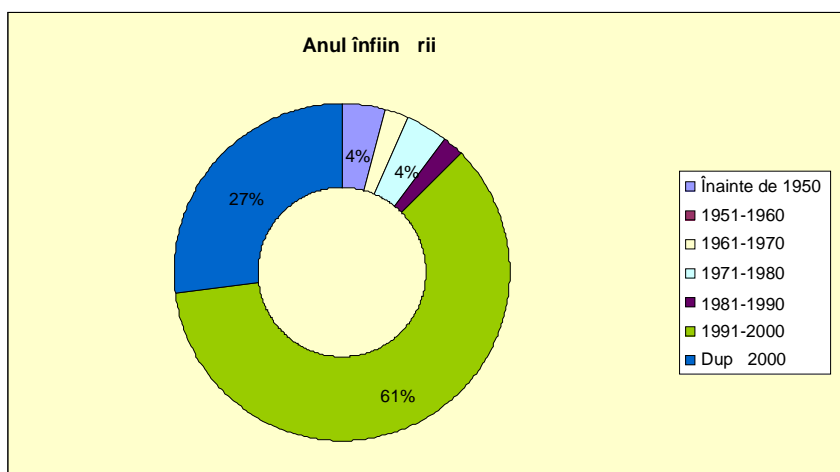
Din punct de vedere al mărимii companiilor care au răspuns la chestionare, marea lor majoritate au fost întreprinderi mici și mijlocii.

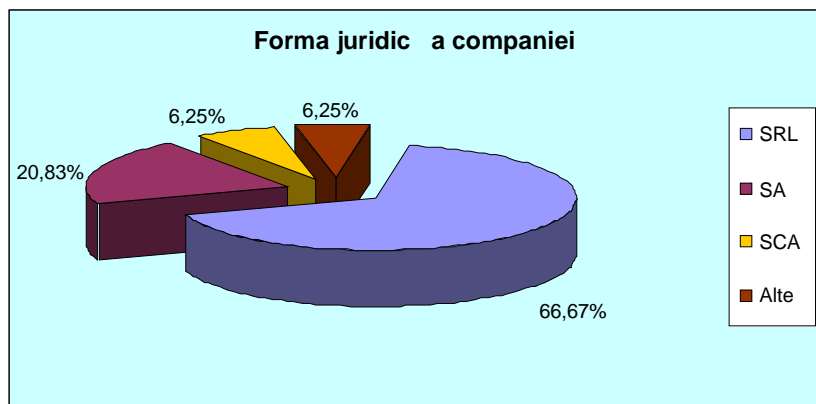
4.1.1 CARACTERISTICILE COMPANIILOR INTERVIEWATE

Oare ea de companii tinere

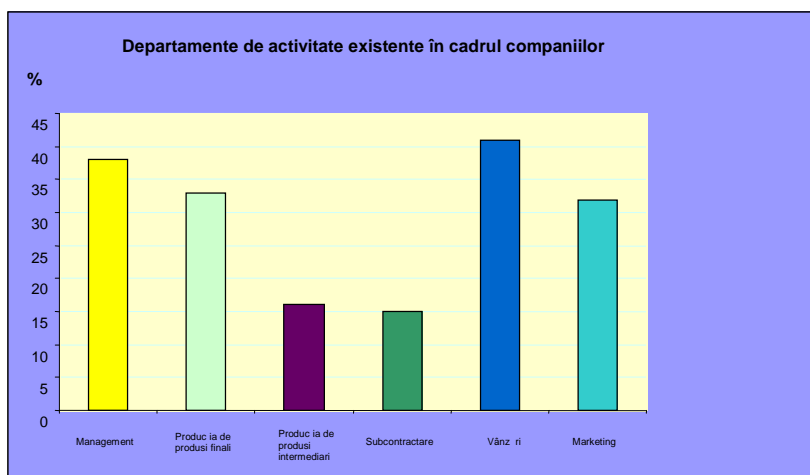
Majoritatea companiilor au fost înființate în perioada 1991 - 2000, după cum este ilustrat și în graficul de mai jos. Prin urmare, cea mai mare parte a companiilor interviewate sunt relativ noi fapt ce relevă procesul de renovare al activităților economice din regiune.

Aproape toate companiile au adoptat forma juridică de societate cu răspundere limitată (SRL), după cum se poate vedea și din graficul de mai jos. Toate celelalte forme juridice și anume societate pe acțiuni (SA) sau companii publice (SCA) au fost mai puțin reprezentate.

În ceea ce privește departamentele de activitate, companiile au cele mai tradiționale și obișnuite departamente în componența lor. Cele mai multe companii au departamente de vânzări, de management, de producție finală și marketing. Doar câteva dintre ele au declarat că au departamente de subcontractare sau de producție a produselor intermediari. A rezultat și o rată mai scăzută a relațiilor de colaborare dintre companii.

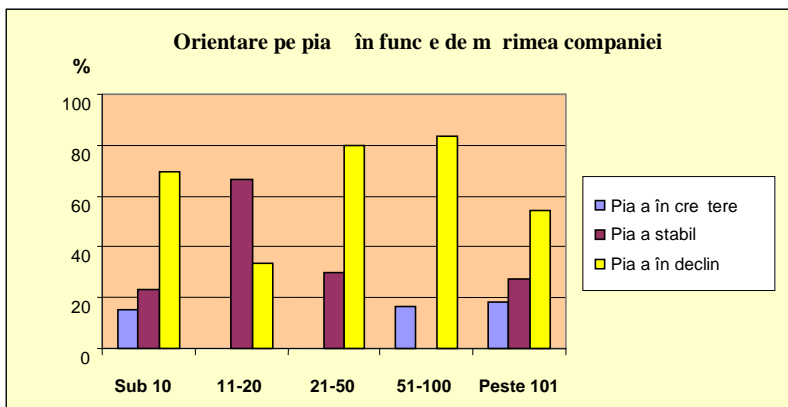
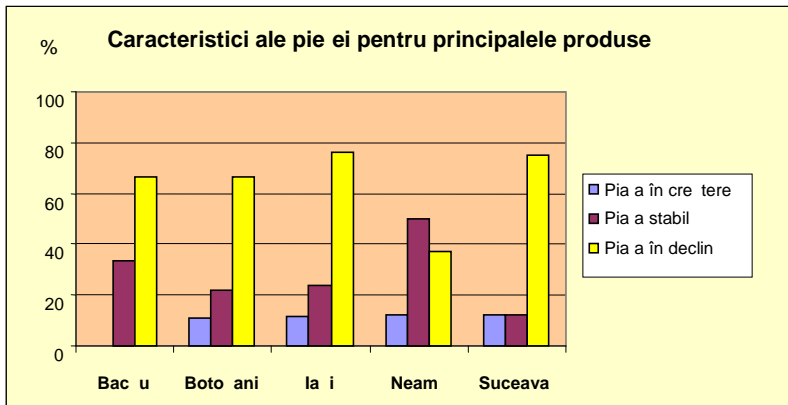
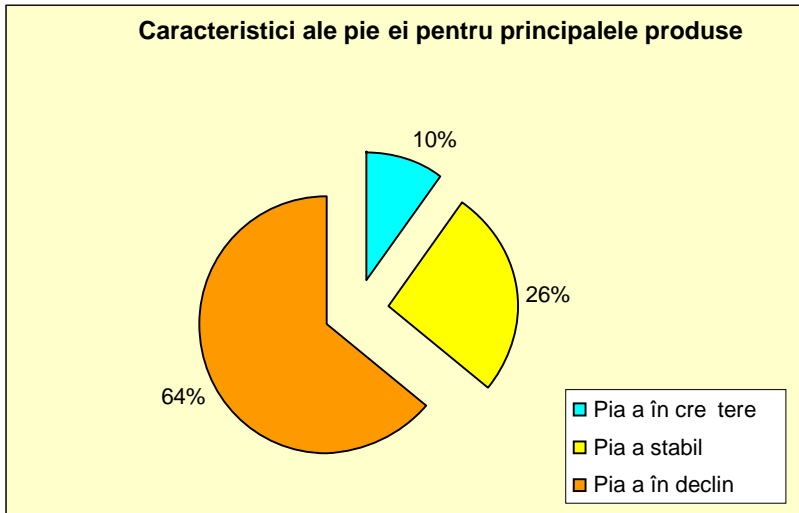

Majoritatea companiilor sunt poziționate pe piață în curs de dezvoltare, ceea ce constituie o bună perspectivă de viitor.

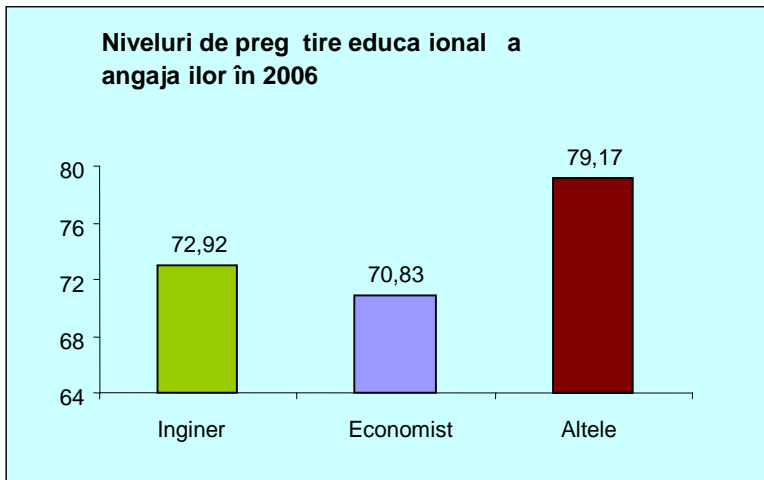
La nivelul județelor regiunii nu există diferențe semnificative. Iar în Suceava de în cel mai mare procentaj de companii active și operaționale pe piață în dezvoltare. Județele Bacău și Neam reprezintă, în ele, o bună parte din piața stabilă.

Din analiza piețelor în funcție de mărimea companiilor rezultă că unele companii mici și mijlocii sunt poziționate pe piață în plină dezvoltare (cu număr de angajați cuprins între 21 și 100) în timp ce companiile mici sunt poziționate pe piață stabile. Este important de menționat dinamismul de care dau dovadă micro-intreprinderile (cu până în 10 angajați).

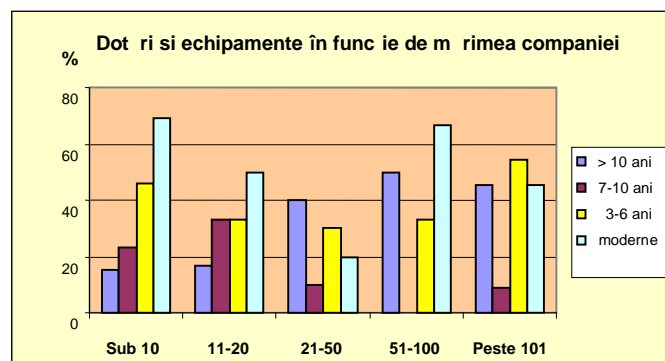
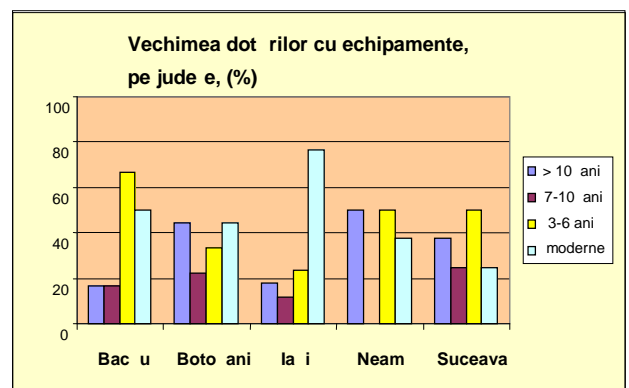
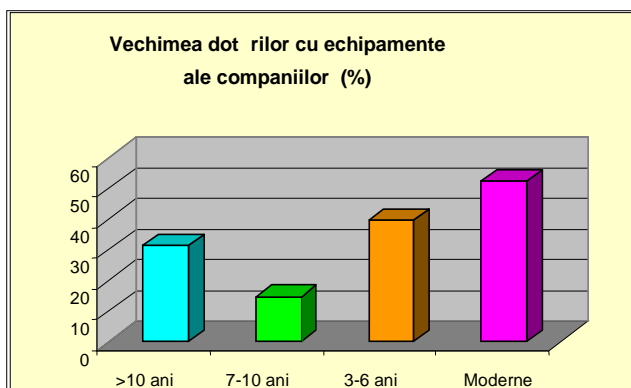
Ca nivel de preg tire educa ional , exist un echilibru între diferite tipuri i niveluri de înv mânt îns multe companii au declarat faptul c de in sau utilizeaz for de munc necalificat .

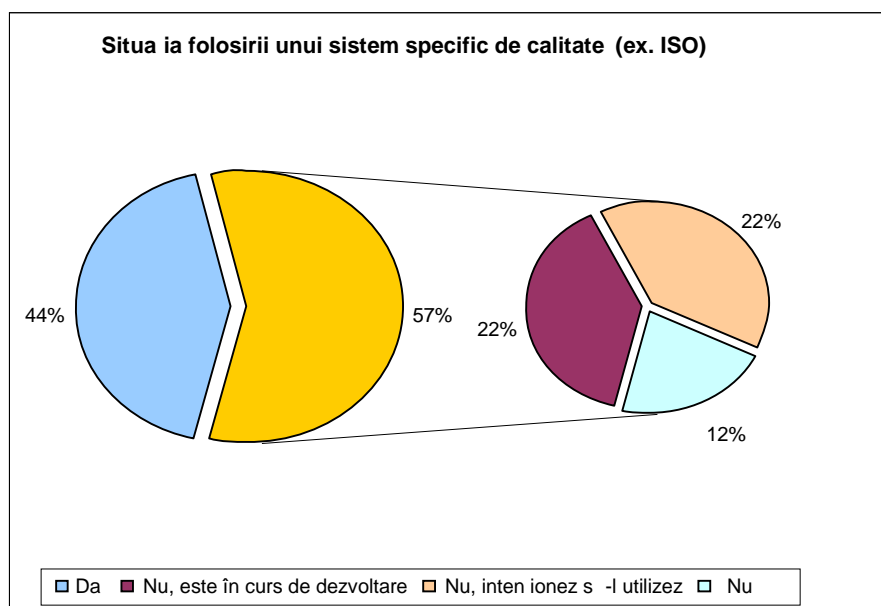
50% dintre companii au declarat faptul că de în echipament modern și în general acesta nu are o vechime mai mare de 3 până în 6 ani. Prin urmare, aceste informații ilustrează procesul de schimbare care este deja în derulare în regiune.

Iași este județul cu cel mai modern echipament, la pol opus aflându-se județul Suceava cu cele mai vechi echipamente. Din acest punct de vedere, Bacău și Neam se situează pe o poziție de mijloc. Datele cu echipament modern sunt prezente în principal în cadrul micro-intreprinderilor. Companiile mijlocii și mari de în atât echipament modern cât și vechi.

Este important să menționăm că nu există o legătură directă între companiile noi și datele cu echipament modern deoarece acestea au declarat în unele cazuri că și-au demarat activitatea cumpărând și folosind echipamente second-hand.

Un număr redus de companii au implementat un sistem al calității, de asemenea, puține dintre cele care nu au un astfel de sistem au declarat că intenționează să-l folosească. **Acesta este un domeniu potențial de lucru în elaborarea strategiei regionale înănd cont de faptul că aspectul calității constituie deja un subiect consacrat al inovării la nivel internațional.**

Nevoia de asistență a companiilor

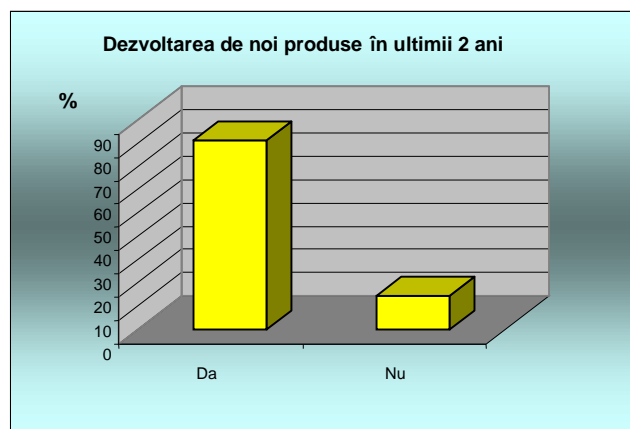
Toate nevoile identificate au fost însușite de către companiile interviuate. Cea mai importantă nevoie semnalată de către companii a reieșit a fi finanțarea. Pe locul doi s-a situat necesitatea de dotare cu echipamente iar pe locul trei a fost dezvoltarea de noi produse. **Vezi Anexa 2- Lista IMM interviuate.**

La nivel teritorial, nevoile identificate sunt similare celor de la nivel regional. Această situație diferă în mai mic sau mai mare măsură, în funcție de mărimea companiilor. Cele mai importante activități care necesită sprijin, în funcție de mărimea companiei, sunt:

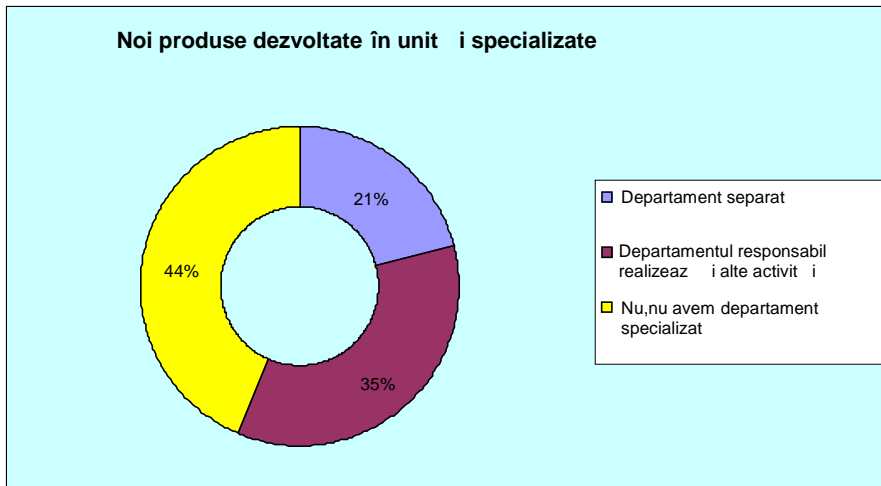
- marketingul și dezvoltarea de noi produse, în cazul micro-intreprinderilor,
- îmbunătățirea nivelului calității, pentru companiile cu 11 până la 20 angajați,
- organizarea afacerilor, nivelul de pregătire și exportul, pentru companiile cu un număr de angajați cuprins între 51 și 100;
- dezvoltarea de noi produse, companii cu peste 100 angajați.

4.1.2 COMPANIILE CU PRODUSE NOI

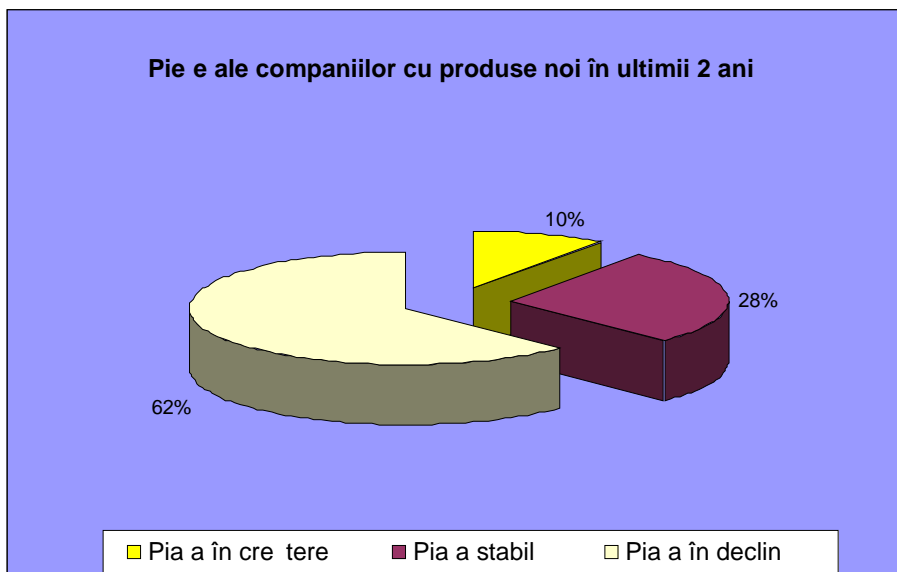
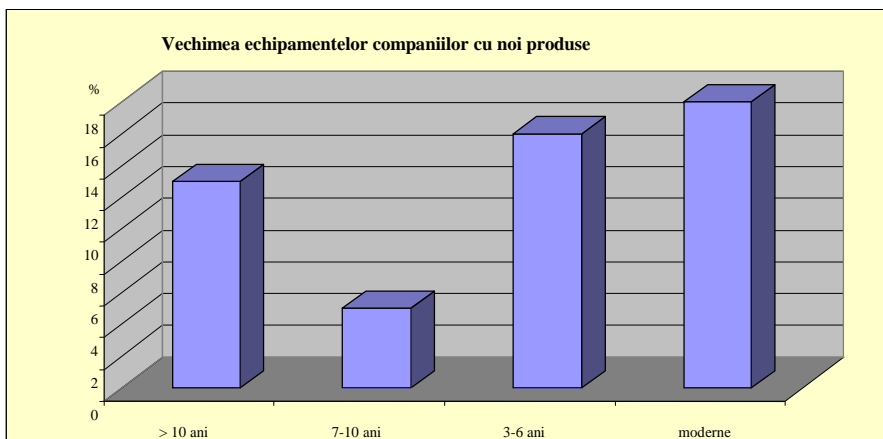
În ceea ce privește întrebarea care se referea la previziunile și intențiile de viitor, principalele companii interviuate au menționat că au dezvoltat noi produse în ultimii doi ani fapt ce reflectă procesul de adaptare al companiilor la cerințele pieței.

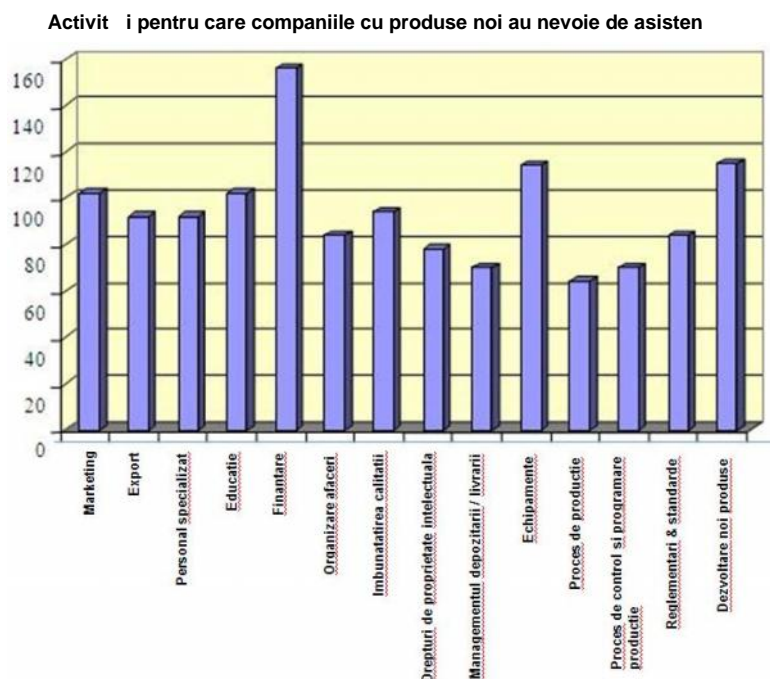
Îns , un important număr de companii *nu au un departament propriu pentru dezvoltarea acestor noi produse*. Un procentaj relevant din totalul acestora este strâns legat de întreprinderile mici interviuate.

Dacă este să analizăm nivelul de dotare cu echipamente al companiilor care au dezvoltat noi produse, putem remarca faptul că marea majoritate a acestor companii deține echipamente moderne. Cele mai multe dintre ele sunt poziționate pe o piață în creștere însă este interesant de remarcat faptul că mai există o parte dintre aceste companii poziționate pe piețe stabile sau chiar și pe piețe în declin.

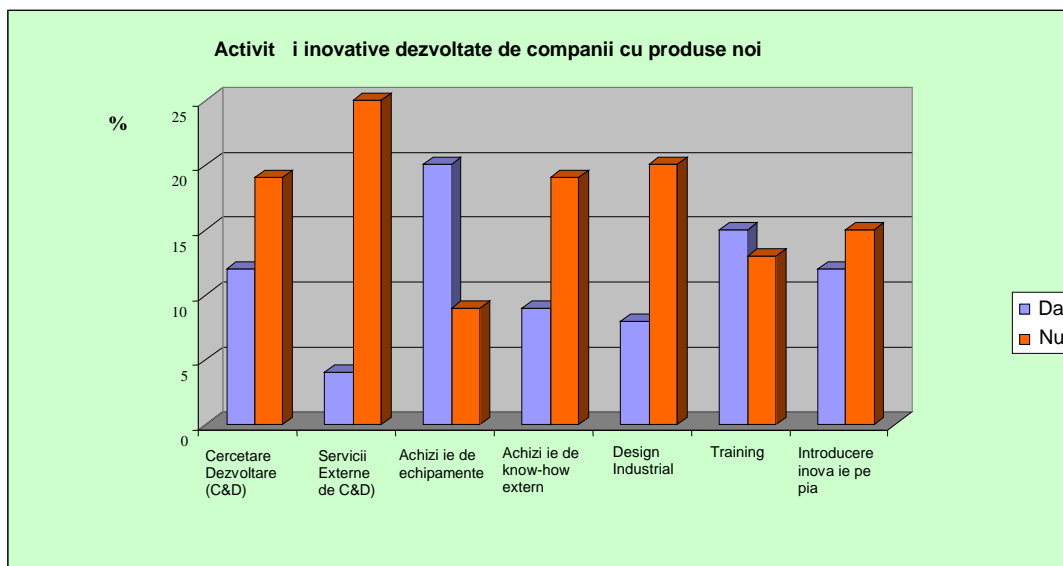
După cum se poate vedea în graficul de clasificare a nevoilor de mai jos, cea mai importantă identificată de companiile cu produse noi este finanțarea, pe locul doi situându-se dotarea cu echipamente și dezvoltarea în continuare de noi produse. Din acest punct de vedere, aceste companii urmează aceeași direcție ca, de altfel, toate companiile intervievate.

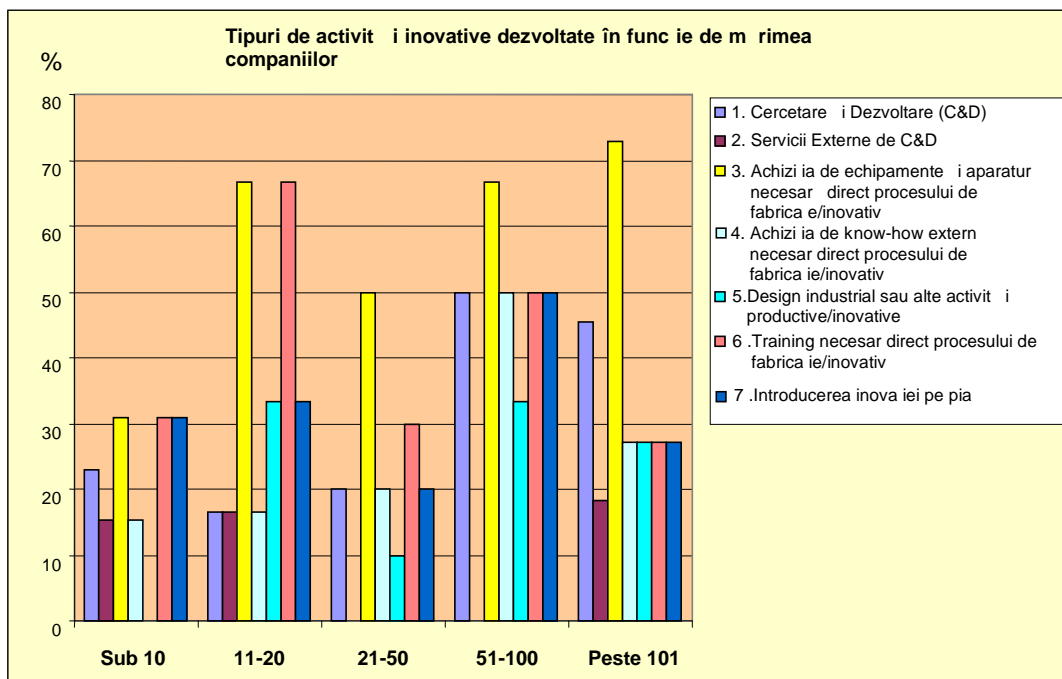

Activități inovative

Printre principalele activități inovative vizate de către companiile cu produse noi se numără achizițiile de echipamente și instruirea personalului. Există o concentrare relativ slabă pe servicii de cercetare și dezvoltare (C&D) întrucât această activitate pare a fi preponderent intern deoarece subcontractarea de servicii de C&D externe a fost bifată ca fiind negativă în majoritatea chestionarelor.

Se remarcă același lucru dacă analizăm acest aspect în funcție de mărimea companiilor. Micro-întreprinderile înregistrează o rată mai mică a răspunsurilor afirmative la toate aspectele vizate datorită dificultăților cu care se confruntă în intenția de a dezvolta activități inovative.

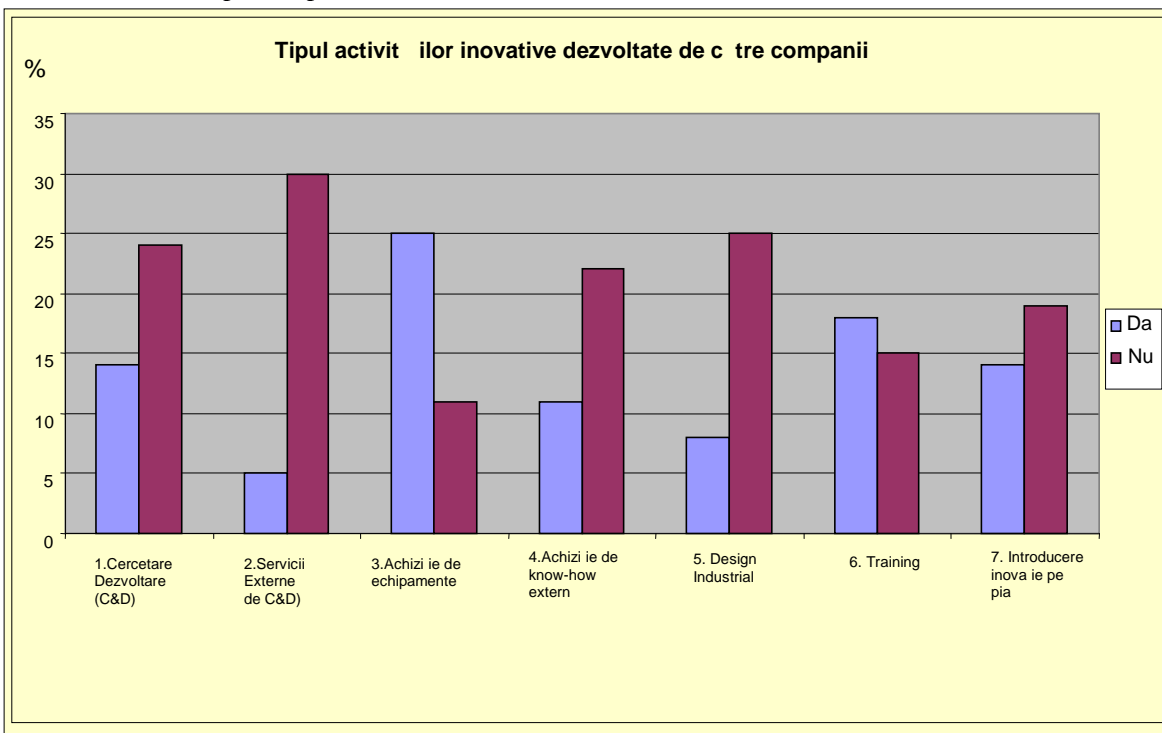

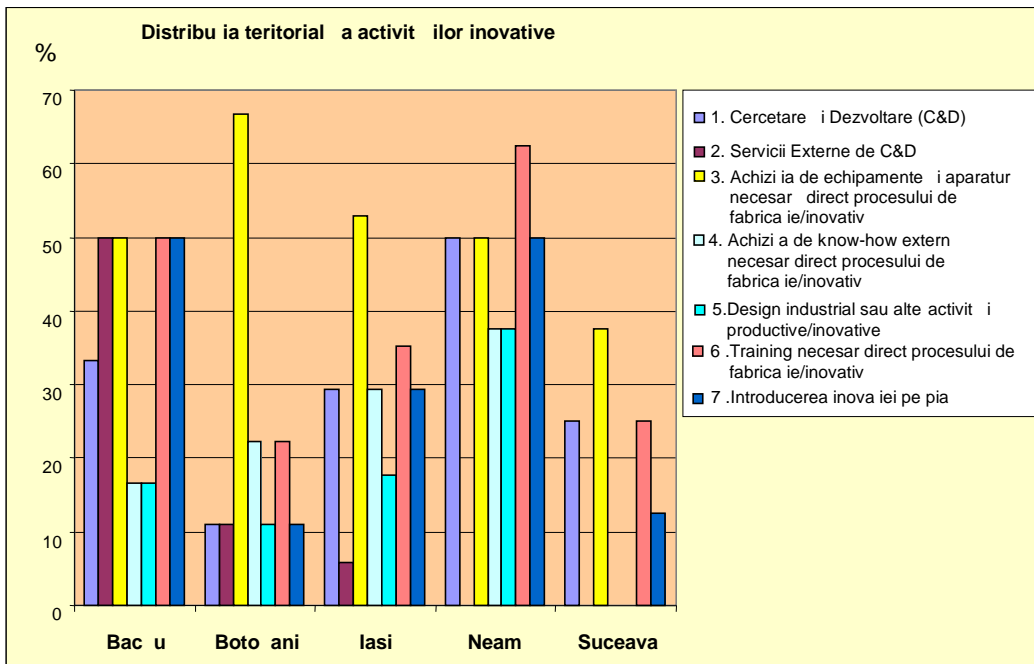

Pentru aceste companii cu noi produse, sursele principale de idei și informații sunt consumatorii, rețelele de informații în format electronic (bazele de date), târgurile, expozițiile și prezentările. Acestea nu folosesc sau mai bine zis nu apelează frecvent la organizațiile de sprijin tehnologic, universități sau centre de cercetare.

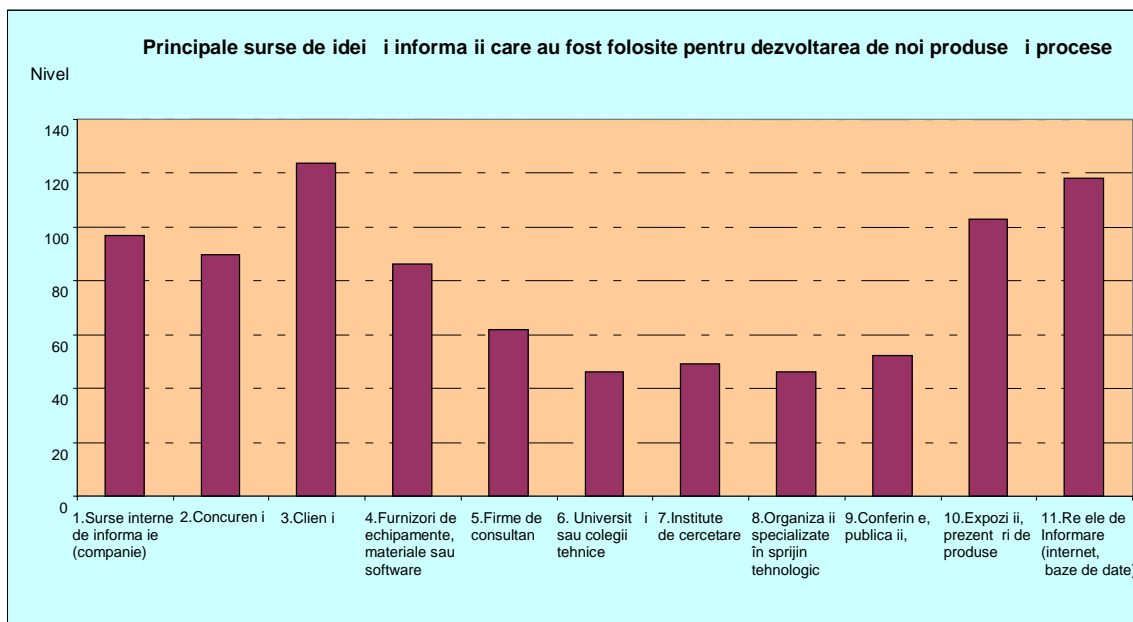
4.1.3 ACTIVITĂȚI INOVATIVE ȘI COLABORĂRI

Principalele activități inovative în care sunt implicate companiile sunt achiziția de echipamente și instruirea direct necesare produsului sau procesului inovativ. Prin urmare, activitatea internă de cercetare - dezvoltare – inovare (CDI) este redusă deoarece companiile sunt mai degrabă preocupate, ca și nivel prioritar, de modernizarea urgentă a echipamentelor ca bază principală de lucru și producție decât să dezvolte anumite tipuri de procese inovative.

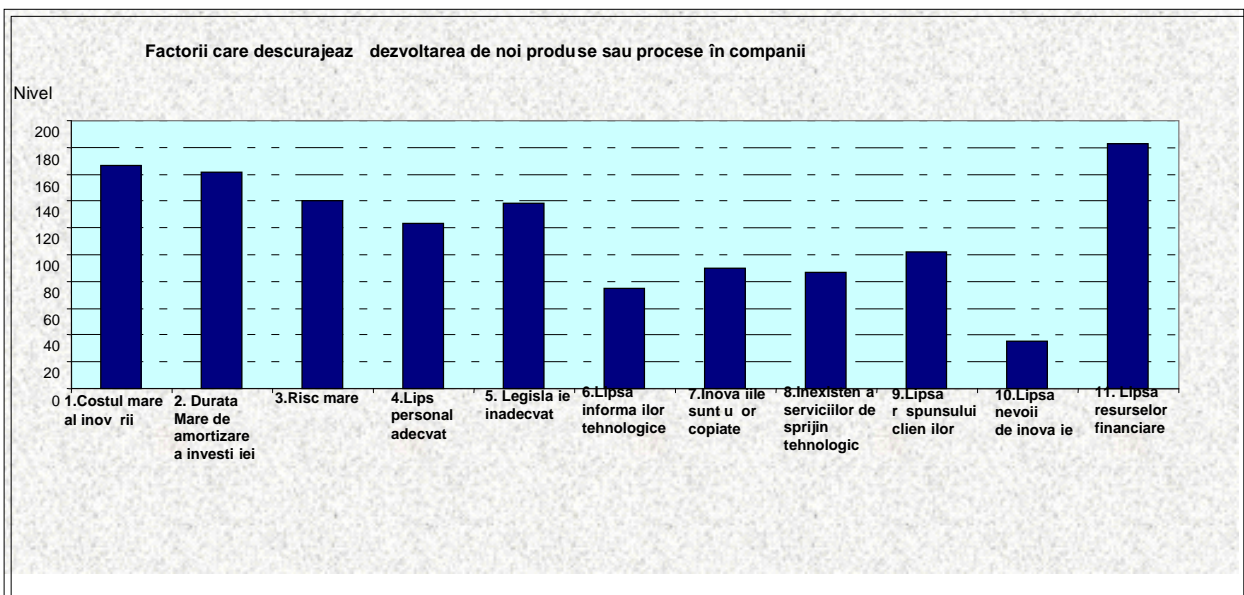

Companiile interviuate prefer să folosească informația obținută de la clienții proprii, din bazele de date electronice, de la târguri, expoziții și prezentări de produse pentru a-și dezvolta noile produse. Pe de altă parte, universitățile, centrele de cercetare sau centrele tehnologice sunt foarte puțin folosite în scopul realizării transferului tehnologic, existând *o lipsă de comunicare și colaborare între companii și lanțul de CDI din regiune*.

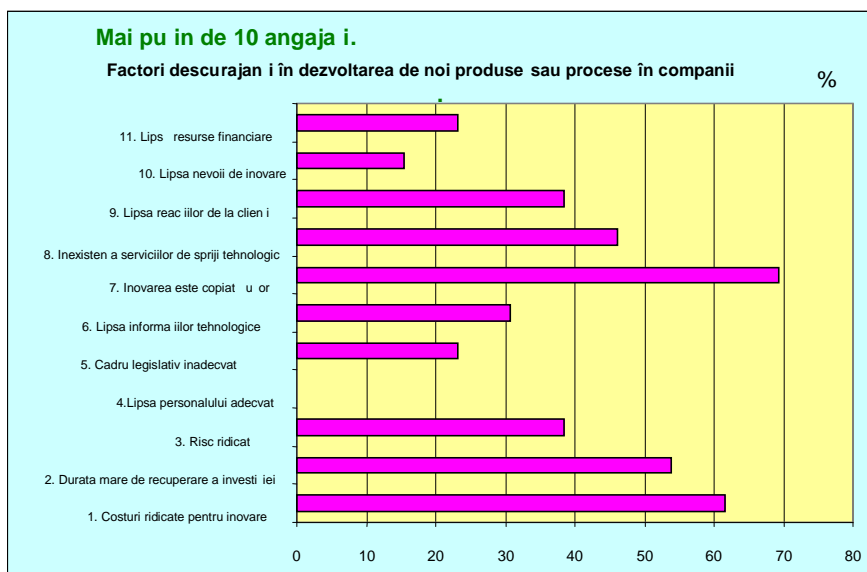

După cum este reflectat și în graficul următor, *în momentul de față finanțarea este aspectul cheie vizat de către companii*. Marea lor majoritate și-au exprimat ca principale constrângeri cu care se confruntă lipsa resurselor financiare urmată de costul ridicat pe care îl implică inovarea și de perioada lungă de timp necesară pentru amortizarea investiției. Legislația și reglementările inadecvate sunt menționate de către companii ca fiind factorii descurajanți ai inovațiilor.

Aceleași concluzii pot fi obținute din analiza teritorială pe județe: lipsa fondurilor, riscurile mari și costurile ridicate fiind principalele aspecte care descurajează companiile să demareze procesul inovativ.

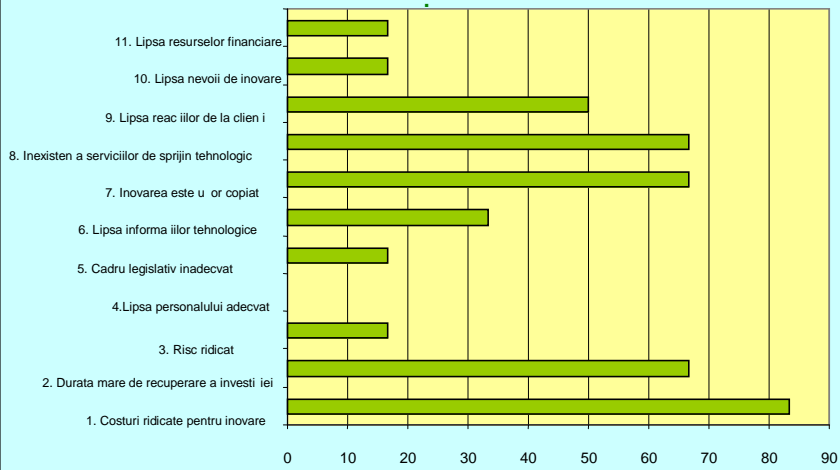
Există unele diferențe dacă comparăm răspunsurile la chestionarele primite în funcție de mărimea companiilor. În ceea ce privește micro-intreprinderile, companiile cu 21-50 angajați și companiile mari, principalul factor descurajator este acela că inovațiile sunt ușor copiate. În acest caz, *o foarte eficientă diseminare a informațiilor privitoare la drepturile de proprietate intelectuală și brevete ar putea contribui la încurajarea inovării în cadrul acestor tipuri de companii.* Companiile cu un număr de angajați cuprins între 11 și 20 și 51-100 au menționat ca element descurajant *Inexistența serviciilor de sprijin tehnologic.*

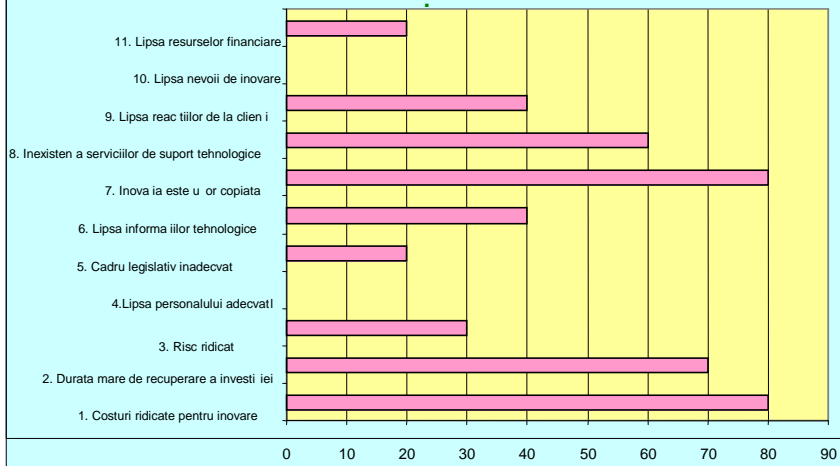
Între 11-20 angajați.

Factori descurajanți în dezvoltarea unor noi produse și procese în companii %

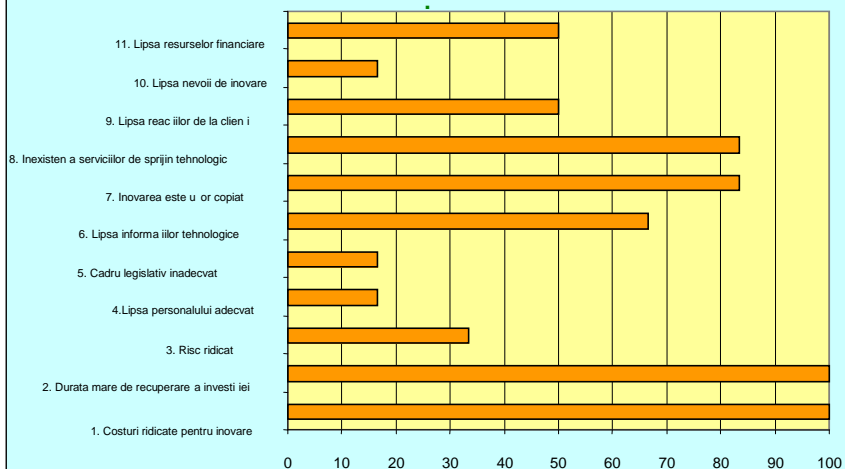
Între 21-50 angajați.

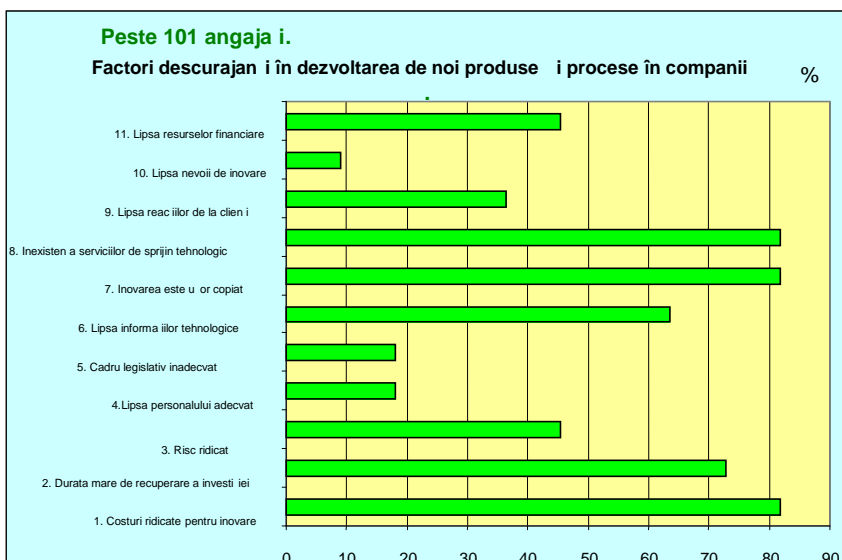
Factori descurajanți în dezvoltarea de noi produse și procese în companii %

Între 51-100 angajați.

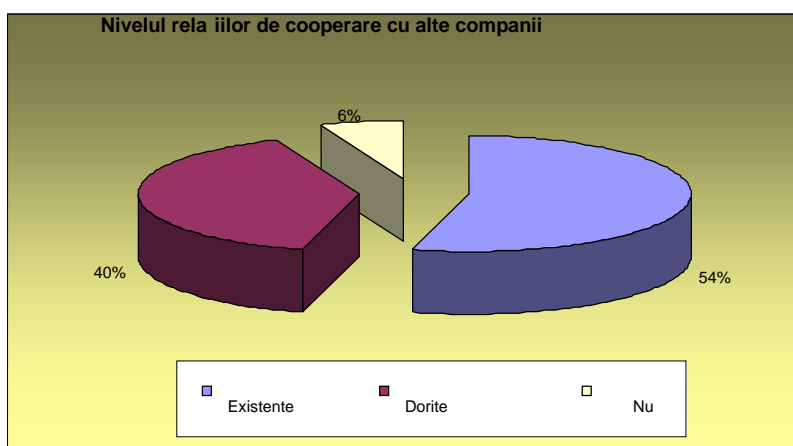
Factori descurajanți în dezvoltarea de noi produse și procese în companii %

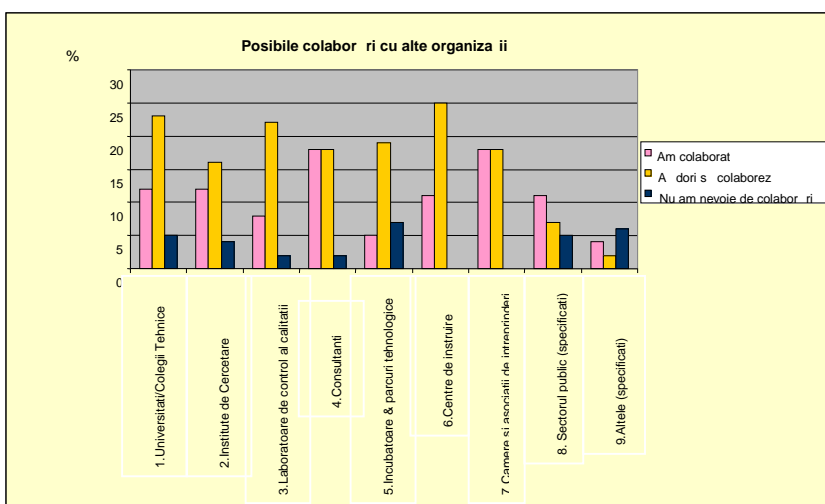

Relațiile de cooperare

Companiile sunt optimiste în ceea ce privește relațiile de cooperare cu alte companii. Una din două companii declară că sunt satisfăcute de rezultatele relațiilor de cooperare.

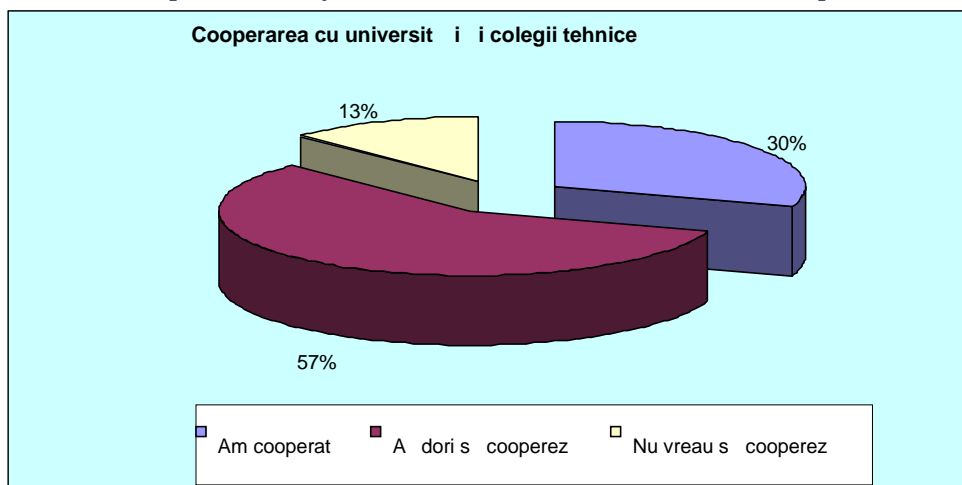

Mergând în profunzime cu relațiile de cooperare în următorul grafic este ilustrat modul în care companiile au cooperat cu firme de consultanță, asociații patronale sau camere de comerț. Companiile ar dori să coopereze cu centre de instruire, universități, centre tehnologice, laboratoare și unități de control al calității. De asemenea, companiile ar dori să mențină cooperarea cu firmele de consultanță, asociații patronale sau camere de comerț. În acest sens ele sunt conștiente de nevoile lor viitoare, dar în acest moment această cooperare nu este suficient dezvoltată.

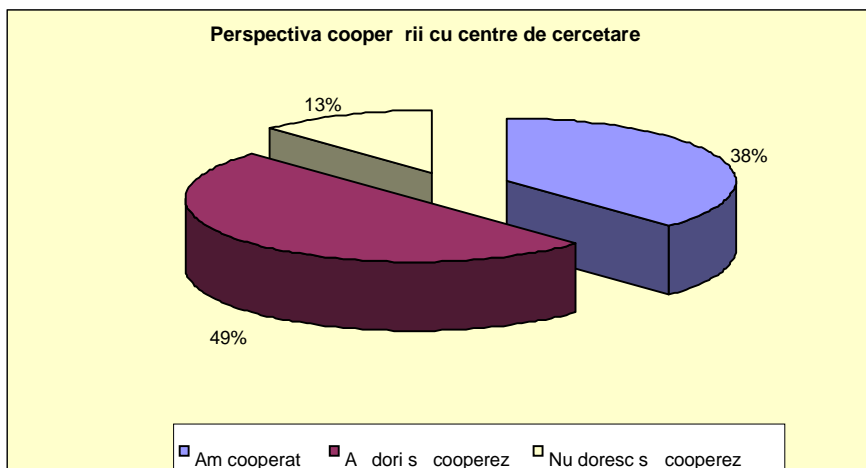

Luând în considerare principalul obiectiv al strategiei regionale de inovare , de a promova procesul de inovare, următorul grafic prezintă modul în care este legat răspunsul privind relația de cooperare cu principalele componente ale sistemului C+D+I din regiune.

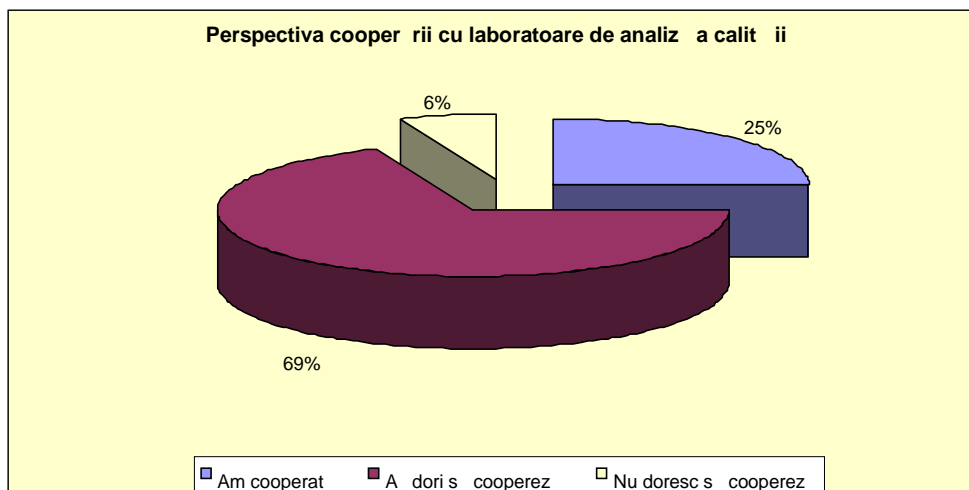
Cooperarea cu universitățile și colegiile tehnice este declarată ca fiind singura relație de cooperare de una din trei companii, dar majoritatea declară intenția de a demara acest proces .

Numai câteva din companii au cooperat cu centre de cercetare, dar unele declară intenția de a demara astfel de relații. Companiile consideră drept un factor cheie viitoarea cooperare de acest gen .

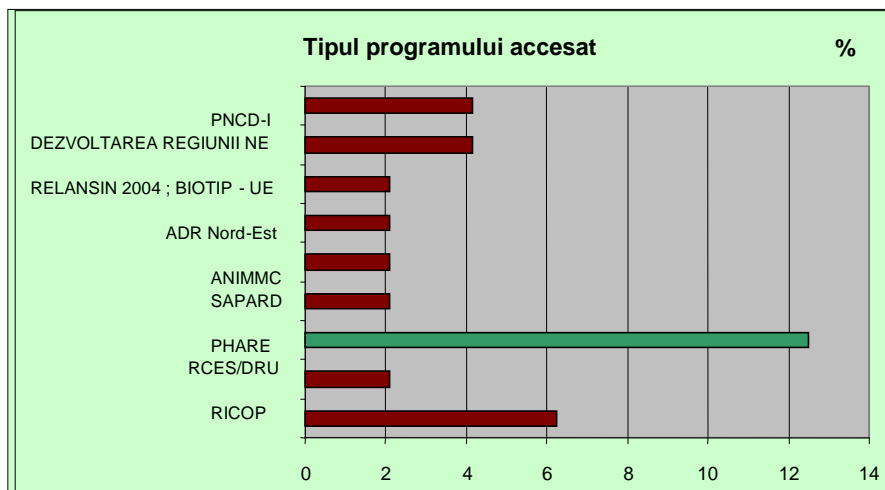

În ceea ce privește cooperarea cu laboratoare de control a calității situația este identică . În acest moment procentul de companii este relativ mic, dar majoritatea și-au exprimat intenția de a începe cooperări de acest gen în viitorul apropiat.

4.1.4 FINAN AREA

Este important de remarcat faptul c majoritatea companiilor intervievate nu au accesat programe de C&D. Numai câteva dintre ele au primit fonduri, în principal din programe PHARE a a cum este ilustrat în graficul de mai jos.

Majoritatea companiilor intervievate i-au exprimat inten ia de a participa la aceste programe .

Informa ia calitativ furnizat de companii cu privire la domeniile în care ar dori s acceseze aceste programe de cercetare pot fi enumerate urm toarele categorii:

- dezvoltarea produsului, brand-ul, logistica i activit ile de marketing
- cercetare i tehnologie
- materiale, în principal de construc ie
- echipamente noi i automatiz ri industriale
- echipamente electronice i TIC: software specializat, sisteme informatice
- finan are în special din Fonduri Structurale
- servicii i turism.

Sugestiile companiilor sunt:

- promovarea cooper rii cu parcurile tehnologice
- facilitarea cadrului legislativ i administrativ
- finan area proiectelor companiilor i diseminarea informa iei legat de finan ri
- promovarea inov rii
- promovarea asocierilor de tip joint-venture

4.2 ANALIZA CERERII

4.2.1 INTRODUCERE

Analiza a fost elaborat în etapa 1 de proiect în baza metodologiei de intervievare și de audit tehnologic dezvoltate cu sprijinul partenerului de proiect Fundecyt Spania. Un număr de 40 de companii orientate pe producție din Regiunea de Nord-Est România au fost selectate și vizitate. Companiile au fost selectate aleatoriu dar au acoperit 13 domenii diferite de activitate. Categoriile de activitate sunt:

Tipul industriei	Numărul companiilor intervievate
TEXTILE	5
INDUSTRIAL MINTE	1
PRODUSE ALIMENTARE	7
CONFECȚII METALICE	6
LEMN	3
FARMACEUTIC	1
MATERIALE DE CONSTRUCȚIE	2
HÂRTIE	2
PLASTIC	3
ECHIPAMENTE IT&ELECTRICE	6
ALCOOL	2
CONSULTANȚI DE PROIECT	1
OFTALMOLOGIE	1

INFORMAȚII DESPRE METODOLOGIA DE ANALIZĂ

Pentru a centraliza informația colectată în timpul interviurilor s-a utilizat un sistem de clasificare în concordanță cu *tehnologia/procesul, structura de management și organizațional, marketing-ul, piața, alte aspecte importante*.

Nevoile de tehnologie/proces se referă la:

- **nevoia de tehnologii noi** – mașini noi automate sau linii de fabricație complet automate, mașini cu comandă numerică, etc);
- **procesul de producție** – nevoia de a îmbunătăți modul în care este condusă fabricația, nevoia de a face procesul mai eficient, nevoia de a descoperi/cumpră/învăța cum să produci mai bine;
- **nevoia de echipament suplimentar** – compania are echipamente moderne dar are nevoie de mai mult echipament pentru a crește productivitatea sau pentru a fi capabil să testeze mai mult în propriile laboratoare.

Structura de management și organizare se referă la:

- **îmbunătățirea managementului** – sistemul de management nu este performant sau corespunzător sau nu a înțeles pasul cu nivelul de dezvoltare al companiei, etc.
- **dezvoltarea și/sau reorganizarea structurii** – structura actuală nu mai este eficientă (este prea mare sau prea mică), compania trebuie să se organizeze pe centre de profit și centre de cost;
- **resursa umană** – aici ne referim strict la nevoia de a investi în resursa umană. Problemele legate de resursele umane vor fi analizate în alt paragraf datorită faptului că este un aspect important care trebuie analizat separat.

- **CDT i/sau departament de crea ie** – aici ne referim doar la necesitatea de a crea un astfel de departament (care va lucra luând în considerare datele furnizate de diferitele studii de pia , sau de a subcontracta astfel de servicii prin cooperarea cu organiza ii i companii de CD, universit i, etc.

Nevoia de marketing se refer la:

- **Strategia de marketing**
  - necesitatea de a testa produsele pe pia înainte de a fi lansate
  - necesitatea analizei oportunit ilor de pia ;
  - necesitatea strategiei de pia în ceea ce prive te brand-ul de produs, promovarea produselor i a companiei
- **Strategia/politica de vânz ri** – ne referim la necesitatea de a avea strategii/politici de pia în concordan cu cerin ele pie ei.
- **Strategia de desfacere** – ne referim la necesitatea de a avea un serviciu de desfacere în concordan cu cerin ele pie ei, de a avea instrumentele necesare (logistica) de a satisface clien ii;
- **Promovarea produsului** – unele companii au produse bune dar nu le promoveaz pe pia .
- **Promovarea companiei** – necesitatea de a construi un brand, de a face cunoscut compania;

Nevoile de pia se refer la necesitatea de a extinde aria geografic a clien ilor la nivel na ional i interna ional (export).

Alte aspecte importante se refer la:

- **Cash flow – sezonier** – unele produse i/sau activit i de vânzare depind de anotimp. Compania trebuie s g seasca o solu ie s men in un bun cash flow i în aceste perioade;
- **Spa iile de produc ie** – compania trebuie s î i îmbun t easc spa iul de produc ie deoarece:
  - Nu ofer condi ii corespunz toare de munc pentru angaja i i ma ini;
  - Nu corespunde standardelor;
  - Nu corespunde cerin elor legale;
  - Etc.
- **Gama sortimental** - se refer la faptul c o companie trebuie s î i dezvolte noi produse în scopul satisfacerii cererii;
- **Parteneriate** - se refer la faptul c o companie trebuie s încheie parteneriate în scopul satisfacerii anumitor nevoi sau pentru a surmonta anumite probleme ;
- **Furnizori noi/mai mul i** – se refer la faptul c o companie trebuie s g seasc noi furnizori de materii prime (deoarece calitatea actual nu este suficient sau sistemul de livrare nu avantajeaz compania sau furnizorul nu poate oferi suficient materie prim , etc).

4.2.2 NEVOIA DE TEHNOLOGII NOI

Cele mai multe companii au nevoie urgent de tehnologii noi. Toate acele companii, dac ar instala tehnologii noi, vor avea nevoia de redefinire a **procesului de produc ie**; jum tate din companii trebuie s î i îmbun t easc procesul de produc ie.

Majoritatea covâr itoare a companiilor trebuie s achiziioneze noi echipamente. Legat de tehnologie i procesul de produc ie am realizat c exist o diferen strâns între companii. Un num r foarte mic de companii care au un nivel relativ bun de tehnologie dar cele mai multe ar trebui s î i reformuleze sistemul de produc ie.

Trebuie luat în considerare faptul că soluțiile tehnologice învechite existente astăzi se reflectă în calitatea slabă a produsului finit în termeni de calitate și cost.

4.2.3 CEREREA DE FORȚĂ DE MUNCĂ

Prima cerință în ceea ce privește forța de muncă este lipsa ei. Pe de o parte este nevoia exprimată de forță de muncă necalificată sau cu specializări reduse, iar pe de altă parte, este nevoia de forță de muncă cu nivel mediu și superior de calificare.

Aceasta se întâmplă deoarece mulți români au plecat din România în căutare de salarii mai bune. Companiile românești nu îi permit o salarizare mai bună deoarece aceasta ar conduce la creșterea costurilor de fabricație. Iar dacă măresc prețul produsului nu mai pot fi competitive pe piață.

Cererea de forță de muncă dispusă să lucreze în special în locuri de muncă slab plătite, echivalează cu lipsa calificării sau un nivel redus de calificare, fapt ce este caracteristic industriilor unde multe din etapele de fabricație sunt administrate manual, ex textile, lemn, confecții metalice și produse alimentare. Un nivel de interes și o motivare superioară a forței de muncă să lucreze în anumite sectoare este cea de a doua nevoie pe care o exprimă companiile. Acest aspect este tipic pentru următoarele industrii: textile, lemn, confecții metalice și produse alimentare. Muncitorii preferă însă să meargă să lucreze în străinătate pentru astfel de posturi deoarece sunt mai bine plătite.

O altă cerință importantă este cea legată de dificultatea de a găsi lucrători cu nivele ridicate de *educare/specializare*. Această nevoie este foarte des întâlnită în industriile IT& Echipamente electrice și Confecții Metalice.

Restul companiilor nu au această nevoie deoarece nivelul necesar de specializare poate fi asimilat în programele de instruire oferite de companiile angajatoare.

4.2.4 CERINȚE DE PIAȚĂ

Cea mai frecventă cerință de piață este nevoia unei strategii de marketing. Majoritatea companiilor intervievate au dificultăți la acest capitol.

Strategia de marketing trebuie să se focalizeze pe analiza nevoilor de piață, testarea produselor și în final pe promovarea produselor și a companiei. Companiile nu cercetează piața pentru a-și testa produsele înainte de lansare. Este foarte relevant faptul că strategia de fabricație a companiei trebuie să fie acordată cu cerințele și nevoile pieței. În general produsele companiei sunt similare altor produse existente pe piață. Ele nu iau în calcul evoluția nevoilor pieței.

Peste jumătate din companii au nevoie de un plan de branding sau un plan bun de promovare. Raportat la datele din analiza cererii acest aspect este foarte important deoarece rata cererii este foarte mare. Mai mult, această cerere va crește odată cu dezvoltarea companiilor și diversificarea producției deoarece ele vor trebui să abordeze noi piețe.

A doua cerință legată de piață sesizată de companii este aceea de promovare a produselor. În unele cazuri produsele au suficientă calitate și piața are nevoie de ele dar adevărul este că produsele au dificultăți în a fi recunoscute pe piața a căreia ar trebui.

A treia cerință este legată de promovarea companiei și de managementul brand-ului care poate fi sesizată la jumătate din companii.

Strategiile și politicile de vânzare și desfacere sunt ultimele două ca importanță în sectorul de marketing. Aceasta nu înseamnă că aceste companii nu ar trebui să fie îngrijorate mai concret de aceste aspecte dacă

doresc să îmbunătătesc producția. Aceste strategii și politici sunt o nevoie repetitivă care ar trebui adresată în special în sectoarele textile, lemn și produse alimentare.

4.2.5 CEREREA DE STRUCTURĂ ORGANIZATIONALĂ

Aproape jumătate din companii trebuie să își schimbe orientarea structurii organizationale sau trebuie să își reorganizeze departamentele deoarece ele nu sunt deloc eficiente.

Jumătate din companii au nevoie de crearea unui departament care să țină cont de rezultatele unor studii de piață sau să subcontracteze aceste activități prin cooperarea cu organizații de cercetare-dezvoltare, universități, etc. Această cerință este tipică pentru industria de confecții metalice și textile precum și pentru departamentele de CD pentru sectoarele IT și de echipamente electrice. Cele mai multe companii nu au mari dificultăți în acest sens deoarece aceste nevoi se vor croniciza în momentul majorării producției când vor fi nevoite să găsească pieșe de desfacere pentru noile produse.

Jumătate din companii au nevoie de spații de producție extinse sau noi. Aceasta se observă în special în cazul industriilor IT și de echipamente electrice.

4.2.6 PIAȚA PRODUSE

În mod curent, *unele companii trebuie să își extindă piața sau sunt interesate să o facă.* Unele dintre ele sunt interesate să își extindă piața la nivel național iar altele la nivel internațional. Este foarte relevant de remarcat că în cazul sectorului metal-mecanic se resimte nevoia unei pieșe externe de desfacere. În general companiile pot furniza piese de schimb pentru producători externi de mână.

A doua necesitate este faptul că trebuie să își diversifice producția în scopul extinderii pieșei de desfacere.

Apoi se mai observă *nevoia de a găsi un partener și noi furnizori de materii prime.*

Următoarea cerință frecventă este faptul că *producția sau desfacerea depind de anotimp.* Acest aspect este important mai ales pentru procesorii de lapte sau producătorii de materiale de construcție. Pentru industria alimentară (*procesorii de lapte*) producția descrește în timpul anotimpului rece datorită lipsei de materie primă (lapte) și calitatea laptelui produs în anotimpul rece este mai redusă. Aceste companii trebuie să găsească soluții pentru a-și menține un bun cash-flow. Ar putea produce mai mult în anotimpul cald; stoca și vinde în perioada sezonului rece.

Pentru *producătorii de materiale de construcție* sezonul rece are impact negativ datorită stagnerii lucrărilor exterioare în perioada rece. Soluția ar putea fi dezvoltarea de noi tipuri de materiale de construcție de interior, cooperarea cu organizații de cercetare dezvoltare pentru a găsi soluții adecvate de natură chimică. Aditivul chimic ar preveni înghețarea betonului la temperaturi sub 0°C.

4.3 ANALIZA OFERTEI

4.3.1 INTRODUCERE

Sectoarele CDI, TT și IT sunt caracterizate de o evoluție influențată de o serie de schimbări referențiale, cauzate de participarea României în procesul de pregătire pentru aderare.

În prezent, multe programe CDI sunt dezvoltate la nivel național după cum urmează :

Planul Național pentru Cercetare și Inovare – al cărui scop principal este crearea unor noi surse de dezvoltare și inovare pentru economie și societate, care să răspundă unor cerințe specifice sau cerințelor internaționale pentru integrarea sistemului științific și tehnologic românesc.

Programul Național „Dezvoltarea inovării și a infrastructurii de transfer tehnologic” – INFRA-TECH, aprobat prin Hotărârea de Guvern 128/2004, instrument care va furniza sprijin

financiar și logistic în crearea și dezvoltarea instituțiilor specializate în inovare și va asigura infrastructura de transfer tehnologic, inclusiv de tipul parcurilor tehnologice și tiinifice;

O gamă largă de măsuri au fost luate la nivel național și regional pentru crearea și dezvoltarea unor noi infrastructuri în domeniul CDI. Principalele activități inițiate, aflate în plină evoluție astăzi, se referă la următoarele exemple:

Înființarea unor institute naționale de cercetare și dezvoltare în sectoare strategice ale economiei naționale precum și în domenii de interes public ca urmare a rezultatelor evaluării efectuate în baza metodologiei din Hotărârea de Guvern 135/1996;

Au fost organizate activități de cercetare și dezvoltare, design și consultanță de specialitate în universități, care sunt desfășurate în cadrul unor departamente dedicate, facultăți sau unități proprii de cercetare tiințifică, inclusiv colaborarea cu alte institute naționale sau internaționale de educație și cercetare;

Spre deosebire de dezvoltarea unor „centre de excelență” – nuclee de cercetare, centrele de activitate ar trebui să atingă un nivel calitativ recunoscut la nivel European/internațional prin programul RELANSIN, lansat în cadrul Planului Național pentru Cercetare, Dezvoltare și Inovare; Dezvoltarea infrastructurii de inovare prin programul RELANSIN are drept obiectiv printre altele și crearea și/sau dezvoltarea parcurilor tehnologice/ tiințifice, a centrelor de inovare tehnologică și de sprijinire a afacerilor (CIT/CSA), centrelor de transfer tehnologic, centrelor de informare tehnologică, centrelor pentru dezvoltarea resurselor umane în sectorul CDI, birourilor de legătură cu industria, etc.

Finanțarea Planului Național pentru CDI este asigurată în procent de 30% din sectorul privat, un nivel insuficient pentru nevoia crescândă de inovare din economie.

Contextul general descris mai sus, a fost cadrul în care analiza ofertei s-a implementat cu contribuția expertizei partenerului de proiect Metron Srl Italia. Interviuurile conduse au adus informații suplimentare despre sistem, precum și despre partenerii implicați în sistemul regional de cercetare și inovare. 38 de organizații au fost identificate ca și grupuri în regiune iar reprezentanții acestora au fost identificați ca și lideri de opinie care ar putea descrie contextul din punct de vedere intern și preferențial.

Concluziile indică pe de o parte, că cercetarea este percepută *ca o chestiune pur tiințifică și academică; pe de altă parte IMM-urile nu și-au maturizat suficient o viziune clară asupra rolului universităților și centrelor de cercetare&dezvoltare asupra esutului industrial* iar potențialul acestora nu este cunoscut suficient, subestimat și uneori neexprimat.

Trebuie menționat faptul că Regiunea de Nord-Est a României are un ridicat potențial tiințific, o rețea destul de dezvoltată de universități și institute, care manifestă interes în adaptarea la condițiile economiei de piață dar cu relații de colaborare relativ slabe cu mediul de afaceri (în special activitățile productive).

În ciuda acestui fapt, *viziunea globală a actorilor de cercetare&dezvoltare este încă parțial și centrată prea mult înspre economia națională și înspre mediul academic.*

4.3.2 OFERTA DE TEHNOLOGII NOI

Deși universitățile și centrele C&D nu au o ofertă clară în ceea ce privește tehnologiile noi, au totuși în prezent câteva probleme cheie de rezolvat.

Slăbiciunea financiară și mentalitatea IMM-urilor (care subestimează posibilitățile universităților) sunt vâzute ca principalele obstacole care stau în calea transferului.

Soluțiile posibile oferite de furnizorii C&D sunt următoarele:

- Gruparea IMM-urilor cu dificultăți similare, pentru a le permite să atingă proiecte de volume suficiente care să permită evitarea pierderilor financiare;
- Repetarea proiectelor cu aceeași companie în scopul îmbunătățirii relației cost-eficienței.
- Implicarea studenților și cercetătorilor în proiecte de transfer de tehnologie.

4.3.3 OFERTA DE MARKETING

Multe din organizațiile interviuate au privit marketing-ul ca pe un instrument strategic, dar mai degrabă ca pe un instrument de publicitate decât o metodologie strategică.

Abordarea marketing-ului poate fi definită ca una de sus în jos, care în general nu este construită și planificată ca răspund unor nevoi și a teptelor concrete venite din partea IMM-urilor.

Multe din organizațiile interviuate nu implementează periodic acțiuni specifice de marketing adresate industriei. Pentru celelalte organizații, marketing-ul este făcut prin intermediul web-site-ului, al publicațiilor elaborate sau prin participarea la seminarii, întâlniri, etc. Cu alte cuvinte, marketing-ul nu este observat ca o activitate sistematică structurată și inclusă în planificarea curentă a organizațiilor.

Un element relevant rămâne aspectul financiar al unor astfel de activități. De aceea, *oferta de C&D nu ajunge la IMM-uri pe cât vreme canalele de comunicare cu acestea sunt limitate la domeniul academic*. Aceasta înseamnă că fluxul informațional nu ajunge la companii.

4.3.4 OFERTA DE SERVICII ORGANIZAȚIONALE

Puținele exemple găsite de organizații independente de transfer tehnologic sunt ASOCIAȚIA CAST (NGO), creată în interiorul Facultății de Economie și **TECHNOPOLIS IA I** indicat de Institutul de Cercetări pentru Fibre Sintetice Iași. Rolul acestor organizații este de a pune în legătură universitățile și întreprinderile.

De regulă Centrele de Cercetare se percep și se descriu ca și organizații de interfață, în timp ce tocmai această interfață nu există de fapt.

Este evident că organizațiile de transfer tehnologic nu sunt percepute ca un potențial care ar putea fi valorificat în beneficiul teritoriului.

4.4 ANALIZA TRANSFERULUI TEHNOLOGIC

4.4.1 TRANSFERUL TEHNOLOGIC DIN UNIVERSITATE ÎN INDUSTRIE

Există legături cu sectorul privat. Este clar că este o *lipsă de canale precise și productive de cooperare*, în unele cazuri chiar de comunicare la nivele instituționale.

Există colaborare dar nu strânsă sau nu în mod regulat. Unele universități organizează regulat schimburi de personal cu sectorul industriei, dar numai pentru studenți. În general, organizațiile sunt conștiente de nevoia de a coopera într-o rețea de parteneri similari sau complementari.

4.4.2 ORGANIZAȚII DE TRANSFER TEHNOLOGIC

În mod frecvent, nu există o opinie bună privind îndatoririle celor câteva organizații existente și asupra eficienței unor posibile servicii suport care pot fi oferite de către acestea (legături dintre furnizorii CD și IMM-uri, identificare surse de finanțare, identificarea soluțiilor de aplicare a produselor din cercetare, etc). Principalele activități ale organizațiilor de transfer tehnologic se referă la consultanță sau ajutor tehnic. De aceea, activitatea de transfer tehnologic nu este punctul lor tare. Vezi *Anexa 3 – Universități și centre de cercetare interviuate*.

La nivel regional, există un singur exemplu de organizație de transfer tehnologic care este CEPROPLAST IMPEX. Restul sunt situate în afara regiunii.

Relațiile dintre organizațiile CD și companii se bazează pe contacte directe și personale. Aceste relații nu sunt structurate și nu se desfășoară în mod regulat.

4.4.3 SUPOORT FINANCIAR

Deși există câteva programe publice de finanțare cum ar fi CEEEX, CNSIS și IMPACT, majoritatea organizațiilor interviuate nu le consideră suficiente pentru a răspunde nevoilor lor reale.

În numeroase cazuri, organizațiile interviuate (cel puțin în persoanele interviuate) nu s-au gândit vreodată să folosească aceste instrumente financiare.

Acest lucru poate fi corelat cu un alt subiect des menționat - *lipsa de informare și coordonare între universități și centre CD și departamentele financiare de sprijin publice sau private.*

Aproape nici o organizație nu are informații despre serviciile de asistență înalt specializate pentru TT. Singurul program menționat a fost IMPACT.

4.5 ANALIZELE SWOT SECTORIALE ȘI CONCLUZII

Analiza SWOT pentru cererea de CDI bazată pe analiza cererii și discuțiile din grupul de lucru este următoarea:

ANALIZA SWOT PENTRU CEREREA DE CERCETARE DEZVOLTARE INOVARE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> Existența rezervelor de materii prime pentru anumite sectoare economice (prelucrarea lemnului) Tradiție îndelungată în anumite sectoare – prelucrarea lemnului, industria alimentară, industria textilă, TIC, turism, construcții de mașini Potențial ridicat de resurse umane calificate Existența de personal înalt calificat în sectorul TIC și industria textilă Existența unor companii dinamice, interesate în activități inovative (formatori de opinie, lideri de ramură/sector) Dorința de dezvoltare, de a fi competitivi pe Piața Europeană Număr de IMM-uri în creștere Mediu adecvat (peisaje, moștenire istorică și culturală) și condiții pentru dezvoltarea turismului Nivel ridicat de multilingvism 	<ul style="list-style-type: none"> Nivel scăzut al culturii antreprenoriale Nivel insuficient de noi tehnologii Nivel insuficient de cooperare între IMM-uri și universități/unități CDI Slabă dezvoltare a ariilor (zonelor) industriale Lipsa resurselor umane cu calificare scăzută și medie Lipsa unui management bun al resurselor umane, insuficiența aplicării politicilor de marketing în cadrul IMM-urilor Diferențe în dezvoltarea companiilor Servicii suport insuficiente pentru IMM-uri Dezvoltare insuficientă a infrastructurii de transport și broadband Nivel ridicat al birocratiei, taxe, fiscalitate Insuficientă promovare a modelelor de bună practică și a poveștilor de succes
OPORTUNITĂȚI	RISCURI
<ul style="list-style-type: none"> Poziție geografică bună ca și granița de est a Uniunii Europene Integrarea României în Uniunea Europeană Oportunități de finanțare naționale și internaționale Moment oportun pentru atragerea de investitori străini Potențial de a crea clustere, industrii 	<ul style="list-style-type: none"> Percepție și valorificare insuficientă a oportunităților ca Stat Membru al UE Competitivitate insuficientă a IMM-urilor pe Piața Europeană Migrația forței de muncă înalt calificate Nivel ridicat al importului de produse de pe Piața Europeană – fenomenul globalizării

<ul style="list-style-type: none"> externalizate (outsourcing) Flux al cetățenilor români care lucrează în străinătate cu aptitudini îmbunătățite Existența condițiilor (cerere) pentru dezvoltarea sectorului de servicii pentru IMM-uri 	
--	--

Pe de altă parte, analiza SWOT pentru oferta de cercetare-dezvoltare-inovare (CDI) este următoarea:

ANALIZA SWOT PENTRU OFERTA DE CERCETARE DEZVOLTARE INOVARE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> Bună reprezentare și recunoaștere a unităților CD în regiune și la nivel internațional Număr mare de studenți (în special la universitățile tehnice) Interes al universităților de a avea activități C&D (angajamentul profesorilor) Rezultate foarte bune în cercetarea fundamentală Unitățile CDI interesate de a avea o viziune internațională (contacte, proiecte, schimb de personal și studenți) Existența infrastructurii de bază pentru cercetare-dezvoltare-inovare 	<ul style="list-style-type: none"> Mediu nefavorabil (cadru legal, percepție diferită a activităților C&D în universități – întreprinderi) Lipsa încrederii între universități/unități C&D și unitățile de transfer tehnologic (TT) și IMM-uri Nu există interes pentru a încuraja legăturile (cooperarea) cu întreprinderile (orientare accentuată spre instruire) Lipsa unei culturi de marketing privind rezultatele din sectorul cercetare-dezvoltare (C&D) (nu sunt conștienți de această necesitate) Nu există instrumente moderne/echipamente pentru activități cercetare-dezvoltare (C&D) (universități private, unități publice de cercetare-dezvoltare) Neutilizarea economică a licențelor/patentelor și taxe ridicate pentru înregistrarea acestora
OPORTUNITĂȚI	RISCURI
<ul style="list-style-type: none"> Integrarea României în Uniunea Europeană Oportunități de finanțare din surse naționale și internaționale Moment oportun pentru regiune pentru atragerea investitorilor străini Posibilitatea de a planifica viitoarea orientare de dezvoltare a regiunii Mediu de afaceri dinamic Grad ridicat de conștientizare a sectorului C&D privind rolul hotărâtor al sectorului economic Existența Institutului Național de Inventivitate în Iași 	<ul style="list-style-type: none"> Migrația forței de muncă calificată din sectorul C&D Lipsa coordonării între diferite politici sectoriale Lipsa unei structuri care să integreze sistemul de inovare la nivel regional Cadru legislativ nefavorabil (inclusiv parteneriate)

Situația IMM-urilor, ilustrată ca urmare a analizei, arată că IMM-urile produc pentru piețe aflate în creștere și își înnoiesc echipamentele, odată cu procesul de modernizare a piețelor și structurilor. Acest efort din partea companiilor poate fi suportat, după cum au enunțat, prin finanțare, ajutor financiar pentru echipamente noi și dezvoltarea de noi produse. De fapt, companiile intervievate au menționat achiziționarea de echipamente ca o principală activitate inovativă în al doilea rând activitatea de instruire.

Acest lucru este similar cu rezultatul obținut ca urmare a analizei cererii. ***Cea mai importantă solicitare a companiilor în vederea dezvoltării și pentru a fi competitive pe Piața Europeană este accesul la tehnologii noi și moderne.*** În ciuda nevoilor financiare, există soluții posibile cum ar fi gruparea IMM-urilor similare. ***Nevoia de forță de muncă, în special cea cu un nivel scăzut de calificare, este cea de-a doua prioritate.*** Soluționarea primei priorități poate fi o parte importantă întrucât cu o tehnologie adecvată necesitatea forței de muncă slab calificate poate fi redusă.

Pentru forța de muncă mediu și înalt calificate nu există încă o cooperare consolidată între universități și industrie și structurile de interfață care aproape nu există.

Cea de-a treia nevoie este un instrument bun de marketing - chiar dacă universitățile și centrele de cercetare nu văd în această nevoie o activitate sistematică ce trebuie structurată și inclusă în planificarea obișnuită a organizației.

O structură organizațională adecvată este cea de-a patra nevoie a companiilor interesate în atingerea unui nivel competitiv. Companiile solicită un departament capabil să interpreteze/prelucreze informații/date de pe diferite piețe. Această activitate ar putea fi realizată de către centrele C&D și universități iar legăturile dintre acestea ar trebui să îmbunătățească deja această activitate.

De aceea companiile dezvoltă activități inovative la nivel intern cu departamentele de C&D, mai este cale lungă până la creșterea gradului de inovare.

Dacă IMM-urile au lucrat cu universități și centre de cercetare, a fost atins un nivel bun al gradului de inovare deoarece majoritatea universităților și centrelor C&D sunt interesate în mod real să dezvolte asemenea activități. În vederea atingerii acestui obiectiv, este convenabil să fie create companii care să facă legătura între nevoia acestor companii și oferta universităților întrucât structurile de transfer tehnologic nu lucrează în mod corespunzător.

5. DESCRIEREA POLITICILOR EXISTENTE DE INOVARE DIN ROMÂNIA

Viitoarea Strategie Regională de Inovare a Regiunii Nord-Est din România va trebui să fie integrată pe aceeași linie cu Programul Operațional Sectorial “Creșterea Competitivității Economice” (2007-2013) și Programul Operațional Regional (2007-2013).

Strategia Regională de Inovare ce va fi implementată în cadrul ambelor programe include ambele capitole dedicate Cercetării și Dezvoltării și cel privind Inovarea. Vezi *Anexa 4 – Sursele de finanțare pentru inovare*.

Experiența de pre-aderare privind programele de finanțare va constitui un element esențial pentru definirea unei strategii noi globale, dedicată C&D și la configurarea unei societăți informaționale avansate și competitive.

5.1 PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL “CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE” (2007-2013)

Programul Operațional Sectorial “Creșterea Competitivității Economice” este unul din cele apte instrumente, din Obiectivul convergențelor, care sprijină atingerea priorităților Cadrului Național Strategic de Referință (CNSR) și Planului Național de Dezvoltare 2007-2013 (PND), cu scopul de a îndeplini obiectivul strategic al politicilor de coeziune economică și socială din România și de a realiza legăturile adecvate cu politicile europene și Strategia Lisabona care sunt focusate pe politici de creștere economică și creare de locuri de muncă.

România are o serie de puncte slabe care justifică crearea unor programe care să contribuie la creșterea competitivității economice.

Aceste puncte slabe sunt:

- Diferențe la nivel de competitivitate și tehnologie comparativ cu UE datorită integrării reduse pe piață și productivității reduse
- Rata investițiilor în producție redusă
- Productivitate scăzută în sectorul manufacturier
- Reducerea investițiilor în dotări tehnice, în special pentru întreprinderile mari
- Acces insuficient al IMM-urilor la o finanțare adecvată (subcapitalizare)
- Nivel scăzut de conformare a IMM-urilor cu standardele europene
- Nivel scăzut de internaționalizare a activităților de afaceri
- Lipsa capacității instituționale de a crește la nivel economic prin cooperare/networking
- Dezvoltare insuficientă a unei baze dinamice antreprenoriale
- Lipsa sprijinului de afaceri și ghidare
- Insuficientă dezvoltare a economiei bazate pe cunoștințe
- Nivel scăzut al cheltuielilor C&D publice și private
- Infrastructura C&D învechită și lipsa cercetătorilor cu aptitudini manageriale
- Nivel scăzut al cooperării/parteneriatului dintre centre de cercetare, universități și companii
- Număr scăzut de patente și de aceea, insuficienta valorificare a cercetării
- Structuri de transfer tehnologic insuficiente și subdezvoltate
- Hub-uri/poli de excelență insuficienți
- Implicare directă limitată în descoperirea industriei în activități de cercetare
- Prezență insuficientă a computerelor și a accesului la infrastructura de comunicații
- Utilizare insuficientă a e-serviciilor publice (e-guvernare, e-sănătate, e-învățare)
- Nivel scăzut al gradului de complexitate privind accesul IT și cultura antreprenorială (e-business)
- Insuficiențe majore în sectorul energiei
- Tehnologii de producere a energiei depășite și poluante

- Consum mare de energie în procesele de producție
- Pierderi mari de energie electrică /termică, în rețele de transport/distribuție petrol și gaz
- Valorificarea scăzută a surselor de energie regenerabilă
- Insuficientă valorificare a potențialului turistic important
- Promovarea insuficientă a turismului
- Capacitate insuficientă de coordonare a inițiativelor de marketing/branding

În acest context, **Programul Operațional Sectorial** a fost creat cu scopul de a crește productivitatea companiilor românești, în concordanță cu principiile unei dezvoltări durabile și pentru reducerea disparităților comparative cu productivitatea medie a UE. **Întâlnirea este o creștere anuală medie a PIB pe angajat cu aproximativ 5,5%**. Aceasta va permite României să atingă aproximativ 55% din media productivității UE până în 2015.

Deși România a înregistrat progrese considerabile în ultimii ani, diferențele în ceea ce privește competitivitatea, comparate cu alte state membre UE sunt foarte mari. Motivele pentru această rămânere în urmă sunt în legătură cu toți factorii de sprijin pentru competitivitate. Sintetic, acestea se reflectă printr-o competitivitate scăzută, care poate fi văzută ca o problemă emblematică a competitivității românești.

În acest context, **obiectivele specifice ale programului** sunt:

- Consolidarea și dezvoltarea într-o manieră sustenabilă a sectorului productiv românesc
- Stabilirea unui mediu favorabil pentru dezvoltarea sustenabilă a întreprinderilor
- Creșterea capacității C&D, stimularea cooperării dintre instituțiile CDI și întreprinderi și creșterea accesului întreprinderilor la CDI
- Valorificarea potențialului ICT și aplicarea ICT în sectorul public și sectorul privat (întreprinderi, cetățeni)
- Creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sustenabilă a sistemului energetic

Pentru atingerea acestui obiectiv, Strategia Regională Inovativă va trebui:

- să se adreseze punctelor slabe din sectoarele industriale existente și tehnologiilor consumatoare excesiv de energie, depășite și poluante
- să diversifice baza productivă pentru a se evita interdependența cu produsele cu valoare adăugată scăzută
- să contribuie la depășirea diferențelor dintre activitățile C&D și aplicațiile industriale ale acestora și să promoveze sectoarele inovative de cercetare
- să contribuie la creșterea dezvoltării eficiente și sustenabile a sectorului energetic ca factor de competitivitate în ansamblu, cu atingerea aspectelor de eficiență energetică de către utilizatorii finali

Principalele linii de intervenție privind inovarea, care vor fi luate în calcul în elaborarea strategiei sunt:

Axa Prioritară 1: Un sistem inovativ și eco-eficient de producție

Obiective:

- Consolidarea și dezvoltarea sustenabilă a sectorului productiv din România
- Realizarea unui mediu favorabil pentru dezvoltarea întreprinderilor

Arii de intervenție:

1. Investiții productive și de mediu și pregătirea pentru concurența pe piața întreprinderilor, în special a IMM-urilor
  - a) Sprijin pentru înțirirea și modernizarea sectorului productiv prin investiții tangibile și intangibile:
    - Sprijin pentru investiții în tehnologie, echipamente, mașini, condiții de producție
    - Sprijin pentru investiții intangibile: achiziții de patente, mărci, licențe și know-how.
  - b) Sprijin pentru implementarea standardelor internaționale:

- Sprijin pentru implementarea și certificarea sistemelor de management al calității
  - Sprijin pentru implementarea și certificarea sistemelor de management al mediului (EMAS)
  - Sprijin pentru certificarea și etichetarea ecologică a produselor și serviciilor
  - Sprijin pentru dezvoltarea și acreditarea laboratoarelor de încercări și etalonări
- c) Sprijin pentru accesul la piețe noi și internaționalizare
- Servicii de consultanță pentru îmbunătățirea sistemelor de management
  - Sprijin pentru participarea la târguri internaționale, expoziții și misiuni economice
2. Furnizarea de instrumente de finanțare inovative: micro credite, capital de risc, etc.)
3. Dezvoltarea unui antreprenoriat sustenabil:
- a) Dezvoltarea incubatoarelor de afaceri.
  - b) Sprijin pentru consultanță. IMM-urile vor fi sprijinite pentru achiziționarea de consultanță în domenii cum ar fi: elaborarea de proiecte/planuri de afaceri; dezvoltarea de produse/servicii și strategii de dezvoltare a întreprinderii; investiții și aspecte financiare; tehnologia informației și e-business; inovare și drepturi intelectuale de proprietate.
  - c) Sprijin pentru integrarea întreprinderilor în rețele de furnizori și clustere. Scopul acestei operațiuni este de a întări relațiile de cooperare dintre întreprinderi, întărirea lanțurilor și sprijinirea dezvoltării unui cluster.

Axa Prioritară 2: Competitivitate prin Cercetare, Dezvoltare Tehnologică și Inovare

Obiective:

- Creșterea capacității C&D, stimularea cooperării dintre instituțiile CDI și întreprinderi și creșterea accesului întreprinderilor la CDI.

Arii de intervenție:

1. Parteneriate C&D între universități/institute de cercetare și întreprinderi pentru generarea de rezultate direct aplicabile în economie
  - a) Proiecte comune C&D între universități/institute de cercetare și întreprinderi. Această operațiune va finanța în principal cercetarea industrială și activități de dezvoltare care vor genera rezultate economice și vor iniția transformarea rezultatelor cercetării în produse noi sau îmbunătățite, tehnologii și servicii cu o înaltă cerere pe piață. Vor fi încurajate diferite forme de colaborare între întreprinderi și instituții R&D cu scopul de a întări activitățile C&D și transfer tehnologic.
  - b) Proiecte complexe de cercetare care să încurajeze participarea de experți internaționali de înalt nivel.
2. Investiții în infrastructură CDI.
  - a) Dezvoltarea infrastructurii existente de C&D și crearea de noi infrastructuri (laboratoare, centre de cercetare). Această operațiune va sprijini dezvoltarea infrastructurii C&D în cadrul universităților publice și institutelor C&D prin modernizarea laboratoarelor existente, acreditarea laboratoarelor de încercări, etc. și prin crearea de noi infrastructuri (laboratoare, centre/institute de cercetare).
  - b) Dezvoltarea de poli de excelență. Operațiunea va sprijini investiții în dezvoltarea și întărirea relațiilor dintre universități, institute de cercetare și IMM-uri high-tech în sectoare tehnologice dinamice.
  - c) Dezvoltarea de rețele de centre C&D, coordonate la nivel național și în legătură cu rețele europene și internaționale (GEANT, GRID). Această operațiune are scopul de a contribui la implicarea rețelelor de cercetători de importanță majoră pentru viitoarea dezvoltare a țării și a tehnologiei și pentru a dezvolta o infrastructură adecvată să sprijine proiecte mari și complexe de cercetare.
3. Sprijin CDI pentru întreprinderi.
  - a) Sprijin pentru start-up-uri și spin-off-uri în high-tech.
  - b) Dezvoltarea infrastructurii C&D în întreprinderi și crearea de noi locuri de muncă în C&D.

- c) Promovarea inovării în întreprinderi. Operațiunea va finanța achiziționarea de servicii C&D și aplicarea rezultatelor din cercetare-dezvoltare; va stimula activitățile C&D în întreprinderi și dezvoltarea acestora ulterioară în tehnologii, produse, servicii.

Axa prioritară 3: Tehnologia informației și comunicațiilor pentru sectoarele publice și privat

Obiective:

- Sprijinirea competitivității economice prin creșterea interacțiunilor dintre sectorul public și întreprinderi/cetățeni prin utilizarea completă a potențialului TIC.

Arii de intervenție:

1. Susținerea utilizării tehnologiei informației TIC
  - a) Sprijin pentru acces Internet și servicii conexe. Este încurajat sprijinul oferit IMM-urilor și ONG-urile pentru conectarea la Internet.
  - b) Sprijin acordat autorităților locale pentru crearea de rețele broadband și Puncte Publice de Accesare a Internetului
  - c) Sprijin pentru IMM-uri pentru înființarea de rețele broadband și Puncte Publice de Accesare a Internetului în zonele de elecție ale pieței (zone rurale sub-dotate și mici arii urbane).
  - d) Sprijinirea conexiunilor broadband pentrucoli.
2. Dezvoltarea și creșterea eficienței serviciilor publice electronice
  - a) Susținerea dezvoltării de soluții e-guvernare și conexiuni broadband
  - b) Realizarea sistemelor TIC pentru creșterea interoperabilității sistemelor informatice
  - c) Susținerea soluțiilor e-learning
  - d) Susținerea realizării de sisteme, servicii, aplicații electronice de e-sănătate
3. Dezvoltarea e-economiei
  - a) Sprijin pentru sisteme de afaceri integrate și alte aplicații electronice de afaceri
  - b) Susținerea dezvoltării sistemelor de comerț electronic și alte soluții electronice pentru facilitarea afacerilor

Axa Prioritară 4: Creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sustenabilă a sectorului energetic

Obiective:

- Reducerea intensității energiei primare în vederea atingerii nivelului național (40% descreștere până în 2015, comparativ cu 2001) și reducerea poluării din sectorul energetic.

Arii de intervenție:

1. Îmbunătățirea eficienței energetice. Operațiuni indicative:
  - a) Sprijinirea investițiilor în construirea de noi capacități de producere a energiei electrice și termice, rețehnologizarea, modernizarea și reabilitarea celor existente, în scopul creșterii eficienței energetice (centrale/grupuri de producere a energiei electrice și termice, centrale/grupuri de cogenerare, turboagregate).
  - b) Sprijin pentru investiții în instalații, echipamente pentru operatorii economici, în vederea îmbunătățirii eficienței energetice.
  - c) Sprijin pentru extinderea și modernizarea rețelelor de transport și distribuție/furnizare a energiei electrice, gazelor naturale și petrolului, în scopul reducerii pierderilor în rețele și realizarea în condiții de siguranță și continuitate a serviciului de transport și distribuție/furnizare.
  - d) Sprijinirea investițiilor pentru interconectarea rețelelor de transport a energiei electrice și gazului cu rețele europene.
2. Valorificarea resurselor regenerabile de energie. Investiții în actualizarea, reabilitarea și construirea de noi capacități de producție prin valorificarea surselor de energie regenerabile: biomasă, hidroenergie, energie solară, energie eoliană și geotermală, biocombustibili și alte resurse.
3. Reducerea impactului negativ de mediu. Investiții în instalații care reduc nivelul noxelor.

Axele prioritare ale Strategiei României de Creștere și Competitivitate sunt în strânsă concordanță cu liniile de intervenție ale Comisiei Europene privind Cadrul de Referință pentru Inovare și Competitivitate 2007-2013 și iau în considerare liniile stabilite de Comisia Europeană pentru Politica de Coeziune 2007-2013.

5.2 PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL (2007-2013)

Programul Operațional Regional (2007-2013) este realizat pe baza analizelor și reflectă politica de dezvoltare regională din România, conform Legii Dezvoltării Regionale (Legea nr.315/2004) și procesului de descentralizare. Strategia ia în considerare liniile directoare comunitare strategice pentru perioada 2007-2013, Agenda Lisabona, în particular privitoare la precondițiile pentru creșterea economică și de asemenea Agenda Teritorială UE privind sprijinul acordat în vederea unei dezvoltări teritoriale echilibrate.

Acțiunile inovative curente ale Comisiei Europene au scopul de a reduce disparitățile existente între regiunile europene în domeniul inovării și cercetării-dezvoltării, ca și în domeniul utilizării TIC, permițând ca regiunile mai puțin dezvoltate să beneficieze de oportunitățile pe care le oferă noua economie și să depășească dificultățile pe care le prezintă această economie.

Programul Operațional Regional (2007-2013) este în concordanță cu prevederile Cadrului Național Strategic de Referință, contribuind la atingerea obiectivului său global referitor la reducerea disparităților sociale și economice de dezvoltare dintre România și alte state membre UE. Programul Operațional Regional se adresează tuturor celor 5 priorități ale Cadrului Național Strategic de Referință, fiind în corelare cu liniile de dezvoltare următoare de acesta. În comparație cu statele din UE27, regiunile din România sunt mai puțin dezvoltate iar pentru a fi convergente cu alte regiuni din State Membre, resurse numeroase trebuie să fie eficient investite, în timp și spațiu.

Programul Operațional Regional (2007-2013) derivă, în special, din punctele slabe identificate în cadrul analizei socio-economice:

Ac aceste puncte slabe sunt:

- Dependența de agricultură în majoritatea regiunilor, în special în NE, S și SW
- Creșterea disparităților socio-economice în zonele tradițional slab dezvoltate
- Infrastructura socială publică deteriorată /învechită (sănătate, servicii sociale, educație)
- Migrația temporară masivă din zonele cu declin industrial și strâns dependente de agricultură
- Accesibilitate redusă a rețelelor naționale/europene de transport din majoritatea regiunilor
- Reducerea funcțiilor urbane în multe orașe mici și medii
- Infrastructura de afaceri subdezvoltată și distribuită neuniform
- Sectoare de micro-afaceri slab dezvoltate în anumite zone ale țării
- Slabă dezvoltare a sectoarelor de servicii și comerț datorată cererii scăzute din multe zone urbane
- Lipsa unei infrastructuri urbane moderne (apă, canalizare, drumuri moderne, iluminat public) care afectează interesul investitorilor străini

În acest context, a fost creat Programul Operațional Regional (2007-2013) cu scopul de a sprijini dezvoltarea economică, socială, echilibrată teritorial și dezvoltarea sustenabilă a regiunilor din România, conform nevoilor și resurselor lor specifice, cu accent pe dezvoltarea polilor urbani, îmbunătățirea mediului de afaceri și a infrastructurii de bază, pentru a face din regiunile din România, în special cele răsăritice, locuri mai atractive pentru a locui, vizita, investi și munci.

Obiectivele specifice al acestui program sunt:

- Creșterea rolului economic și social al centrelor urbane, printr-o abordare policentrică, pentru a stimula o dezvoltare mai echilibrată a regiunilor
- Îmbunătățirea accesibilității regiunilor și în special a accesibilității centrelor urbane și a legăturilor lor cu ariile înconjurătoare

- Creșterea calității infrastructurii sociale a regiunilor
- Creșterea competitivității regiunilor ca locații pentru afaceri
- Creșterea contribuției turismului la dezvoltarea regiunilor.

Axele Prioritare sunt:

Axa prioritară 1 – Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor - potențialul poli de creștere

Axa prioritară 2 – Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale

Axa prioritară 3 – Îmbunătățirea infrastructurii sociale

Axa prioritară 4 – Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local

Axa prioritară 5 – Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului

Axa prioritară care va fi luată în considerare la elaborarea strategiei regionale de inovare este:

Axa prioritară 4 – Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local

Obiective:

- Crearea și dezvoltarea structurilor de sprijin pentru dezvoltarea afacerilor de importanță locală și regională, reabilitarea siturilor industriale și sprijinirea inițiativelor antreprenoriale locale și regionale pentru crearea de locuri de muncă și creșterea economică durabilă

Domenii de intervenție:

1. Dezvoltarea durabilă a structurilor de sprijinire a afacerilor de importanță regională și locală.

Obiectivul este atragerea investițiilor pentru valorificarea resurselor locale. Activitățile propuse se vor concentra pe furnizarea de sprijin autorităților locale și companiilor (companii administrator) în vederea înființării și dezvoltării structurilor de sprijinire a afacerilor de importanță regională și locală, pentru atragerea întreprinderilor, în special IMM-uri.

Sprijinul va fi oferit pentru dezvoltarea și crearea de noi locații pentru structuri de sprijinire a afacerilor, furnizarea de echipament modern și utilități. Scopul este de a atrage companii inovative care vor activa sau vor beneficia de activități de cercetare.

În acest context, următoarele activități vor fi eligibile:

- Construcția/reabilitarea/extinderea de clădiri exclusiv pentru activități productive și de servicii, cu excepția celor dedicate incubatoarelor de afaceri
  - Reabilitarea/extinderea infrastructurii rutiere din interiorul structurii de sprijinire a afacerilor și a drumurilor de acces
  - Crearea/modernizarea/extinderea utilităților de bază (ap, canalizare, gaze și rețele electrice)
  - Cablare, conectare la rețele broadband etc;
- Reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate și pregătirea pentru noi activități. Reabilitarea acestor arii industriale va sprijini nu doar îmbunătățirea mediului ci va oferi condiții mai bune pentru noi investiții în infrastructură, ceea ce va implica doar activități de îmbunătățire și nu reînnoire completă.
  - Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor. Programul Operațional Regional sprijină dezvoltarea microîntreprinderilor cu activități de producție și servicii și folosirea potențialului endogen al regiunilor (resurse naturale, materii prime, resurse umane, etc). Mai mult, microîntreprinderile vor fi încurajate să utilizeze noi tehnologii și inovații, echipamente IT și servicii cu un rol esențial în creșterea competitivității, productivității și calității serviciilor.

În acest context, următoarele activități vor fi eligibile:

- Achiziția de echipamente și tehnologii moderne productive, servicii, construcții
- Achiziția de sisteme IT (software și echipamente)
- Utilizarea de tehnologii noi în activitatea curentă a microîntreprinderilor
- Relocarea microîntreprinderilor în cadrul structurilor de afaceri
- Extinderea/construirea/reabilitarea/modernizarea spațiilor de producție al microîntreprinderilor
- Activități specifice de dezvoltare.

5.3 CONCLUZII

Într-un cadru managerial și economic care tinde spre o globalizare accentuată a piețelor în care inovarea și informarea apar ca elemente centrale, regiunea este managerul care stabilește condițiile mediului cel mai adaptat pentru punerea în practică a informațiilor menționate anterior și pentru înglobarea proceselor de inovare care permit creșterea competitivității.

Proiectul de față aduce în discuție elaborarea unei strategii care înglobează un set de agenți regionali și generează un sistem în inovarea regională care, pe lângă creșterea eforturilor manageriale în CDI va conduce la îmbunătățirea relațiilor dintre mediile care solicită și oferă tehnologie (mediul de producție și mediul tehnologic care în momentul de față interacționează foarte slab). Din cauza acestui lucru, este necesar să se insiste pe găsirea unui consens între eforturile diferitelor organizații implicate în procesul de inovare (administrație regională, companii, universități, centre tehnologice, asociații, fundații, etc.) astfel încât toate să contribuie la realizarea unei strategii pertinente și coerente definită pe baza consensului.

De aceea, Programul Operațional “Creșterea Competitivității Regionale” (2007-2013) și Programul Operațional Regional (2007-2013) sunt luate în calcul în dezvoltarea Strategiei Regionale de Inovare care va contribui la:

- promovarea inovării la nivel regional, în special IMM-uri
- promovarea parteneriatului între agenți diverși din cadrul sistemului de C&D și companii
- sprijinirea cererilor/nevoilor IMM-urilor
- sprijinirea dezvoltării ofertei tehnologice existente din regiune
- crearea unui cadru de referință pentru dezvoltarea viitoarei strategii și măsurii pentru promovarea inovării

6. PREZENTAREA SECTORULUI BANCAR PENTRU INOVARE

Obiectivele Programului Național de Reform sunt:

- Stabilitate economică și sustenabilitate financiară publică
- Îmbunătățirea competitivității și productivității economice
- Piață de muncă funcțională ceea ce implică forță de muncă mai bine calificată.

România are următoarele întreprinderi majore pentru 2007:

Creșterea PIB	6.5%
Inflație	4.0+1%
Deficit cont	-10.5%
Deficit bugetar	-2.8%
Datorie publică / PIB	14.6%
PIB/locuitor PPS - EUR	9.4

Obiectivul general al Programului Național de Reform din România este de a transforma economia dintr-o economie bazată pe factorii economici determinanți într-o economie bazată pe inovare.

O economie determinată de factorii economici reprezintă stagiul în care sectoarele industriale de succes își trag avantajele din factorii de producție în special. Economia este sensibilă la dezvoltarea și schimbările economice mondiale prin ratele de schimb, care afectează cererea și prețurile aferente acesteia. Într-o economie bazată pe inovare nevoia consumatorului este în continuă creștere și sofisticare iar industriile mondiale de sprijin sunt dezvoltate ca atare. În această etapă nu este relevant importul de tehnologie străină și îmbunătățirea acesteia, ci mai degrabă este vorba despre crearea de noi tehnologii. Domeniul industriilor implicate este de obicei crescut iar importanța serviciilor industriale locale competitive este sporită.

Există șase priorități naționale:

- Competitivitate economică
- Infrastructura de transport
- Infrastructura de mediu
- Dezvoltarea regională
- Dezvoltarea resurselor umane
- Dezvoltare rurală

În vederea atingerii celor 6 priorități, România valorifică 3 categorii de resurse principale:

- 1) Resurse naționale (co-finanțare guvernamentală)
- 2) Fonduri UE (Fonduri Structurale)
- 3) Finanțare privată (bancă)

Utilizarea eficientă a resurselor este o condiție esențială pentru reducerea diferențelor în anii următori. Cel mai mare beneficiu economic pentru România îl reprezintă finanțările europene pentru următorii ani. Aceste fonduri se pot transforma în investiții reale, contribuind la reducerea diferențelor pe termen mediu (33 miliarde Euro în perioada 2007-2013) și nu în ultimul rând contribuind la o bună experiență în folosirea eficientă a fondurilor europene.

România are un nivel scăzut pentru C&D. Acesta reprezintă 0,6% din PIB. Este planificată creșterea acestui indicator până la 0,7% din PIB în 2007 iar pentru 2010 este planificat să atingă valoarea de 3% (1% public și 2% privat). Finanțarea inovării este susținută de către sectorul public, bancă și surse de finanțare private. În România, sectorul privat are o contribuție mai mică decât în rile mai dezvoltate în ceea ce privește finanțarea pentru C&D.

Sectorul TIC din România are un trend crescător cu o cifră de afaceri de 24% în 2006, ajungând la 6,7 miliarde Euro, fiind de 4 ori mai mare ca în 2000 și cu o contribuție de 4% la PIB, având tendința să crească cu 0,2-0,3% anual și reprezentând mai mult de 1 miliard de Euro (+30%).

Intermedierile financiare în România sunt sub media regională și europeană. Există un trend crescător al împrumuturilor, în mod particular în comerț. Rata anuală de creștere compusă RACC între anii 2004-2006 este de 81,9%, dar peste 50% din împrumuturile de consum sunt împrumuturi pentru locuințe. Economia are nevoie de finanțare și competiția efectivă îmbunătățește accesul la finanțare prin reducerea costurilor dobânzilor.

Riscul extinderii deficitului de cont de credit prin creșterea rapidă a împrumuturilor are impact asupra stabilității macroeconomice. O politică monetară constrângătoare ar însemna costuri mai mari pentru bănci.

Riscul largirii deficitului de cont debitor generat de creșterea rapidă a împrumutului s-a reflectat asupra echilibrului monetar și a stabilității macro-economice. Restricționarea politicii monetare ar însemna costuri mai mari suportate de bănci prin îngustarea marjei de profit și ar dezavantaja competitivitatea băncilor locale precum și creșterea potențială a contribuției externe private. Din acest motiv este necesară negocierea unei soluții care să întărească dezvoltarea sistemului bancar dat fiind că băncile cu un sector bancar sănătos se dezvoltă mai repede.

Un sector financiar solid este o condiție esențială pentru un progres economic susținut și atingerea obiectivelor de la Lisabon.

Sistemul Financiar din România este cel mai dinamic sector al economiei. Este dominat de bănci, în mod direct de către furnizorii de servicii bancare. Activele bancare reprezintă 50% din PIB iar fondurile mutuale de încredere 0,2% din PIB. Sustenabilitatea sistemului financiar derivă din situația capitalului de risc de 17,3% și rata împrumuturilor nerecuperate este de 2,8% din total împrumuturi. Capitalul de risc în România este orientat spre extindere și înnoire decât spre investiții în fazele inițiale.

Băncile susțin potențialul de afaceri al IMM-urilor din România. Împrumuturile bancare reprezintă în jur de 8% din datoriile totale ale IMM-urilor. Băncile române trebuie să ofere soluții financiare individuale și flexibile. Aceste soluții trebuie să se concentreze în special pe companii inovative care sunt de 3-4 ori mai puține ca număr comparativ cu Uniunea Europeană.

IMM-urile ar trebui să aibă acces la împrumuturi avantajoase și consultanță în pregătirea proiectelor de investiții finanțate din fonduri europene.

Băncile ar trebui să își analizeze sistemele de management al riscului înspre o mai bună susținere a extinderii înspre sectorul IMM-urilor. Piața de microfinanțare din România este estimată la aproximativ 500 milioane dolari/an. Aproape 80% din noile firme sunt microintreprinderi; există o acoperire insuficientă privind finanțarea: aproape 70% din băncile comerciale furnizează 55% din nevoile financiare. Microfinanțarea încurajează antreprenoriatul, competitivitatea și incluziunea socială. Există aproape 449.000 IMM-uri în România din care aproape 400.000 sunt microintreprinderi.

Structura IMM-urilor după mărime este următoarea:

ACTIVITĂȚI	MICRI MIJLOCII	MICRO
Industria	30.3%	10.6%
Agricultura	3.7%	2.7%
Construcții	9.9%	6.2%
Comerț & Servicii	56.1%	80.5%

Au fost realizate câteva progrese în începerea unei noi afaceri dar pe de altă parte există încă disparități regionale privind prezența băncilor:

RATA DISPARITILOR %	NORD- EST	SUD- EST	SUD- MUNTENIA	SUD- VEST OLTENIA	VEST	NORD- VEST	CENTRU	BUCUREȘTI
Împrumuturi/Locuitor	55.0	71.7	55.9	63.9	82.3	95.4	85.1	353.9
Depozite/Locuitor	38.6	56.3	42.5	43.3	63.5	61.2	73.6	514.5

Un alt aspect important este extinderea continuă a băncilor spre zonele rurale.

Băncile trebuie să se adapteze condițiilor economice de piață. În plus, acestea trebuie să și concentreze activitățile spre dezvoltarea de platforme IT operaționale și există potențial de investiții în infrastructură, potențial uman și rețele de distribuție. Un segment important îl reprezintă investițiile străine directe in-flows (know-how și expertiză). Peste 88% din activele bancare sunt controlate de bănci străine. Oricum, dezvoltarea sectorului bancar depinde de creșterea actuală a economiei reale.

Anul 2007 a fost primul an în care România a fost membru UE iar provocările sunt următoarele:

- Monitorizarea procesului de integrare este o condiție esențială pentru viitorul României
- Conform Strategiei de la Lisabona și Tratatului de la Maastricht, instrumentele structurale trebuie să opereze adecvat prin Programul Național de Reformă și Programul de Convergență
- Continuarea implementării politicii de coeziune UE prin stimularea creșterii sustenabile și crearea de locuri de muncă în vederea realizării coeziunii economice și sociale.

În concluzie, România trebuie să valorifice majoritatea punctelor tari și oportunităților în vederea realizării stabilității macroeconomice și unei creșteri economice puternice.

Surse:

- Strategia Lisabona-Semnăle pentru România și sectorul bancar din România, 2007 Dr. Nicolae D. Nila CEO

7. ANALIZA SWOT GENERAL

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Existen a unor resurse umane bine pregătite ce activează în sectorul CDI și IT • Existen a a trei centre universitare care au în preocupările de bază cercetarea științifică, inventica, inovarea tehnologică, IT • Existen a infrastructurii de bază pentru cercetare, dezvoltare, inovare și transfer tehnologic, 79 de unități (cca.12% din numărul total la nivel național) • Existen a în regiune a 13.3% din întreprinderile cu activitate de inovare existente la nivel național • Existen a în regiune a unor firme specializate în producerea de software și furnizarea serviciilor IT • Infrastructura de telecomunicații bine dezvoltată și cu un grad ridicat de acoperire • Existen a drumului european E85 ce străbate regiunea pe direcția nord-sud, a coridorului pan-european IX și a celor trei aeroporturi internaționale Bacău, Iași și Suceava • Existen a unor domenii de activitate cu potențial de dezvoltare, inclusiv prin inovare, cum ar fi: prelucrarea superioară a lemnului, industria alimentară, industria textilă, ITC, mașini unelte și echipamente, agricultură biologică, turism, dezvoltare durabilă a sectorului energetic 	<ul style="list-style-type: none"> • Insuficiența finanțării a sectorului CDI atât din surse publice cât și private • Nivel redus al investițiilor în modernizare, rețehnologizare • Insuficiența colaborare între centrele de cercetare/universități și mediul de afaceri în utilizarea rezultatelor cercetării și realizării transferului tehnologic către economie • Accesarea insuficientă de către companii a finanțării disponibile (credite, granturi) • Număr redus de întreprinderi certificate ISO • Ponderea scăzută a investițiilor străine în Regiunea Nord-Est • Productivitatea muncii scăzută la nivelul Regiunii Nord Est • Nivelul redus al culturii antreprenoriale și inovative
OPORTUNITĂȚI	RISCURI
<ul style="list-style-type: none"> • Aderarea României la UE, importanța inovării fiind recunoscută în cadrul politicilor europene • Oportunități de finanțare a proiectelor CDI prin Programul FP7 și prin fondurile structurale • Creșterea gradului de conștientizare a rolului sectorului CDI în dezvoltarea economică a regiunilor • Posibilitatea dezvoltării mediului de afaceri ca rezultat al construcției parcurilor industriale științifice și a incubatoarelor de afaceri • Creșterea dinamicii sectorului IMM • Dezvoltarea din ce în ce mai rapidă a comerțului electronic și a pieței e-business • Creșterea interesului companiilor străine de a-și localiza filiale datorită aderării României la UE • Posibilitatea ca, prin modernizarea aeroporturilor din regiune, acestea să susțină mediul de afaceri regional și să devină puncte de plecare pentru itinerariile turistice regionale • Posibilitatea dezvoltării schimburilor comerciale datorită amplasării regiunii pe viitoarea graniță de Est a Uniunii Europene • Dezvoltarea primei strategii regionale pentru inovare 	<ul style="list-style-type: none"> • Migrația forței de muncă calificate și specializate din cercetare-inovare către alte regiuni și țări care oferă un salariu mai motivant • Competitivitatea redusă a firmelor din regiune pe piața europeană • Creșterea volumului de produse de import pe piața românească • Nivelul mare al pirateriei în IT pune în pericol dezvoltarea acestui sector; • Disponibilitate redusă a întreprinderilor pentru realizarea de cheltuieli în CDI, în special datorită implicărilor financiare • Inexistența unei structuri care să integreze sistemul de inovare la nivel regional • Lipsa de coordonare între diferitele politici sectoriale cu implicații în dezvoltarea sectorului CDI

8. VIZIUNE ȘI MISIUNE

8.1. VIZIUNE

Inovarea este baza competitivității economice a Regiunii Nord-Est

8.2. MISIUNE

Strategia regională inovativă încurajează creșterea competitivității economice în Regiunea Nord-Est prin crearea și dezvoltarea companiilor inovative, introducerea de tehnologii moderne în unitățile de cercetare – dezvoltare – inovare, valorificarea acestei infrastructuri și stimularea parteneriatului între universități, instituții de cercetare și companii.

8.3 OBIECTIVE SPECIFICE

- Dezvoltarea cunoașterii și generarea, difuzarea și utilizarea inovării printr-un sistem eficient de transfer și comercializare a inovării
- Creșterea valorii adăugate regionale și generarea de noi activități economice
- Promovarea unui mediu economic și social adecvat extinderii și menținerii procesului inovativ și culturii antreprenoriale

8.4 DOMENII DE INTERVENȚIE

Mai jos sunt prezentate propunerile de priorități importante, fiecare dintre acestea incluzând câteva activități care pot fi dezvoltate în regiune. Ideea de a furniza aceste activități este de a îmbunătăți dialogul regional ca bază a unor activități potențiale, care se vor desfășura ca activități pilot pe termen mediu.

PRIORITĂȚI

1. Îmbunătățirea capacității de cercetare – dezvoltare - inovare a instituțiilor din Regiunea Nord-Est în scopul creșterii competitivității economice regionale

2. Dezvoltarea capacității întreprinderilor de a fi inovative, inclusiv îmbunătățirea infrastructurii de sprijin a afacerilor.

3. Dezvoltarea culturii antreprenoriale inovative în Regiunea Nord-Est

4. Îmbunătățirea resurselor umane

1. ÎMBUNȚIREA CAPACITĂȚII DE CERCETARE DEZVOLTARE INOVARE A INSTITUȚIILOR DIN REGIUNEA NORD-EST ÎN SCOPUL CREATĂȚII COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE REGIONALE

Domenii de intervenție

- 1.1 Crearea unei rețele regionale de transfer tehnologic și inovare în vederea realizării interfeței între instituțiile CDI și companii
- 1.2 Dezvoltarea activității de cercetare în domenii științifice și tehnologice strategice
- 1.3 Încurajarea modernizării echipamentelor de cercetare
- 1.4 Îmbunțirea activităților de marketing a instituțiilor CDI
- 1.5 Încurajarea participării instituțiilor de CDI în proiectele și rețele internaționale de cercetare dezvoltare inovare

2. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ÎNTREPRINDERILOR DE A FI INOVATIVE, INCLUSIV PRIN ÎMBUNȚIREA INFRASTRUCTURII DE SPRIJINIRE A AFACERILOR

Domenii de intervenție

- 2.1 Creșterea accesului IMM - urilor la rezultatele cercetărilor, la oportunități de finanțare și colaborare prin servicii de suport dedicate
- 2.2 Sprijinirea introducerii de tehnologii moderne și inovative și echipamente
- 2.3 Dezvoltarea mecanismelor inovative de finanțare
- 2.4 Dezvoltarea și îmbunțirea infrastructurii de inovare și transfer tehnologic
- 2.5 Încurajarea dezvoltării rețelelor de cooperare (clustere)
- 2.6 Sprijinirea participării la proiecte europene de CDI

3. DEZVOLTAREA CULTURII ANTREPRENORIALE INOVATIVE ÎN REGIUNEA NORD-EST

Domenii de intervenție

- 3.1 Dezvoltarea culturii antreprenoriale inovative în regiune prin media, seminarii, forumuri, bune practici
- 3.2 Dezvoltarea unei culturi antreprenoriale printr-o nouă abordare în cadrul sistemului educațional
- 3.3 Promovarea creșterii de noi companii inovative și / sau tehnologice
- 3.4 Dezvoltarea serviciilor de instruire și consultanță orientate către nevoile inovative ale companiilor

4. ÎMBUNȚIREA RESURSELOR UMANE

Domenii de intervenție

- 4.1 Atragerea și motivarea personalului calificat în special a cercetătorilor și a tehnologilor
- 4.2 Creșterea mobilității tehnologilor și cercetătorilor
- 4.3 Promovarea cursurilor de instruire în managementul inovării pentru întreprinzători
- 4.4 Promovarea cursurilor de instruire în management pentru cercetători
- 4.5 Sprijin pentru încorporarea cercetătorilor și tehnologilor români sau străini în companiile din Regiunea Nord-Est

1. ÎMBUNȚIREA CAPACITĂȚII DE CERCETARE DEZVOLTARE INOVARE A INSTITUȚIILOR DIN REGIUNEA NORD-EST ÎN SCOPUL CREȘTERII COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE REGIONALE

Domenii de intervenție

- 1.1 Crearea unei rețele regionale de transfer tehnologic și inovare în vederea realizării interfeței între instituțiile CDI și companii
- 1.2 Dezvoltarea activității de cercetare în domenii științifice și tehnologice strategice
- 1.3 Încurajarea modernizării echipamentelor de cercetare
- 1.4 Îmbunțirea activității de marketing a instituțiilor CDI
- 1.5 Încurajarea participării instituțiilor de CDI în proiectele și rețelele internaționale de cercetare dezvoltare inovare

Cercetarea științifică și tehnologică sunt doi factori cheie pentru creșterea competitivității economice și întărirea sistemului știință – Tehnologie – Companie - Societate prin: îmbunțirea relațiilor dintre diferiți agenți economici, identificarea ariilor strategice în care regiunea are o experiență bună, îmbunțirea și înnoirea echipamentelor de cercetare, participarea la proiecte internaționale sau rețele, obținerea de profit din activități de cercetare și îmbunțirea relațiilor dintre universități și companii prin intermediul parcurilor științifice.

1.1 Crearea unei rețele regionale de transfer tehnologic și inovare în vederea realizării interfeței între instituțiile CDI și companii

Obiectiv: Crearea instituțiilor dedicate inovării și întărirea conexiunilor dintre cercetare – dezvoltare – inovare și sectorul antreprenorial.

Acest domeniu de intervenție este constituit din acțiuni sau instrumente diferite:

- Crearea infrastructurii specifice dedicate inovării în Regiunea Nord-Est (agenție regională de inovare, centre regionale de transfer, oficii de transfer)
- Crearea unei platforme digitale de inovare care să conțină informații cu privire la rezultatele și caracteristicile sistemului regional de inovare, tendințele internaționale în CDI
- Campanie de conștientizare la nivel regional cu scopul creșterii rețelei regionale de inovare și transfer tehnologic
- Elaborarea unui plan de comunicare care să asigure diseminarea principalelor rezultate ale rețelei.

1.2 Dezvoltarea activității de cercetare în domenii științifice și tehnologice strategice

Obiectiv: Utilizarea potențialului strategic al zonelor în vedere optimizării resurselor limitate disponibile pentru activități CDI. Sectoarele strategice ale regiunii sunt: TIC, biotehnologia, nanotehnologia, turismul și energia, cu o atenție deosebită spre energia durabilă. Aceste sectoare sunt legate de alte sectoare cu potențial de dezvoltare, identificate în cadrul Programului Operațional Sectorial “Creșterea Competitivității Economice”. Alte sectoare au aplicabilitate în domenii specifice, iar dezvoltarea cercetării în aceste domenii ar conduce la întărirea sectoarelor economice și a sub-sectoarelor existente în regiune. Spre exemplu, în Regiunea Nord-Est biotehnologia este strâns legată de agricultură.

Acest domeniu de intervenție este constituit din acțiuni sau instrumente diferite:

- Crearea unei baze de date cu centre de excelență și cercetători în domeniile competitive pentru regiune

- Stabilirea subdomeniilor strategice și a liniilor prioritare de cercetare

---

1.3 Încurajarea modernizării echipamentelor de cercetare

Obiectiv: Creșterea capacității centrelor de cercetare și a universităților, prin dotarea cu echipamente moderne, adaptate la nevoile cercetătorilor. Înnoirea echipamentelor va contribui la creșterea valorii adăugate a proiectelor. Schimbarea echipamentelor este importantă pentru toate disciplinele științifice, dar investițiile în domeniile strategice de cercetare ar trebui să fie o prioritate.

Acest domeniu de intervenție este constituit din acțiuni sau instrumente diferite:

- Investiții în echipamentele utilizate în domeniile strategice de cercetare
- Dezvoltarea de noi spații dedicate cercetării
- Optimizarea utilizării echipamentelor

1.4 Îmbunătățirea activităților de marketing a instituțiilor CDI

Obiectiv: Creșterea profiturilor din activități de cercetare. Cercetarea ar trebui să fie orientată spre obținerea de profit din activitățile de cercetare, prin patente, licențe sau externalizare. Acest obiectiv ar orienta centrele de cercetare către mediul de afaceri și ar îmbunătăți conexiunea cu acesta.

Acest domeniu de intervenție este constituit din acțiuni sau instrumente diferite:

- Încurajarea creșterii unui departament specializat în consultanță de marketing, comercial, juridică, care să lucreze în strâns legătură cu oficiul de transfer tehnologic al universităților
- Realizarea unui catalog al ofertei tehnologice în vederea diseminării rezultatelor CD în companii sau alte tipuri de organizații, atât la nivel național cât și la nivel internațional

---

1.5 Încurajarea participării instituțiilor de CD în proiecte și rețele internaționale de cercetare dezvoltare inovare

---

Obiectiv: Promovarea participării colectivelor de cercetare, centrelor de cercetare și întreprinderilor în proiecte internaționale și rețele. Aceste proiecte și rețele vor contribui la realizarea de schimburi de cunoștințe cu cercetători străini din domenii specifice și vor dezvolta abilitățile necesare în managementul proiectelor.

Acest domeniu de intervenție este constituit din acțiuni sau instrumente diferite:

- Crearea unui organism specializat în proiecte internaționale. Acest organism va informa, instrui, ghida și va acționa în calitate de consultant pe lângă potențialii aplicanți pentru a sprijini participarea în cadrul proiectelor internaționale.
- Instruire în managementul de proiecte pentru instituțiile CDI.

2. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ÎNTREPRINDERILOR DE A FI INOVATIVE, ÎMBUNȚIREA INFRASTRUCTURII DE SPRIJINIRE A AFACERILOR

Domenii de intervenție

- 2.1 Creșterea accesului IMM - urilor la rezultatele cercetărilor, la oportunități de finanțare și colaborare prin servicii de suport dedicate
- 2.2 Sprijinirea introducerii de tehnologii moderne și inovative și echipamente
- 2.3 Dezvoltarea mecanismelor inovative de finanțare
- 2.4 Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii de inovare și transfer tehnologic
- 2.5 Încurajarea dezvoltării rețelelor de cooperare (clustere)
- 2.6 Sprijinirea participării la proiecte europene de CDI

Regiunea se confruntă cu situația în care majoritatea companiilor sunt IMM - uri (în special microîntreprinderi), gradul de diversificare al produselor și investițiile în modernizare și noi tehnologii sunt foarte scăzute, principala sursă de competitivitate fiind reprezentată de costul scăzut al forței de muncă și nu inovarea de produse și tehnologie. De aceea, este necesară dezvoltarea capacității tehnologice a întreprinderilor, în vederea creșterii valorii adugate a producției și în special dezvoltarea de noi produse care să stimuleze diversificarea unor sectoare de afaceri cu noi componente tehnologice.

În plus, cultura inovativă nu este implementată îndeajuns în sectorul afacerilor, doar câteva companii au dezvoltat un management sistematic dedicat inovării. Acest aspect determină companiile să părăsească un control economic și tehnologic, să gândească prudent la oportunități și soluții tehnologice pe care să le implementeze apelând la servicii externe specializate, să-și identifice sursele de finanțare cele mai potrivite.

2.1 Creșterea accesului IMM - urilor la rezultatele cercetărilor, la oportunități de finanțare și colaborare prin servicii suport dedicate

Obiectiv: Companiile și unitățile de cercetare din România să obțin informații relevante și să fie conștiente de faptul că inovarea tehnologică este reprezentativă în atingerea unui nivel ridicat de competitivitate.

În acest sens, este necesară crearea unor instrumente de sprijin cum ar fi:

- Promovarea inovării în medii economice mai puțin dinamice și sprijinirea difuzării experiențelor inovative de succes în cadrul companiilor din Regiunea Nord-Est.
- Acces la instrumentele necesare inovării: studii, evoluția sectoarelor și perspective, studii tehnologice, baze de date cu patente, conferințe sau întâlniri științifice și tehnologice
- Promovarea colaborării între universități / centre de cercetare și întreprinderi

2.2. Sprijinirea introducerii de tehnologii moderne și inovative și echipamente

Obiectiv: Îmbunătățirea achizițiilor, utilizării de noi tehnologii de către companii.

Acest domeniu de intervenție este constituit dintr-o serie de instrumente:

- Sprijinirea companiilor în introducerea de noi tehnologii în vederea diversificării și modernizării produselor, îmbunătățirea proceselor și extinderea piețelor
- Sprijinirea achiziției și introducerii Tehnologiei Informațiilor și Comunicațiilor

- Promovarea introducerii și îmbunătățirii sistemului managementului calității în companii

---

2.3 Dezvoltarea mecanismelor inovative de finanțare

Obiectiv: Stimularea finanțării inovative prin politici atractive de investiții și facilități oferite de organisme finanțatoare internaționale, naționale sau locale.

- Stimularea dezvoltării de instrumente financiare - capital de risc, “seed fund”, fonduri de garantare
- Facilitarea accesului la informații care să contribuie la valorificarea surselor de finanțare extern
- Facilitarea instruirii companiilor și a instituțiilor în obținerea capitalului pentru inovare
- Facilitarea și furnizarea accesului la finanțare pentru companiile nou înființate
- Dezvoltarea programelor care să faciliteze finanțarea companiilor și favorizarea investițiilor private pentru companiile high-tech

---

2.4 Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii de inovare și transfer tehnologic

---

Obiectiv: Crearea de spații pentru transferul de cunoștințe din cadrul universităților și centrelor de cercetare către mediul de afaceri, cu atenție specială pentru crearea de noi companii bazate pe tehnologie. Scopul este de a întări oferta de transfer tehnologic a regiunii astfel încât serviciile oferite să răspundă adecvat nevoilor companiilor și să ofere un mediu calitativ pentru localizarea de companii tehnologice și / sau inovative. Acest domeniu de intervenție trebuie să încurajeze crearea de companii spin-off în special în cadrul universităților, centrelor de cercetare și în cadrul unor companii diferite.

În acest sens, este necesar :

- Finanțarea investițiilor în echipamente sau dezvoltarea infrastructurilor aferente instituțiilor de inovare și transfer tehnologic: parcuri științifice și tehnologie, parcuri industriale, situri industriale
- Crearea de incubatoare de afaceri orientate în principal către firmele noi high-tech
- Încurajarea creării companiilor de tip spin-off

2.5. Încurajarea dezvoltării rețelelor de cooperare (clustere)

Obiectiv: Dezvoltarea și promovarea clusterelor în zone strategice, ca factori cheie în domeniul inovării.

- Promovarea acordurilor de colaborare între companii, ca modalitate de a dezvolta inovarea

---

2.6. Sprijinirea participării la proiecte europene de CDI

Obiectiv: Promovarea aplicațiilor în cadrul proiectelor internaționale esențiale în cadrul licitațiilor deschise cum ar fi: Programul Cadru 7, EU - CRAFT, etc.

Participarea în cadrul acestor programe oferă afacerilor și IMM-urilor în particular posibilitatea de a accede pe noi piețe prin achiziționarea de noi tehnologii pentru care pot primi finanțare europeană în cadrul proiectelor CDI. În acest context, afacerile își vor crește gradul de competitivitate, viabilitatea și prestigiul. În anii următori, politica europeană va fi orientată progresiv către principiile Agendei Lisabona, agreat de efii de state și de guverne din Uniunea Europeană, întrucât se dorește transformarea Uniunii Europene în cel mai dinamic sistem din lume în ceea ce privește stimularea inovării, creșterea economică și crearea de locuri de muncă. Îmbunătățirea capacității de inovare din domeniul afacerilor va fi baza unei producții consolidate în contextul creșterii competitivității în afaceri și sustenabilității mediului. În acest context, intensitatea sprijinului european pentru inovare va crește.

În acest sens, este necesar :

- Promovarea încorporării de consilieri externi (cercetători, consultanți) în companii prin intermediul cărora vor fi definite strategiile tehnologice inovative, identificându-se necesitățile și oportunitățile specifice și sprijinirea participării în proiecte de CD din cadrul programelor europene
- Promovarea participării la programe internaționale prin organizarea de instruirii și campanii de informare

3. DEZVOLTAREA CULTURII ANTREPRENORIALE INOVATIVE ÎN REGIUNEA NORD-EST

Domenii de intervenție

- 3.1 Dezvoltarea culturii antreprenoriale inovative în regiune prin media, seminarii, forumuri, bune practici
- 3.2 Dezvoltarea unei culturi antreprenoriale printr-o nouă abordare în cadrul sistemului educațional
- 3.3 Promovarea creării de noi companii inovative și / sau tehnologice
- 3.4 Dezvoltarea serviciilor de instruire și consultanță orientate către nevoile inovative ale companiilor

Unul din cele mai mari obstacole în inovare din Europa, în general și din România, în particular îl reprezintă lipsa culturii antreprenoriale. Aceasta ar trebui promovată încă din copilărie, conștientizarea acesteia modificându-se gradual și cu ajutorul unor practici în cadrul sistemului actual de educație.

Fără îndoială că pentru a face acest lucru, vor trebui depășite câteva obstacole, printre care lipsa unui capital minim de pornire (seed-fund), lipsa unei instruirii teoretice și practice despre modul de înființare a unei companii inovative și lipsa unor servicii bine dezvoltate în cadrul mediului de afaceri care să faciliteze o atmosferă inovativă în regiune.

3.1 Dezvoltarea culturii antreprenoriale inovative în regiune prin media, seminarii, forumuri, bune practici

Obiectiv: Acest domeniu de intervenție va permite avansarea în procesul de creare a unei societăți care să acorde valoare și o poziție socială consolidată antreprenorului și să contribuie la stimularea interesului economic, administrativ și social față de promovarea spiritului antreprenorial.

- Stabilirea unui plan de comunicare prin care cetățenii să fie informați asupra culturii antreprenoriale inovative
- Integrarea sistemului TIC ca facilitator al procesului de comunicare și interacțiune
- Publicarea de materiale suport pentru diferite tipuri de întreprinzători și potențiali întreprinzători
- Introducerea elitei antreprenoriale în dinamica sistemului inovativ din regiune ca model de bună practică pentru alte companii din regiune

3.2 Dezvoltarea unei culturi antreprenoriale printr-o nouă abordare în cadrul sistemului educațional

Obiectiv: Dezvoltarea și promovarea culturii antreprenoriale, combinarea activității de formare cu cea antreprenorială, pe diferite nivele educaționale. Este vorba de includerea în cadrul sistemului de educație a unor programe care să dezvolte aptitudinile antreprenoriale și adaptarea ofertei educaționale la nevoile concrete ale diferitelor grupuri de antreprenori.

Pentru aceasta, este necesar crearea unor instrumente de sprijin cum ar fi:

- Dezvoltarea capacității antreprenoriale prin sistemul educațional (învățământ liceal, învățământ profesional și tehnic, universități)
- Dezvoltarea de instruire specializat adaptat necesităților întreprinderilor nou - înființate
- Organizarea de cursuri intensive de formare formatori

3.3 Promovarea creșterii de noi companii inovative și / sau tehnologice

---

Obiectiv: Înființarea unor instrumente de sprijin care să încurajeze diversificarea produselor industriale prin crearea de companii inovative și / sau tehnologice.

În acest context, acțiunile avute în vedere sunt:

- Configurarea unui sistem integrat de sprijinire a afacerilor care să acopere întreg teritoriul regiunii și diferite sectoare de activitate
- Promovarea de întâlniri între companii de sprijinire a afacerilor, întreprinzători și investitori
- Sprijinirea potențialilor întreprinzători în definirea ideilor de afaceri și realizarea de studii de fezabilitate
- Promovarea de acțiuni care să reflecte tendințele economice și organizarea de evenimente de premiere în vederea sprijinirii dinamicii economice

---

3.4 Dezvoltarea serviciilor de instruire și consultanță orientate către nevoile inovative ale companiilor

---

Obiectiv: Crearea unui sistem care să sprijine identificarea nevoilor de cunoștințe din companiile românești și să le ajute în implementarea proiectelor lor inovative în modul cel mai potrivit. Acțiunile vor consta în informare, servicii de consultanță, întâlniri informative pe programe specifice, identificarea de parteneri și consultanță pentru dezvoltarea proiectelor C&D în cadrul unor programe tehnologice naționale și internaționale.

În acest sens, este necesar crearea unor instrumente de sprijin, cum ar fi:

- Creșterea competențelor companiilor prin servicii suport avansate și inovare
- Sprijinirea creșterii și dezvoltării de servicii suport pentru afaceri orientate către identificarea nevoilor inovative ale companiilor, potențialul inovativ, îmbunătățirea aptitudinilor în realizarea de strategii de dezvoltare a companiilor
- Încurajarea dezvoltării de servicii suport pentru întreprinzători în utilizarea sistemului de protecție a proprietății intelectuale, inclusiv înființarea unui organism dedicat acestui sector

---

4. ÎMBUNĂTĂȚIREA RESURSELOR UMANE

Domenii de intervenție

- 4.1 Atragerea și motivarea personalului calificat în special a cercetătorilor și a tehnologilor
  - 4.2 Creșterea mobilității tehnologilor și cercetătorilor
  - 4.3 Promovarea cursurilor de instruire în managementul inovării pentru întreprinzători
  - 4.4 Promovarea cursurilor de instruire în management pentru cercetători
  - 4.5 Sprijin pentru încorporarea cercetătorilor și tehnologilor români sau străini în companiile din Regiunea Nord-Est
-

Un alt factor cheie într-o economie bazată pe competitivitate este existența unor resurse umane calificate. Educația și instruirea sunt aspecte importante, ca și crearea unor facilități care să asigure un personal înalt calificat. Acest ultim factor este vital pentru combaterea fenomenului migrației.

4.1 Atragerea și motivarea personalului calificat în special a cercetătorilor și a tehnologilor

---

Obiectiv: Creșterea calității și cantității de resurse umane prin creșterea numărului de salariați în cadrul centrelor de cercetare din regiune.

În acest mod, regiunea ar avea un număr important de cercetători care să favorizeze dezvoltarea regională a unor sectoare științifice și tehnologice de cercetare strategice.

Acest domeniu de intervenție este constituit din diferite acțiuni sau instrumente:

- Crearea de programe de angajare a cercetătorilor și tehnologilor
- Stimularea carierei de cercetător
- Promovarea schimburilor de personal între companii și mediul academic (cercetători, studenți, absolvenți, angajații companiilor) în vederea favorizării cooperării și activității de diseminare

---

4.2 Creșterea mobilității tehnologilor și cercetătorilor

Obiectiv: Transferul de cunoștințe și abilități între instituții și reprezentanți din cadrul Sistemului Regional de Inovare prin schimbul de personal dintre centrele tehnologice și întreprinderi, dintre universități și întreprinderi și creșterea experienței tehnologilor și cercetătorilor ca urmare a muncii în alte instituții din alte regiuni.

Acest domeniu de intervenție este constituit din diferite acțiuni sau instrumente:

- Crearea unui program care să permit cercetătorilor și tehnologilor să desfășoare stagii în centre internaționale CDI prin acorduri și protocoale
- Recunoașterea stagiilor în centre CDI internaționale printre grupurile consolidate de cercetători
- Stimularea mobilității prin solicitarea ca și criteriu de progres în cariera de cercetător desfășurarea de stagii de trei luni în alte centre CDI la fiecare trei ani și participarea la evenimente internaționale, congrese, simpozioane etc.

4.3 Promovarea cursurilor de instruire în managementul inovării pentru întreprinzători

---

Obiectiv: Întărirea managementului inovării prin instruirii dedicate personalului din cadrul universităților, centrelor tehnologice și în special întreprinderilor. Oferta de instruire trebuie să pornească de la aspecte generale până la aspecte specifice, identificate în cadrul domeniilor în care regiunea are potențial.

Acest domeniu de intervenție este constituit din diferite acțiuni sau instrumente:

- Campanii de diseminare a importanței profilului de inovator în cadrul întreprinderilor
- Crearea unui program de instruire realizat în funcție de nevoile întreprinzătorilor

---

4.4 Promovarea cursurilor de instruire în management pentru cercetători

---

Obiectiv: Îmbunătățirea calificărilor și abilităților cercetătorilor în domeniul managementului. Managementul proiectelor este de asemenea important în cadrul activităților de cercetare. Un management eficient al proiectului reprezintă un factor cheie pentru succesul acestuia. Oferta de instruire trebuie să fie solidă din punct de vedere calitativ și să ofere posibilitatea specializărilor pe diferite nivele.

Acest domeniu de intervenție este constituit din diferite acțiuni sau instrumente:

- Crearea de programe de instruire în management și în managementul ciclului de proiect dedicate cercetătorilor
- Promovarea introducerii profilului de manager în cercetare în cadrul universităților și centrelor de cercetare

---

4.5 Sprijin pentru încorporarea cercetătorilor și tehnologilor români sau străini în companiile din Regiunea Nord-Est

---

Obiectiv: Împlicarea viziunii întreprinderii prin încorporarea de personal înalt calificat în cadrul departamentelor C&D. Originea acestor angajați nu este importantă, cea mai importantă este calificarea acestora.

Acest domeniu de intervenție este constituit din diferite acțiuni sau instrumente:

- Crearea unui program care să permită cercetătorilor și tehnologilor să desfășoare stagii în cadrul firmelor din companie prin acorduri și protocoale
- Stabilirea de acorduri speciale între universități / centre de cercetare și întreprinderi, cu scopul de a face schimb de resurse umane
- Stabilirea de facilități în vederea încorporării de cercetători și tehnologi în companiile din regiune – facilități financiare și deduceri pentru companii, iar pentru cercetători și tehnologi, îmbunătățirea condițiilor de lucru.